

◆ دوابین ئیوارهی پاییز!

◆ وهرن... با هاسییه کانهان بخوین!

9

یه کهمین گوڤاری کارگپری و گهشه پیدانی مرویی له کوردستاندا

سالی یهتتم - شوباتی 2009

ههنگانهیهکی تاییهته به کارگپری و گهشه پیدانی مرویی

منتدی إقرأ الثقافی

www.iqra.ahlamontada.com

◆ پرته قالییکی گهره!

◆ بو ئهوهی له پیناوی ههچدا نه مریت!

چوون ده میته به ریو به ریکی لی هاتوو؟

بیر کردنه وهی داهینه رانه!

The first Magazin Especialized in Management and Human Development in Kurdistan

■ پلاندانان

■ په نجا حقیقهت پیویسته جیهان بگوړیت!

المؤتمر العربي الثالث للموارد البشرية
التحول المؤسسي نحو الإبداع والتمتين®
في استثمار رأس المال البشري
٢٦ - ٣٠ / ٤ / ٢٠٠٩ عمان-الأردن

فرصة للتعرض

الإبداع والتمتين لماذا؟

أهداف المؤتمر

- التعريف بنظرية «التمتين» وممارسات توظيف مواطن القوة في الموظفين كمدخل فريد وجديد للاستثمار وإدارة الموارد البشرية.
- ♦ طرح رؤية جديدة بأساليب وأفكار جديدة لوضع الموظف المناسب في المكان الأنسب.
- ♦ إضافة مدخل جديد للمداخل السلوكية والإنسانية يتمثل في دور الخلايا الدماغية في تشكيل الممارسات القيادية في منظمات الأعمال العربية.
- ♦ رسم خارطة جديدة للتدريب ومستقبل التنمية البشرية في المنظمات العربية على ضوء التطورات العلمية والإدارية المتلاحقة.
- ♦ اكتساب المهارات في اختيار الموارد البشرية المبدعة وإدارة المواهب: إضافة إلى التحفيز وتحضير خطط الإحلال والتعاقب.
- ♦ تبادل الخبرات بين المؤسسات العربية والعالمية.

الشركات المشاركة

- ♦ مؤسسات القطاع العام
- ♦ الوزارات
- ♦ الشركات الصناعية
- ♦ شركات الاستشارات الهندسية
- ♦ البنوك
- ♦ أخصائيي التصميم
- ♦ المؤسسات التسويقية
- ♦ الجامعات
- ♦ المدارس
- ♦ المنظمات الدولية والإقليمية وبرامج المساعدة والمساندة

الفئات المستهدفة

- ♦ مدراء الموارد البشرية
- ♦ المدراء التنفيذيون
- ♦ مدراء التدريب والتطوير
- ♦ مدراء أنظمة تقييم الأداء
- ♦ مسؤولو ومستشارو الاستراتيجية
- ♦ عمداء الكليات في الجامعات
- ♦ مسؤولو التخطيط وخبراء العمل والعمال في القطاع العام
- ♦ مديرون المدارس الكبرى وخبراء التربية والمناهج
- ♦ خبراء التوظيف
- ♦ المدربين والمستشارون
- ♦ الباحثون

شركاءREFERENCE للاستشارات والتطوير الإداري

إبداع

شعاع للتنمية
SHUA'A DEVELOPMENT

إدارة.كوم
edara.com

شعاع
شعاع للتطوير الإداري

الإبداع

الوئيت
ALWATEN

DS Ltd.
Future Development Services

STAD

NAJAH
مجلة نجاح
011-221-122-123
info@najah.com.jo

Ways
International

إدارة.سو.كوم
EDARA.SU.COM

بريار

المعاصرة

مكان الانعقاد : فندق الرويال عمان / الأردن
تاريخ الانعقاد : 2009 / 4 / 30 - 26
رسوم الاستثمار : \$ 1500 (تشمل فعاليات المؤتمر وحقيبة المؤتمر وحضور ورشة عمل واحدة)

لإشتراكك في المؤتمر وحجز معقذك إتصل بـ

مكتب مجلة بريار في السلیمانیة وأریيل

تلفون: 07705033131 - 07504463230

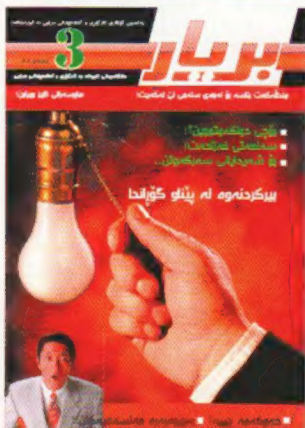
iraq@edara.com

BRYAR

بیریار

مانگانیهکی تایبته به کارگێڕی و کەشەپێدانی مەروێی - سالی یەکەم - ژماره 9 - شوبات 2009

خاوهنی نيمتياز

نەندازیار مەسعود تاهیر رۆژبهیانی

سەرنووسەر

عادل محمد شییانی

sarnosar@yahoo.com

07705033131

پهيوه ندييهكان

محمد هاشم

بازار سازی

بهرزان نهبو بهکر

دیزاین

جهمال دهرويش

ناوێشانی گۆڤار

سليمانی - شهقامی سالم تهلاری سليمانی مۆل نهومی يهك

بهرامبهه بهريوه بهرايه تي گشتي پهروهرده

07702178682 كوردتيل 3193946

E-mail: bryarmagazin@gmail.com

بۆ پهيوه نديکردن به بريارهوه

كهركوك: 0770-8527274 - ههله بهجه: 0770-1923967 - رانيه: 0770-2293228

دهربهنديخان: 0770-1581018 - كفري: 0770-1566871

كهلار: 0770-2101288 - چه مچه مال: 0770-8550586

كۆيه: 0770-1549714 - سۆران: 0770-4501923 - جۆمان: 0770-4567992

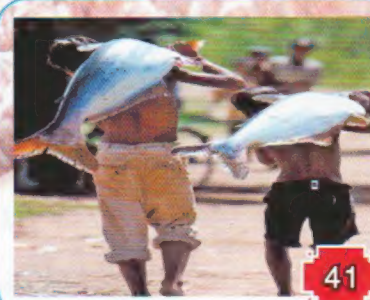
ههولير- گهرهکی زانکۆ - 99

بهرامبهه نامادهيي محمدهد ماجدی

07504463230

07504288901

0662559165

جوانترین و بهترین دیاری بۆ همهوو خوشه‌ویستانت

گۆقاری بریاره!

هانگانه نازیزانت به قه‌شه‌نگترین دیاری به‌سەر بکهرمه

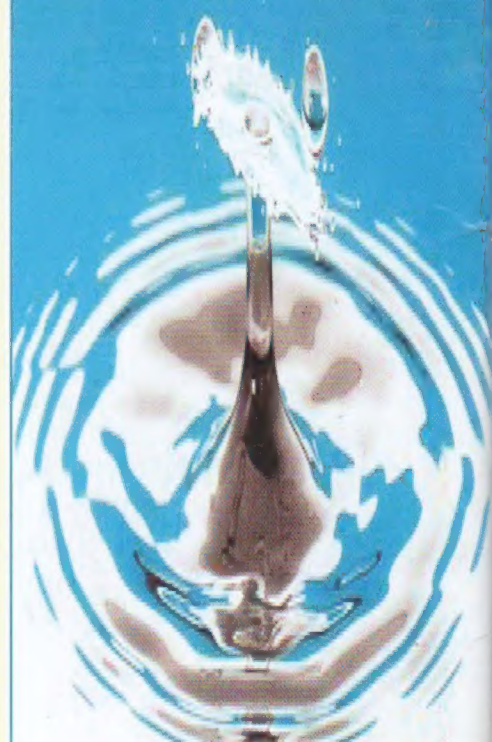
يەكەم دلوپ

رۇشنىبىرى

۳/۳

بەر نووسەر

سەرىيە خۇي خۇيەتى.

۶- رۇشنىبىرى: تاكەكان دەكاتە كەسانىكى
لە بارو پۇزەتيفو سەرچاۋەى كارى جوان و
خزمەتكردن وولاتپەرورمى.

۷- رۇشنىبىرى شۇرشىكى ھىمىنە، دەتوانىت
كۆمەلگا بگوازىتەۋە بەرەو پىشكەوتن و
سەرگەوتن و گەيشتن بە نامانچەكانى، بى
بەرپا كرىنى شەر و كوشتارو خويىن رشتن.

۸- رۇشنىبىرى جەۋھەرى پىشكەوتنە، نەتەۋەى
رۇشنىبىرى پىشكەوتن و شارستانىيە با دەۋار
نشىنىش بىت، نەتەۋەى نارۇشنىبىرىش دواكەوتوۋە
با لە ھەور بر (ناطحات السحاب) يشدا بڑى!

لە كۆتايى ئەم زنجىرە باسەدا نامازە بە
چەند خالىكى گرىگ دەكەين كە پىۋىستە
رۇشنىبىرىان سەرنجى بدەنى:

۱- سەرچاۋە راستەقىنەكانى رۇشنىبىرى كە
ۋەلامى مەسەلە گرىگەكانى ژيان دەداتەۋە.

۲- رۇشنىبىرى رەسەن و رۇشنىبىرى ساختە.

۳- رۇشنىبىرىكە كە خۇي كىشەكەى
دروستكردوۋە، ناتوانرىت وەكو چارەسەر
تەماشا بكرىت.

۴- نايىت تەنھا روومان لەو سەرچاۋە
رۇشنىبىرىانە بىت كە تەنھا لە بازەنى (تىۋرى)
و قسەدا دەخولپەۋە، فەلسەفەى يۇنانى وەك
نمۇنەيەك.

۵- وريايى لە مامەلەكردن لەگەل
جىهانگرى (العولة)دا.

۶- خۇ خەرىك نەكردن بەمەسەلە
جوزنىيەكانەۋە لە بىر كرىنى مەسەلە
گەۋرەكان.

۷- ھەۋلەدان بۇ دروستكردى ستراتىژىيەتى
كارو روانىن بۇ داھاتوۋ.

لە ھەموو ھەنگاۋىكىشماندا بەرەو گۇران و
پىشكەوتن و رۇشنىبىرى بوون، با پىۋەرمان
ئەۋە بىت كە لەكاتى كىشەكانماندا پەنا بۇچى
دەبەين: كوتەكى دەستمان، يا ھىزى عەقل و
فىكرو ھزەمان!!

ھەروەكو لە ھەردوۋ زنجىرەى رابردوۋدا
نامازەمان بەۋەكرد كە شارستانىيەت و
مەدەنىيەت بەرھەمى رۇشنىبىرىيەكى بەرزو
ھەمە لايەنەيە كە يەكەيەكەى تاكەكانى
كۆمەللى لەسەر پەرورەدە دكرىت و بەرەو
نامانچە نەتەۋەىيە ھاۋبەشەكانىان
ناراستەيان دەكات.

مىللەتى رۇشنىبىرىش دەزانىت چى
دەۋىت؟ چى پىۋىستە؟ پىۋىستە چى بكات و
چۇن مامەلە لەگەل خۇي و دەۋرەبەردا بكات.
گرنگىرىن سوۋدەكانى رۇشنىبىرىش
برىتييە لە:

۱- ئاستى تىگەيشتىنى تاك بەرز دەكاتەۋەو
رىگى بۇ خۇش دەكات تا لە زانىارى و ماريقەت و
بىر و بۇچوۋنەكانى سەردەم سوۋد وەربىگرىت،
تا بتوانىت كۆنترۆلى ئەو بارودۇخە بكات كە
تيايدا دەرۋى بە بىر و بۇچونىكى نويۋە بەرەو
روۋى رۇژگارو ھەرشەكانى بىيىتەۋە.

۲- رۇشنىبىرى: پەيوەندى نىۋان تاكەكانى
كۆمەل رىك دەخات و ھەماھەنگى و پىكەۋە
ژيان و قىۋل كرىنى يەكتر ئاسان دەكات.
ھاۋكات زەمانى رۇشنىبىرى، باشتىن زەمانە بۇ
لەيەك گەيشتن و نىزىكبوۋنەۋەو دانوستان و
چارەسەر كرىنى كىشەكان، چۈنكە ھەر
كۆمەلگايەك زەمانى رۇشنىبىرى نەزانىت ئەۋا بۇ
ھەموو كىشەيەك پەنا بۇ (كوتەك) دەبات!!

۳- رۇشنىبىرى: كەش و ھەۋايەكى ھاۋبەش
دروست دەكات، كە تاكەكان بتوانن تيايدا
بۇ يەك مەبەست و نامانچ تىپكۆشەن، وپراى
جىاۋازى بىر و بۇچوۋن لە شىۋازو وەسايىل دا.

۴- تاكى رۇشنىبىرى: تاكىكى داھىنەرو
خاۋەن چارەسەرى نوي و رۇچى بەرخودان و
تىكۆشەنەۋە بە توانايە لە بەرەنگاربوۋنەۋەى
كىشەكاندا.

۵- رۇشنىبىرى: بىياتنەرى كەسايەتيەكى
سەرگەۋتوۋى سەرىيەخۇيە، كە نەخشە و
پلانى ژيانى خۇي ھەيە و خاۋەن بەرنامەى

كارگىرى به گوفتار

دەتوانىن بگەينە سەرمانگ،
ئەگەر ھەر يەكەمان
لەسەرپشتى ئەوى ترمان
بودستىت.

(والىت دىزنى)

گورگ نەيدەتوانى گورگ
بىت، ئەگەر بەرخەكان
نەبووناىە.

(شكسپىر)

بىگومان ئىستا لەشوينىك
لەشوينەكاندا، مرقۇنىك لەزىر
سىبەرى دارىكدا دانىشتوو،
چونكە يەكك لە مرقۇفەكان
دەمىكە دەستپىشخەرى
خۆيكردوو و لەو شوينەدا
درەختىكى روواندوو.

(وارىن بافیت)

عەقل وەكو بارەشووت وایە،
كاتىك كراو دەپىت ئەوكاتە
بەتەواوى كارى خوى
دەكات.

(توماس دیوار)

ھىچ كەسك كاتو رىكات بۆ
ھەلنابىرئىت، تەنھا خۆت
خاوەنى بىرۆكەو پراكتىزە
کردنىت.

(باترىك ھاكەر)

ئەووى بەعەقلى كارىكات
سەرگردایەتى دەكات، بەلام
ئەووى بەلاشە كارىكات
سەرگردایەتى دەكرىت.

(ساتشل بىچ)

ئەگەر ئىمە سەربەست
بىن لە ھەلپىژاردنى
ھەلس و كەوتەكانمادا، بەلام
سەربەست نىن لە ھەلپىژاردنى
سەرەنجامى ئەو ھەلس و
كەوتانە.

(ستىفن كوڤى)

ھاوړىكانت تۆ
ھەلپىژاردنى، بەلام
دوژمنەكانت خۆيان تۆ
ھەلدەپىژىر.

(ياسر عرفات)

ھەرگىز پىرناپىت تا
ئەوكاتەى عەقلىت پىر
نەبىت.

(ناديار)

كارگيري به چيروك

كه ناري ژيان..... كه ناري مردنه!!

شهرمزاری و نزمی و دۆراندنه له ژياندا!
 ۲- خۆدزیننه وه له بهرپرسياریتی و کاری
 سهر شان، مروف قوتار ناکات له سهر ئیشه و
 ماندوو بوون، به لکو تووشی سهرگره دانی و
 تیکچوون و رووخانی دهکات!
 ۴- ئەو مروفه ی کارناکات و هیچ سوودیکی
 نییه له ژياندا، بوونی زیاده و بی مانایه و
 رۆژیک دهبیته بی ئیختیاری ئەو کۆتایی به
 بوونی بهین!
 ۵- ئەو کسانه ی که هیچ کاریک ناکهن و جیگای
 دهستیان دیار نییه، کاتیک ئەم دنیا به جیده هیلن،
 ههست به ونبوونیان ناکریت، چونکه پشتر که
 زیندوو بوون ههست به بوونیان نهکراوه.
 ۶- ههموو ئەو کسانه ی که کارهکانی سهر
 شانیان جیهه جی ناکهن، ئهرکی سهرشانی
 کهسانی تر قورستر دهکهن و دهبنه گهرهترین
 هۆکار بۆ دوواکه و تنی ولات و نیشتمان و
 به دهستی خۆیان دۆژمانیه تی ولاتی خۆیان
 دهکهن و ولات به ره و هه لدر دهبن.

کاتیک کاروان گهشته شوینی پشودان،
 کابرای خاوهنی ههر دوو نه سپه که، کهوته
 بیرکردنه وه له دلی خۆیدا گوتی: (بۆچی من
 دوو نه سپ به خۆبکه له کاتیکیا باره کهم
 له سهر پشته یه که نه سپ بارکردوو، ئەوی تر
 زیاده یه و هیچ سوودیکی نییه! باشتر وا نییه
 که ئەو نه سپه ی چالا که و باره که هه مووی
 هه لده گریت، خواردنی پویستی بی بده و
 نه وه ی دیکه یان سهر برم، خۆ هیچ نه بیته
 سوود له جهرمه که ی وهر ده گرم، به لاد ناوها و
 به م شیوه یه هیچ سوودیکی بۆ من نییه و له
 خۆرا مه سه ره ی زیاده ده که م، دواتر ئەم کاره ی
 نه نجامدا و نه سپه که ی سهر بری!!
 له م چیرۆکه وه فیر ده بین که:
 ۱- کارکردن و ماندوو بوون هۆکاریک نییه
 بۆ ناره حه تی و مردن و به هیلا که چوون، به لکو
 هۆکاری که بۆ ژیان!
 ۲- ته ممه لی و بی کاری مایه ی پشودان و
 خۆشحالی و خۆش گوزمرانی نییه، به لکو مایه ی

دوو نه سپه ی باره ه لگر که ههریه ک
 بارگرابوون و شتوو مه کیان بۆ بازرگانی ک
 ده گواسته وه، به ریگادا ده رۆشتن، یه کیکیان له
 پشهو وه ئەوی تریان له دوا وه.
 ئەو نه سپه یان که له پشهو وه ده رۆشت زۆر
 گورج و گۆل بوو، زۆر به باشی ده رۆشت، به لاد
 ئەوه ی دیکه یان زۆر به ته ممه لی و خاوه خاوی
 ده رۆشت، کابرای بازرگان که ته ماشای
 بارودۆخه که ی کرد، ناچار ئەو شتوو مه کانه ی
 که له نه سپه ته ممه له که ی بارکردبوو، خستیه
 سهر پشته نه سپه چالا که که ی پشهو وه.
 کاتیک باری نه سپه دوو ده به ته وا وه تی
 گوازیاره وه بۆ نه سپه یه که م، نه سپه دوو ده
 ههستی به خۆشی و ئاسووده ی کردو ئەو
 بارودۆخه ی زۆر به گونجاوو له بار ده زانی!!
 به و ههسته وه به نه سپه که ی هاو ری
 گوت: (ماندوو به و ئاره ق بریژه، تا زیاتر
 ههول بده یته و خۆت ماندوو بکه یته ده ره
 سهریه کانت زیاتر ده بن).

چۈن دەپتە وتارىپتىكى كاريگەر؟

۳/۲

ن / ريتشارد دويس خاۋەنى خەلاتتىكى جىھانى
كە دەپتە بىە نووسىرو وتارىپتە ناۋازەكان.

ۋەركىرانى بە دەستكارىيەۋە / سەرنووسەر

رىكىخستىنى وتار:

رىكىخستىنى وتار بە شىۋەيەكى جان و
رىك ۋىپىك گەۋرەترىن ھۆكارى سەرگەۋتن و
پىكانى ئەنجام و بىرۋەكى سەرگى وتارمەكەيە،
گرىگىرتىن شىۋازە بە ناۋابانگەكانى رىكىخستىنى
وتار بىرىتيە لە:

۱- زىنجىرى مىژۋىي (دۋاي يەكخستىن):

كاتىك چىرۋىكىك دەگىرىتەۋە، پىۋىستە
وتارمەكەت بە شىۋەي زىنجىرى مىژۋىي
رىكىخەيت، بە تايپەت ئەگەر ھاتوۋ بابەتتىكى
سەرنج راكىش لە باسەكەدا ھەبوۋ كە دەكرا
سوۋدى لى ۋەربىگىرىت.

۲- زاپەلە سەداپەكى كاريگەر:

ھەندىك لە وتارىپتە ئەم شىۋازە
بەگاردەھىنن لە رىگى باسكردنى بىرۋەكى
سەرگى وتارمەكە لە خولەكى يەكەمدا، ئەم
شىۋازەش زۆر كاريگەر ئەگەر ھاتوۋ ئەو
بىرۋەكەيە چاۋەرۋان نەكراۋ بوۋ لەلايەن
ئامادەبوۋانەۋە.

بەلام دەپتە بەۋپەرى وريايەۋە ئەم
شىۋازە پىادە بىرىت، چۈنكە ئەگەر بەشى
دوۋەمى وتارمەكە ۋەكو پىشەكەيەكەي
كاريگەر وروژىنەر نەبوۋ ئەوا نرخی وتارمەكە
زۆر دەھىنپتە خوار.

۳- دەرۋازى (پىيان رابگەيەنە):

دەرۋازەيەكى گۈن ھەيە دەلىت: (ئەو
شتەي بەنپازى پىيان رابگەيەنەت لە سەرەتاي
وتارمەكتەدا نامازى پى بىكە، ئەۋەش كە دەپتە
پىيان رابگەيەنەت لە ناۋەرۋىكى وتارمەكتەدا
پىيان رابگەيەنە، ئەۋەش كە پىت راگەياندوۋن
لە كۆتايى وتارمەكتەدا دوۋبارە بە كورتى پىيان
رابگەيەنەرەۋە.

۴- ھۆكارو ئەنجام:

بە پىي ئەم شىۋازە دەپتە گىرەتتىكى زۆر
پەيۋەست بە بىرۋەكى سەرگى وتارمەكە باس
بىكەيت و باس لە ھۆكارى سەرگەلدانى كىشەكە
بىكەيت و كاريگەرى ئەنجامى دىارى بىكەيت و
پىشنىارى چارەسەرىش بىكەيت، ئەم شىۋازەش
كاتىك كاريگەر دەپتە كە ھەما ھەنگى ھەپتە
لە نىۋان بابەت و ماددەي يارمەتى دەرى
وتارمەكە.

۵- يەكەكانى بىر كىرەنەۋە:

شىۋازىكى تر ھەيە كە جىگى گىرەنگى
پىدانە بەمەبەستى رىكىخستىنى وتارمەكەت
لە كاتى نوۋوسىندا، ئەۋىش بەدەپەشكردنى
زانپارى دىكۆمىنت و راستىيەكان بەسەر
چەند يەكەيەكى بچوۋكەدا كە بە ناسانى
دەتوانىت كۆنترۋلىيان بىكەيت لە كاتى خستەنە
روو و باسكردنىندا، بەشىۋەيەكى دۋايەك و
رىك ۋىپىك.

پىشەكى وتارمەكتە دەپتە ج نامانچىك بىپىكىت؟

زۆرىيە خەتتىپ و تارىپتەكان بەرەۋروۋى
كىشەي ئامادەكردنى دەستپىكىكى كاريگەر
دەپنەۋە دەپنەۋىت لە ماۋەيەكى كورتدا
پىشەكەيەكى كاريگەر و سەرنج راكىشى
نەۋنەي پىشەكەش بىكەن.

پىشەكى نەۋنەي دەپتە چەند
چۆلەكەيەك بە يەك بەرد بىپىكىت لەۋانەش:
۱- دروستكردنى كەش و ھەۋايەكى لەبار و
ھەماھەنگ لە نىۋان وتارىپتە ئامادەبوۋاندا،
ۋىراي دروستكردنى زەمىنەيەكى ھاۋىەش
لە نىۋان خۇت و گۈيگىرانتدا، ئەمەش دەپتە
مايەي رازى بوۋن و ئاسوۋەيى ئامادەبوۋان،

ئەم كارەش دەپتە ئامادەكردنى كەشىكى لەبار
بۇ دەستپىكردنى وتارمەكە چۈنە نىۋا ناخى
بىرۋەكە بابەتەكانى يەۋە، بۇ نەۋنە كاتىك
بە ھەيەكى خۇش وتارمەكتە دەستپىدەكەيت،
ئەمە لە خۇيدا پەيامىك دەدات بە گۈيگىران
كە ھەست بە ئارامى دۇنيايى بىكەن، ۋىراي
جىددى بابەتى وتارمەكە.

۲- سەلماندىن چەسپاندنى راستگۈيى و
شارەزايى خۇت: دارشتىنى پىشەكى لەسەر ئەو
زانپارىيە ۋەستائە كە ئامادەبوۋان لە بارەي
تۆۋە ھەيەكە كە بە ھۆي رىكلام يا پەيۋەندى و
ناۋبانگى پىشۋوتىر يا شىۋازى پىشەكەشكردنى
تۆۋە ۋەريان گىرتوۋە.

سەلماندىن ناساندنى خۇت لە سەرەتاي
وتارمەكەدا پىۋىستە، بەلام وريابە كە نەگاتە
سەنۋورى بە خۇدا ھەلدان و شانازى كردن و
خۇ ۋەسەف كردن، چۈنكە ئامادەبوۋان بەم

ئالۇز نىيە، بەلكو وتارىيىزە نايابەكان دەزانى
وتەى ساناو ساكار چى ھىزو جوانىيەك
دەبەخشىت.

ئەمەش چەند پېشنىيارىكە بۇ جوان
بەكارھىنانى زىمان بۇ خىزمەتى وتارەكەت:

۱- لەسەر سىروشتى خۆت بە: ئەوئەبە كە
ھەيت، لەسەر سىروشتو زىمانى خۆت بدوئى.
۲- لەگەل جەماوئەدا بدوئى نەك تەنھا
قەسەيان بۇ بىكەيت، راستەوخۇ قەسەيان بۇ بىكە
بەلام وريابە شىۋازى بىرىندار كىردن يا گىشتىگىرى
(تەمىم) بەكارنەھىنىت.

۳- لە وتەكانتەدا ناوو فرمانى چالاكو
زىندوو بەكاربەھنە: رستەى فرمانى (الجملة
الفعليّة) بەھىزترە بۇ وتارىيىزە لە رستەى
ناوى (الجملة الاسمية) راناوى بەرامبەر يان
قەسەكەر (كەسى يەكەم دوووم) بەھىزترە
لە راناوى كەسى سىيەم (غائب)، (بىكەر) لە
(تەواوكەر) بەھىزترە ھەرودھا.

۴- شىۋازى بىكەرى نادىار (المبنى
للمعلوم) بەكار بېھنە، لەبرى رستەى بىكەرى
نادىار (المبنى للمجهول).

۵- زىمانى زاراۋەدى بەكارمەھىنە: زىمانى
زاراۋەدى مەبەست لەو زىمانەبە كە لەسنورى
زانستىك يا پېشەبەك يا لە كۆمەلىكەدا
بەكاردەھىنرىت ھەموو كەس تىيى ناكات،
بۇ نمونە پزىشك و پارىزەردەكان بە زىمانىك
دەدوئىن كە ھەموو كەس لىيان تىناكات،
بەلام نابىت وتارىيىزە بە زىمانىك بدوئىت كە
جەماوئەركەى بە ناسانى نەتوانىت تىيى بىكات.

لە زىنجىرى داھاتوودا (نەھىيەكانى
سەرگەمەنى وتار) دەخوئىنەو.

جۆرمەكانى پېشەكى (پېشەدەستى):

۱- جىددى: ئەو پېشەكى يەبە كە سىمايەكى
جىددى ھەبەو سەرنجى نامادەبووان
رادەكشىت لە رىكاى چەند وتەو ئامارەو
چەند خالىكى نوپو.

۲- درامى: ئەم جۆرە پىشت بە بىنەماى
وروزانەندى سەرنج راگىشانو (تەشۋىق)
دەبەستىت لەوروزانەندى ھەستى ھەزكردن بە
زانىارى نوئى لەلاى نامادەبووان.

۳- پىرسىيار: وتارىيىزە رەوانىيىيەكى
نايابەو پىرسىيارىك ئاراستە دەكاتو چاۋەروانى
وئەلام ناكاتو ھەرخۇى بەجوانترىن شىۋە لە
وتارەكەيدا وئەلام دەداتەو.

۴- نوكتەو قەسەى خۆش: قەسەبەكى خۆش و
نەستەق يا نوكتەبەكى ناسك و جوان ھۇكارىكى
زۆر گەورەبە بۇ تۈندەندەو بەستەلەكى
نېوان وتارىيىزە جەماوئە، بەلام پىۋىستە قەسە
خۆشەكان گونجاۋىن و لە كاتى دىيارىكراوى
خۆيدا پىشكەش بىكرىن و كارىگەر بىن.

۵- ناگادارى زىمانى وتارەكەت بە:
تا خاۋەنى شارەزايى و لىھاتوۋى و
ھونەرەكانى زىمان و ئاخوتن بىن، روونتر
بىردەكەينەو بە شىۋەى باشتر دەتوانىن
گوزارش لە بىروبۇچۈنەكانمان بىكەين.

وتارىيىزە نوسەرە باشەكان زەينىان
دەولەمەندە بە وشە گەلىكى زۆر، بەلام
ھەبوۋى وشەى جوان جىاۋازە لە بەكارھىنانى،
باش بەكارھىنانى زىمان واتە بەكارھىنانى وتەى
بەھىزى ناسان لە زىمانى ئاخوتنى رۇئانەماندا.
بوۋى تۈاناو شارەزايى لە بەكارھىنانى
زماندا، ماناى بەكارھىنانى وشەى قەبەو

كارە بىزاردەبىن و شوئەۋارى خراپىيان لا
جىدەھىلىت.

۲- گواستەو بە شىۋەبەكى ساناو ناسان
لە پېشەكەبەو بۇ ناخى بابەتەكە:

جەخت لەسەر بوۋى پەيوەندىيەكى
تۈندوتۇل بىكەرەو لە نېوان پېشەكى و
بابەتى سەرەكى وتارەكەتدا دواتر پىۋىستە
بە شىۋەبەكى زۆر جووان و ناسك بىگوازىتەو
لە پېشەكەبەو پۇ بابەتى سەرەكى و
نامادەبوۋانىش لەگەل خۆتدا بەرىت!!

چۈنكە كاتىك پېشەكى دوورە لە بابەتى
سەرەكەبەو، يا گواستەوئەكەت لە ناكاو و
نارىك بوو، نامادەبوۋان لە پېشەكەبە
جىدەمىنن و ناتوانىت لەگەل خۆتدا بىيان
گوازىتەو بۇ بابەتى سەرەكى!!

ھونەرلىرى كۆپۈنەنە

زنجىرىمى ئۆيىم

بەربەستەكلى كۆپۈنەنە

كە بەردەوام بەدوۋادا چۈنەۋەدى مەيدانى بىكەن، بەتايىپەتى لايەنى جۇگرافى ھەندىك لىئەندام بەشداربىۋانى كۆپۈنەنەۋەكە كارىگەرىيەكى زۆرى ھەيە.

۱- ئارمىزۇ نەبۈۋى بەرپىرسى دەزگاكە بۇ ئەنجامدانى كۆپۈنەنەۋە: زۆر جار ھەيە كەسى يەكەم (بەريۈبەر) دەزگاكە يان كۆمپانىيەكە ھەزى لى نىيە ئامادەباشى تىدا نىيە كە كۆپۈنەنەۋەكە ئەنجام بىدات خۇ لى دەدزىتەۋە، يان بەھۇ خۇ بەگەۋەزەن يان ئارمىزۇ نىيەكەس بەشداربىكات لەپىرىدەكانى دا.

۲- ئارمىزۇ نەبۈۋى ئەندامەكان بۇسازدانى كۆپۈنەنەۋەكە: لەبەرھەست كىردىن يان بەۋە كە گرنگ نىيە ئىيە كۆپىنەۋە يان نا، چۈنكە ھەمۇ كارەكان بى كىشەدەرۋات يان باۋەريان ۋايە كە ئەگەر كۆپۈنەۋەكەش بىكرىت ئەۋا ھىچ كارىگەرىيەكى ناپىتۋىسۋود بەخش ناپىت، يان لەبەرھەبۈۋى كۆمەلىك بەربەست كەناھىلىت بەشدارى بىكەن، يان بەھۇ نەبۈۋى دانانى كەسىك لەشۋىنى خۇيان تا كۆپۈنەۋەكە تەۋا دەبىت، يان تۈندىيەك ھەيە لەنىۋان بەشداربىۋان بەرپىرسى دەزگاكەۋەچەندىن گىرقى تىر.

ھەند، زۆر زانىارى تىر پىۋىست بۇ ناۋەۋكى ئەۋ بابەتەنە كە جىگەي ئامازەۋ باسە لەناۋ كۆپۈنەۋەكەدا، ئەم نەبۈۋى زانىارىيەش دەبىتە ھۇ بەدەست ھىنانى ئەنجامىكى سەرنەكەۋتو لە كۆپۈنەۋەكەدا، بۇيە ناتۋانرى بىريارى تەۋاۋ بىرپىت لەسەر بابەتەكان، چۈنكە كەمۋكورتى ھەيە لەۋ زانىارىيەنە كەپىشكەش بە بەشداربىۋان كراۋە.

۳- نەبۈۋى يا (ئامادەنەبۈۋى) كەسانى پىسپۇرۇ شارمزا لەناۋ كۆپۈنەۋە: يان ئەۋ كەسانەي كەگرنگىن پىۋىستە ئامادەبىن لەۋىداۋ پەيۋەندەدار ۋاۋەن كارىن، چۈنكە نەبۈۋى ئەۋ كەساپەتيانە كارىگەرىيەكى نىگەتيفانە دەكاتە سەر چۈننىيەتى بەريۋەچۈۋىنى كۆپۈنەۋەكە، بەھەي كۆپۈنەۋەكە كەم دەكاتەۋە، ھەروەھا كارىگەرى دەبىت لەسەر بىرى ئەۋزانىارى ۋ تۈيۈنەۋەنە كەپىۋىستە ھەبىت لەۋ كەساپەتيانە كە بەشدارى لە كۆپۈنەۋەكەدا دەكەن، لەكاتىدا ئەگەر كەسانى بەرپىرس ۋاۋەن كار لەۋى ئەبىن!

۴- نەبۈۋى كاتى پىۋىست بۇسازدانى كاتى كۆپۈنەۋەكە: لەبەر زۆرى كارۋ بەرپىرسى ھەندىك لە ئەندامەكان ۋ خەرىك بۈۋىيان بە ئەنجامدانى كارەكان ۋ ناچاربۈۋىيان

جارى ۋاھەيە كۆپۈنەۋەكە زۆرگرنگە، جارى ۋاش ھەيە ھۇ زۆر گرنگ ھەيە بۇنەۋەدى كۆپۈنەۋەكە ئەنجام بىدرىن، بەلام زۆر كاتى ۋاھەيە كۆپۈنەۋەكە تۈۋىشى چەند گىرقىت ۋ رىگرىك دەبىنەۋە كە ناھىلىت كۆپۈنەۋەكە ئەنجام بىدرىت ۋ دەبىنە رىگرىكى گەۋەرە. لەۋ گىرقىت ۋ كىشەۋ رىگرانە:

۱- نەبۈۋى (تەۋىل) پىۋىست: جارى ۋاھەيە كۆپۈنەۋەكە پىۋىستىيان بەكرىنى بىلىتى فرۇكەۋ بەكرى گىرتى ئۆتۈمىلەكان ھەيە، ئەگەر لە ۋۋلاتىكى تىر يان لە شارىكى دىكە بەريۋەچۈۋ، بەلكو ھەرلەبەر نەبۈۋى پارە پىۋىستە كە ھەندىك لەكۆپۈنەۋەكە ساز نادىن.

۲- نەبۈۋى تۈۋان ماددى پىۋىست بۇنەنجام دانى كۆپۈنەۋەكە: بۇنەۋە: سازدانى كۆپۈنەۋەكە پىۋىستى بە ھەندى ئامىرو كەرسەي بىيىن ۋ بىستى ھەيە جىگەي تايبەتۈشى پىۋىستە كەۋەنى تايبەتەندى خۇ بىت، يان پىۋىستى بەھۇكارى گۋاستەۋە ھەيە بۇ ئامىردەكانى، مېزو كورسى ۋ ھەند.

۳- نەبۈۋى زانىارى پىۋىست بۇ ئەنجامدانى كۆپۈنەۋەكە: ۋەكو (راپۇرت ۋ لىكۈلىنەۋە تۈيۈنەۋە راپىرسى ۋ ئامار ۋ...

پەيوەندىي تەلەفونى

لايەنى بەرامبەرىش لە دەست دەدەيت.
- ئەگەر ناچار بوويت گۆتايى بە
پەيوەندىيەگە بەيئەت، پۈزۈش بۇ بەرامبەر
بەيئەردەدە ھۆكۈرى داخستنى پەيوەندىيەگە
بۇ روونىگەرەدە، بە ئەوپەرى رېگۈپىكى
نەرمو نىيانى و رووخۇشەدە مائاوايى
لې بىكە.

* پېشوازيكردن و دەلامدانەدە
پەيوەندىيەگان:

- دواى زەنگى دوو دەگوشى يەكە ھەئىگەر،
راستەوخۇ خۇت بىناسىنە و ناوى دامەزراو دەكەت
بىلى، لە دەلامدانەدە پەلەمەكە (خىرا و دەلامدانەدە،
كۆپەر دەپىت بۇ بەرامبەر و رەنگە بىشلەرى،
دەنگ و دەلامدانەدە پەيوەندىيەگەر چاومروان و
بىتافەت دەكەت، لە ھەردو بارەكەدا پەيوەندىيەگە
نىگەتەيف و ناكارا دەيىت)، بە شىو دەكەت سلا و لە
پەيوەندىيەگەر يەكە دەكەت ئەدە لە مەلەدە پېشوازي
لەيدەكەيت.

- ھونەرى بېدەنگى و چاومروانى قەسەكردن
ھىر بېدە! دىنبايەگەسى بەرامبەر پېويستى بېتە
بۆيە پەيوەندى پېدە كروويت. بە جۈوانى گۆي
بۇ گەتوگۇ و وتەكانى بىگەرە قەسى پەيەپەرە
بۇ جۈوانى خۇتى بەسەردا مەسەپىنە.

- ئەگەر پەيوەندىيەگە بۇ بەرپەدە بوو
ئەوېش لە كۆبۈنەدە بوو يان لە ئۇفەسەگە
نەبوو نەگەر پەيوەندىيەگە پېيگەيەنرەت،
دەپىت سىكرىت زانىارى تەوا و پېويست لە
پەيوەندىيەگەر وەرگىرەت، دەك: ناو و ناو نىشانى
پەيوەندىيەگەر ھۆكۈرى پەيوەندىيەگەر دەكەت-
كاتىك بەرپەدە گەرپەدە ھەردەكەت كەي
پەيوەندى پېويستكەتەدە. ھەردەكە سەرجەمى
ئەو زانىارىيەنى كە پېيگەيەشتەن لە
تۆمارىكى تايەتەدا تۆمارىكات كە دەپىت
پېشتەر ئامادەكرايىت.

- گۆتايى بە پەيوەندىيەگە مەيئە، مەگەر
ئەدە پەيوەندىيەگەر قەسەكانى تەوايىكات
ياخۇد بىمەيىت گۆتايى پېيەيىت.

- دواى تەواو بوونى پەيوەندىيەگە، گۆشى
يەكە بەباشى لە شوينى خۇي دابىرەتەدە، تا
نەيىتە ھۇي پەكخستنى تەلەفۇنەكە...

سكىرتارىت

نا / عومەر عەبدولقادىر

گۆلپىنى تەكنىكى سىلمانى - پىرۈسە كارگىرىيەگان

بىگەيەنەت، بۇ ئەدە لە كاتى گەتوگۇدا
لەبىرەت نەجەن.

* ھەندىك تەكنىكى پەيوەندىيەگان:

- ئەگەر تۇ پەيوەندىيەگەر كىرەدەو،
پېويستە زىادەدەو نەكەيت لە سلاو كىرەدەو
ھەوالەرسىن، ھەمىشە پەيوەستە بە مۆلەت
وەرگىرەت. پاشان راستەوخۇ بچۇرە سەربابەتى
مەبەستە كاتەكە بە بابەتى لاوەكەيەدە بە
ھىرپەدە.

- كاتىك پەيوەندىيەگەت دەلامدرايەدە
خىرا خۇت بىناسىنە، مەلئ ئەو دەنگە دەناسى،
چۈنكە زۆرەي خەلكى دەنگىيان لەيەك
دەجىت. ئەگەر كەسەكە ناسراو بوو باشەر
وايە بەناوى خۇيەدە بانگى بىكەيت.

- وشە دەستەواژە سادەدە رەوان
بەكارىيەنە. بە شىوازيكى ھىمەن لەسەر خۇو
بە ئەوپەرى ئاسودەيەدە بدو، بە دەنگىكى
رەوان و ئاشكرا قەسەكە يەيى ئامازەكردن و
خۇجولاندن و شېرەزەبوون، چۈنكە كەسى
بەرامبەر تەنبا دەنگەت دەيىستەت، نەك
وايىنى سەپرى رووخسارەت دەكەت روو بەرپەو
دەتەيىنەت. بەلكو ھەولەدە بە زەردەخەنەدە
بدوئەت، چۈنكە جولاندنى ماسولەكەكانى دەم
وچاوم رووخسار راستەوخۇ كاردەكەت سەر
بەرزەنەمى و ناوازي دەنگەت.

- لەكاتى قەسەكردن خوارەدەن و خوارەنەدە
لە خۇت قەدەغەبەكە، سەرقال مەبە بە كارى
تەرمە، چۈنكە كاردەكەت سەر روونى دەنگەت و
باش دەرپىنى وتەكانتە گىرەگىدانت بە

چۈنەتە شىوازي مامەلەكەردنى سىكرىتەر
لە وەرگىرەت پەيوەندىيە تەلەفۇنەگان و
دەلامدانەدەميان و شىو دەكەت گەتوگۇ سازكردن و
بەكارىيەنە جۆرى وشە دەستەواژەگان و
دەرپىنى ئاوازي دەنگەگان، رۆلى كاريگەر
دەيىن لە سەركەوتەن و شىكستى ھەر
بەرپەدەدە دامەزراو دەيەكەدا.

* ھەلبىزاردنى ئامىرى تەلەفۇن:

پېويستە جۆرى ئەو ئامىرى تەلەفۇنە
ھەلبىزىرەت كە بە باشى دەزانى و ئاسودە
لە بەكارىيەنە. ھەندى كەس ھەزەكەن
بە تەلەفۇن بى تەل قەسەبەكەن، ھەندىكى
تە ھەزەكەن لەو جۆرە بېت كەگەتوگۇ
پەيامەكانىيان تۆماردەكەت و دەيانپارەيت.
گىرەك ئەدە جۆرىك ھەلبىزىرەت كە لە
شىو دەكەت ھەلبىزىرەت گۆشى يەكە و روونى
ناشكراي دەنگەكە رازى بېت.

* ئامادە بۇ وەرگىرەت پەيوەندىيەگان:

- ئەگەر لە ھەلسەكەوتى رۆژانەتە دەستى
راست بەكاردەھىنەت، قەلەم و كاغەزىك لاي
راستى تەلەفۇنەكە دابىنى بە دەستى چەپىشت
گۆشى يەكە ھەلبىگەر. ئەمەش ئاسانكارەت
بۇ دەكەت، كە لە ميانە پەيوەندىيەكەدا
ئامادەيىت بۇ تۆماركردنى ھەر تەيىنى و
سەرنج و نوسىنى ھەربىرۈكە و ئەندىشەيەك
كە بىتەوئە لە داھاتوودا بىنەخەيتە روو.

- پېش ئەدە پەيوەندىيەگە وەرگىرەت،
لەستىك ئامادەكە لەنوسىنى سەردىپى ئەو
بايەتەنەكە دەتەوئە بە لايەنى بەرامبەرى

چۈن دەپىتە

بەريۆەبەريكى ليھاتوو؟

چەند خالىكى پىويست كە دەپىت لە سەريان برۈيت

۱-بەريۆس بە:

تا ئىستاش لاى ئىمە وشەو بەيىقى
(بەريۆەبەر) وەك ھاوماناي دەستەلات و دەست
بەسەرداگرتن بەكاردىت، ئەمەش مانايەكى
سەيرو نادروستەبۆ ئەم وشەيە، لەموش سەيرتر
ئەمەيە لەگەل وشەي (بەريۆس و ليۆسراو)
ھەمان ئەم ھاومانايە دەستەلات و دەست
بەسەرداگرتن بەكاربەيتريۆن. لەگەل ئەمەيە
بەريۆس واتە ئەم كەسەي ليۆسرينەمەي
لەگەلدا دەگريۆ ئەمەي كە ئەنجامىدەت.
تا ئىستاش زۆريۆ بەريۆەبەر ھەن باويريان
بەمە ھەيە، بەلام واى بۆدەچم تۆ ھەز بەم
قەسەيە ناكەيت، بۆيە داوات ليۆدەكەم ھاوماناي
دەستەلات و ھەيمەنەت بۆ وشەي (بەريۆەبەر)
لەبەر خۆت بېيەيتەمەي ئەم ھاوماناي تەنھاو
دروستەت لەبەريۆت كە ئەمەيە بريتەيە لە
جاويديرىكردن و ئاگادرايوون.

۲-پيشەنك بە:

لەوانەيە لە كارە نۆيەكەتەدا رۆژيۆك
بېتەپيشت پېرەنەگەيت لە دەقتەري تۆمارى
رۆژانەي ئامادەبوون واژۇ بەكەيت، بەلام دەپىت
لەبەيت بېت لە جىگەيەكى تر واژۇ خۆت
بەكەيت كە ئەمەيە بريتەيە لە چاوو دل و
ھوشى ھاوريۆكانت، تۆ ئەمەيەيەكى زىندووى
بۆ گشت ئەوانەي كارت لەگەلدا دەكەن،
ئەگەر خۆت پيشەنگ نەبەيت، كەس ناتكات
بە پيشەواي خۆي، ھەروەك نابيت جاويدريۆ
زۆرتريۆن كۆشش و ماندووبوون لە كەسانى
تر بەكەيت، ئەگەر خۆت ئەمەيە كارت ئەنجام
نەدەيت، ھەروەك خۆت لە تۆرەبوون بېاريۆ،
ئەگەر جاريۆك دەنگ و ھاوارت بەريۆەبەر، ئەمەيە

جاويدريۆ ئەمەيە كە دواي ماومەيەكى كەم دەزگاو
فەرمانگەكەت بېيتە شانەي ھەنگ، بەلام
جۆرە ھەنگەي كە ھەنگويەن بەرھەم نەھيت،
بەلكو ھەردەم گوييىستى ويزە ويزە ژاودژاوت
بكات. سەرگەردەي پيشەنگ ئەمەيە نەخشەو
پلانى گۆرەپانى جەنگ بۆ ھاوريۆكانى بكيۆيت،
پاشان خۆي لە پيشانەمەي پىروات.

۳-رۆژنامەنووس بە:

ھەمەي شتيۆ تەواو .. كاروبارەكان زۆر
بەريۆكى بەريۆەدەچن .. كارەكە بە باشترين
شيۆە تەواودەپىت .. ھىچ گەيەي و گازندەيەك
نيە .. ھىچ پيشناريۆك نىيە، بېگومان ئەم
قسانە قەسەي سەر كاغەز، كە ھەندىكجار
ھەلخەلەتەنەن، بەلام بەريۆەبەردن و كارگيرى
شتيۆي تر، كارگيرى و بەريۆەبەردن ئەمەيە
لەگەل كارمەندەكان بيت و پىرساريان لى
بەكەيت و لەگەلئاندا بريت. كەسەي پەرھەمەيەنەر
كە لە دەزگاكت دەردەچيۆ، خەك ھەستى
پيناكات، تەنھا ئەگەر تۆ بەھاكەي بزانيت،
تۆش بەھاكەي نازانيت تەنھا بەمەيە نەپىت
كە لە ساتەكانى بىياتاندا بەرد بەرد لەگەل
بريت.

كاتيۆك بەريۆەبەريۆكى رۆژنامەنووس
دەپىت، ئەمەيە گرتەكە بە وردى دەستنيشان
دەكەيت، ھەروەك دەتوانيت چارەسەري
كارىگەري بۆ دابنيۆت. ھەروەك كاتيۆك
بەريۆەبەريۆكى رۆژنامەنووس دەپىت، گالتەت
بەو راپۆرتە كاغەزيانە ديت كە پيتەدەگەيەن
ھەمەي شتيۆ تەواودە ھىچ گرتەكەي لە نارادا
نيە. مەن يەكەي كە گرنگترين پيشەكارانى
قاوہ لە جىھاندا دەناسم، ئەمەيە پيداگريۆ

دەكات لەمەي سېيەدى ھەمەي رۆژيۆك بچيۆتە
ئاشەكانى قاوہ و ھەندىك قاوہ بە دەست
بگريۆت، پاشان بەريۆ بكاتەمەي تەمەيۆر لە
بۆنەكەي وەرگريۆت، ناچيۆتە نووسينگەكەش
تاودەكەي لەگەل كاريۆكانى دانەنيۆيت و
قاوہەيەكى پەيانىيان لەگەلدا نەخواتەمەي، نايا
تۆش لەگەل ھاوريۆكانتدا قاوہەيەكى پەيانىيان
خواردۆتەمەي لە گۆرەپانى جەنگدا، مەبەستەم
لە شويى كاركرەنيانە!

۴-تۆ خۆت بە:

ھەر ھەمەي وەكو شاخىكى بەفرينين،
ئەمەيە لە دەورەبەرمانە زۆر بچووكترە لەمەي
ون و ناديارە، ھەر يەكەي كەمان دوو كەسايەتيەمان
ھەيە، رووالەتي و ناوہكى، خەك بە كەسايەتي
روالەتيەمان دەمانبينيۆت، دەشتوانن لە رى
ھەلسوگەتەمەيە بە ناوہودمان ئاشنابن، بۆيە
لەسەر سروشتى خۆت بە لەناو خەلدا، بەلام
كاريش بگە بۆ باشترگەردنى ئەم سروشتانە.
ئەگەر سروشتت وايە زۆر ئارەزووى نووستن
دەكەيت، ئەمەيە ماناي وايە درەنگ نامادە
دەپىت بۆ سەر كار، يان بە لاى كەمەمەي ھيشتا
جاوہكانست سوورن و ناريۆكەي دياريت،
ئەمەيە لە لاى ئەوانى تر واتە كارمەندەكانت
بۆچوونى ئەمەيە دروست دەكات كە تۆ
تەمەليۆت، بۆيە پىويستە لەسەرت ئەم خووہ
لە خۆتدا چاك بەكەيت و بېگۆريۆت. ئەمەيە
بەمانە دەگريۆت:

- يەك كاترميۆر پيش چوونەدەمەيە لە
مالمەيە لەخەو ھەستە.
- يەكەم كەس بە بۆ چوونە سەر كار.
- ھەر لەگەل يەكەم كاترميۆرى كاردا

ۋا. مەھمۇد مېرگەرىيى

رەقتارى نىگەتيفانە فەرمانبەران ھاندەدات لەسەر ئەنجامدانى كارو كىردەۋى نىگەتيفانە، بەمۇ بىيانوۋى كە كارگەلىكى تى نىگەتيفانە ھەن ئەنجامدەردىن.

- پىداگىرى بىكە لەسەر راگەياندىنى پاداشتەكان ۋەكارەكانيان.

- بەدوۋىيە لە ھەولەكانى فەرمانبەران بۇ كىرگىن ۋەراۋىدەردىنى نىۋانىان، ھەرگىز بە فەرمانبەرىك مەلى: فلان كەس ۋە فلان فەرمانبەر رەخنە دەگىرت لە كارەكەت، بەلكو بە پىچەۋانەۋە پىلى: فلان دەستخۋاشى ئەۋەد ئەۋەت لىدەكات.

- دەست بىخە سەر شانى چاكەكارو لە خراپەكار ببوۋىدە، بەلام ھەرگىز لە يادت نەجىت ۋە لىبەكەيت بەرەۋە چاكەكارى بىروات.

- كەنەلەكانى پەيوەندىكىردىنى ئازاد بىكەرەۋە، تەلەفۇنت، ئىمەيلت، ...

- چەند دەرفەتت بۇ رەخسا، بايەخ بدە بە دەرخستنى پەيامى دەزگاۋ فەرمانگەكەت.

- ۋا بىكە كارمەندەكانت ۋەكو تىمى تۋپى پى بن، ھەرىكە ۋە شۈپنى دىارى خۋى ھەبىت، ئەگەر پەكىكىيان گۈلىكى بەدەستەتەن، ئەۋا ھەموۋان دەستخۋاشى ۋە پىرۋىزىيى لى بىكەن ئەگەر تەنەنت كەسەكە لە ھىلى بەرگىرىش بىت. تەركىز بىخەرە سەر ئەنجامەكان.

ئەۋ لە بۇسەدايە بۇ پىدانى پاداشتى مانگەنە بۇ باشترىن داھىنەرى ھەر شتىكى نۆى كە بىيئە مايەى بەرزكىردنەۋەى بەرھەمەنەن پان كەمكىردنەۋەى تىچۋەكان، كاتىك لە نۆۋسىنگەكەيەتى، تۆ ۋا ھەست دەكەيت كە تۋۋشى ھىچ ھەلەمەك نابىت، چاكەى ئەمەش دەگەرتەۋە بۇ رىگە ۋە شىۋازە زىرەكانەكەى ئەۋ بەرپۈمەبەرە لە بەدۋاداجوۋن ۋە ھانداندا، يەكىكى تىر دەلىت: (ئەۋ تەنەا بەرپۈمەبەر نىيە، بەلكو سەركردى تىپە، ھەموۋ شتىك لاي ئەۋ بە پىلى پلاننىكى نەخشە بۇكىشراۋ بەرپۈمە دەجىت، ھەر فەرمانبەرىك بە وردى جىگەى خۋى تىپىدا دەزانىت، ئەۋ پىداگىرى دەكات لەسەر ۋە شىۋازە زىرەكانەكەى فەرمانبەران بەمۇ كارەى بۇى دانراۋە، پاشان لەگەلپاندا لە پىشنىارەكانى جىبەجىكىردن ۋە پىئەستان دەكۈلىتەۋە سەربەستىشيان دەكات لە دەستنىشانكىردى ئەۋ ماۋە كاركىردنەى كە پىۋىستە بۇ يەنەنجامگەياندىنى ئەركەكە بە كۆپرەى پلانە دانراۋەكە.

داگىرساندىنى مۇم لە شۈپنى كاردا، ئەمانەى خوارەۋەت لىدەخۋازىت:

- رەقتارى ئەرىنى ۋە پۆزەتيفانە زىاتىر بەدىارىبىخە لە رەقتارى ئەرىنى نىگەتيفانە، رەقتارى پۆزەتيفانە ۋا لە فەرمانبەران دەكات لاساىى بىكەنەۋە پەيرەۋى لىبەكەن، بەلام

بىچۈرە سەر شۈپنەكانى كاركىردن.

خۋاى گەۋرە، شەۋى بۇ خەۋتنو پىشۋودان، رۆزىشى بۇ كاركىردن ۋە تىكۋشان دانراۋە، كاتىكىش ئىمە پىچەۋانەى ئەم ياساۋ دەستۋورە خۋابىيە دەجۈلىيەۋە، ئەۋا سەم لە خۇمان دەكەين.

0-داگىرسانىنەرى مۇمەكان بە:

لە ھەر كاتىكىدا دەتۋانىت لەناۋ خەلكدا بوۋەستىت ۋە بلىيت: ئەم فەرمانبەرە تەمبەلە، پان لەم كارمدا ھەلەى كىردوۋە، پان ئەۋ ھەردەم دەرەنگ دىتە سەر كار، بەمەش ھەلۋىستەكە بەدەستەتەنەى، بەلام با پىرسارىت لىبەكەم: كامەيان باشتر ۋە لەپىشتەر، ھەلۋىستىك بەدەستەتەنەى لە دىۋى فەرمانبەرىك كە ھەلەمەكى كىردوۋە؟ پان دىلى فەرمانبەرىك بەدەستەتەنەى ۋە لىبەكەيت شەرم بىكات لەبەر رەزامەندى تۆ كە لە كارەكەيدا ھەلەمەكات؟ لەۋ كاتەدا تارىكى ھەلە راناگەيەنەيت، بەلكو دەبىتە داگىرسانىنەرى مۇمەكانى كار.

با پىكەۋە گۈى لە ھەندىك بىرگەى تۋىرتىنەۋە جۋانەكەى (جىمىس مىلەر) بىگىرىن كە تىپىدا چەند فەرمانبەرىك لە بارەى بەرپۈمەبەرەكەيانەۋە ھەسەدەكەن ۋە دەدۋىن. پەكىكىيان دەلىت: (ناۋمان لىناۋە چارەسەرەكەرى گىرىكان- چارەى زۋۋى بۇ گىشت گىرەتەكان پىيە، ھەرچەندىش ئالۋىزىن،

چۇن مامەلە ۋۇن

لەگەل بەرپۆمبەرەكەتدا دەكەيت؟

نا / نەندازيار حسين نجم الدين رسول

دەرھەقى راپايى و ھاتنە روى بەدىلى تىرى نەمىنىت، ھەمىشە ھاۋكارىيە بۇنەۋدى بە گومانى خراب و كەمتەرخەم تاۋانبارت نەكات.

۵ بەرپۆمبەرى ھەساس:

گومان دەيات لەھەر پېشنىيارىك لە ھاۋكاران و خوار خۆيەۋە بۇى دىت كە جۆرىكە لە پەلامارو سوكاپەتى كە بەكەمى لە كەساپەتى خۇى و كەمى لىھاتوۋى ئىدارەكەى دەزانىت.

بۇمامەلە / لە مامەلە كىرن لە گەلىدا باس لە زاراوو بابەتە سادەكان بکەو نەكەيت لە گەل ئەۋەى وا دابىنى كە ايجابى و تەۋاۋە ئەگەر سەرھەتاي دەست پىكردن لە گەلىدا بە جوانى ھەلبىزىت دەتوانىت زياتر بەردەوام بىت لە گەلىدا.

۶ بەرپۆمبەرى بەلن شكىن:

لە بەلنەكانى پەشىمان دەپىتەۋە، نايەۋىت پەمىۋەست بىت پىيانەۋە ھارمەتى ھاۋكارانى نادات بۇ ئەنجامدانى ئەركى سەر شانيان و ھەۋلەدەت بەرە لە ژىر پىيان دەربەھىت بۇ ئەۋەى شكىستيان بختە روو ئىجراجيان بكات لە پىش چاۋى خەلكانى تردا.

بۇمامەلە ئامانجىت پاراستنى بەلنىنى بەرپۆمبەرەكەت بىت ئەگەر روۋبەرۋوى گرفت بوپتەۋە، وا باسى بکە كە ئەۋە گرفتى بەرپۆمبەرەكەتە تەنھا روۋبەرۋوى تۆنەۋەتەۋە، شۇڭەى ئامانچە ھاۋبەشەكان بکە لە نىۋانئاندا بۇبەرژەۋەندى كارەكە ، ھاۋكارى بکە بۇناسان ئەنجامدانى كارەكان تابىۋانىت بەلنەكانى بپاريزىت، كاتەكانى بپاريزەو بپروكەكانت رىك بختە پىش ئەۋەى لە گەلىدا كۆبىتەۋە، چۈنكە ئەۋە چاۋەروانى ئەۋەدە بزانىت بە شىۋەيەكى دىيارىكراۋ چىت دەۋىت. ھەول بەدە دلىياى بکەرۋە ئەۋەى كەتۇھاۋكارو دەستى راستى ئەۋەى بۇنەۋەى بگەنە ئامانجى

بۇ مامەلە كىرن دوور بکەۋەردەۋە لەۋ شتانەى كە دەپتە ھۇى ھەلچون و توورمىۋونى، لەۋ كاتەى توورە بوۋە تۇ نەرم و نىانبەۋە بەۋوردى گوپى لى بگەرە لە بەرامبەر ھەلچون و پەلاماردانى تۇ پەلامار مەدە، ئەگەر دەمۋچاۋى نارىك بوو تۇھىمىن بەۋ پى مەكەنە، ئەگەر ھاۋارى كىردە دىنگى بەرز كىردەۋە تۇپە نەرم و نىانى ۋەلامى بەردەۋە، سوود لەم دەستەۋازنە ۋەربىگەرە:

من ھەست دەكەم بەۋەى تۇ ھەستى پىن دەكەيت.....

من لۆمەت ناكەم....

ئەگەر منىش بوايەم لە جىگەى تۇ ھەروام دەكرد.....

كاتىك ھىۋر بوۋەۋە تىروانىنەكانت بختەرە روو، پاشان ھۇكارەكەى روۋن بکەرەۋە، ئەگەر كەۋىتە ھەلەۋە دان بەھەلەكەتدا بىنى.

۲- بەرپۆمبەرى خۇدەر خەر:

ئەم جۆرە كارو چالاكىيەكان تەنھا بۇخۇى دەگىرىتەۋە، ئەۋەش بە ماقى خۇى دەزانىت، چۈنكە ئەۋە سەرپەرشتى گروپەكە دەكات. بۇمامەلەى ئەم جۆرە ھاۋبەشى بکە لە دەركەۋەتن بە بى سكاۋا كىردن و بە بى بلاۋكردنەۋەى ئەۋەى كە بەھۇى تۆۋە كار گەيشتوۋەتە ئەۋە ناستەى نىستا، پىرسىارو راپىزى لەگەل بکە ھەستى رابىگەرە لە كاتى پلانى كارەكانتدا.

۴- بەرپۆمبەرى راپارو دوو دل:

ئەم جۆرە لەدەركىرنى بپار دىترسىت و لە ناكامەكانى دلىيا نىيە، مەمانەى بەخۇى نىيە و دلىيا نىيە لە كارەكەى. بۇمامەلە / پىۋىستە مەمانەى دەست بختەىت بۇ ئەۋەى ھاۋكارى بکەيت تا لەۋ دوو دلى و بى مەمانەىيە رىزگارى بکەيت، بۇنەمەش پىۋىستە زانىيارى بۇنامادە بکەيت و شى بکەيتەۋە بە شىۋەيەكى لىھاتوۋانە بۇنەۋەى

چۇنىتەى مامەلە كىرن لەگەل بەرپۆمبەرە سەرۋى كار، بوۋارى بىر كىرنەۋەى بەشىكى زۇى خەلكى داگىر كىردەۋە، دىۋىستىرنى كەشىكى نارام و گونجاۋو رىكخستىنى پەمىۋەندى نىۋان بەرپۆمبەرە كارمەندەكان گىرنى سەرگەۋەتنى دامەزراۋە نۇرگەنەكانە:

بۇشۇڭەى ئەۋە مەبەستەى سەرۋە ھەزم كىرد دىمانەيەك كە لەگەل پىسپۇرى بوۋارى كەشەپىدانى مرقىسى (د. محمد فتىح) سازدراۋە بە ناۋنىشانى (چۇن لەگەل خراپىرىن بەرپۆمبەردا مامەلە دەكەيت؟)، لەبەر گىرنى بابەتەكەۋ سوۋدى خۇيىنەران بەدەست كارىيەۋە بىكەمە كوردى و پىشكەشى خۇيىنەرانى بپىارى بکەم.

دەفتى سىفاتى بەرپۆمبەرەكان كەدەپتە ھۇى دىۋىستىرنى ئالۋى و چۇنىتەى مامەلە لەگەلىدا بەم شىۋە روۋن دەكاتەۋە:

۱- بەرپۆمبەرى گوماناۋى:

ئەم جۆرە گوى لەخەللى دەۋروۋ بەرى دەگىرىت و گومانى خراب بە ھاۋكارانى دەيات، ۋادەزنى ھەموۋىيان دزىيەتى دەكەن و پىلانى بۇدادەپىژن، ھەمىشە بەدۋاى ئەۋە ھەۋال و چىروكانەدا دەگەرىت كە ھانى خەللى بىدات مامەلەى لەگەلدا بكات و باسى ھاۋكارانى بۇ بەھىنىت.

بۇمامەلە كىرن لەگەل ئەم جۆرە بەرپۆمبەرە: پەمىۋەندىيەكانت لەگەلىدا كەم بکەرەۋە تەنھا بۇ بىداۋىستى كارەكەت، دوور بکەۋەردە لە مەمانەلە كىرن لە گەلىدا، باسى ھاۋەل و ھاۋكارانت و كەسى تىرى لا مەكە.

۲- بەرپۆمبەرى توۋرە:

ۋا ھەست دەكات پىۋىستە بە خىرايى بەلامارى بەرامبەرەكەى بىدات پىش ئەۋەى ئەۋە پەلامارى بىدات، زۆربەى كات مەمانە بە خەلك ناكات.

دياريكراوى ئىدارە يان رېڭخراۋەكە.

۷ بەريۋەبەرى مەرگەزىيەت:

ھەۋلى ئەم جۆرە بۇمانەۋى مەرگەزىيەت
لە ئەنجامى خراپىي بەخشىنى بەشېك لە
دەسەلاتىانەۋە دېت بە ھاۋكارانى، ۋا ھەست
دەكات سەرگەۋتن لەۋەۋە دېت كە دەسەلاتەكانى
نەدات بە ھاۋكارانى لە تىمى كاردا.
بۇمامەلە كىردن/ پېۋىستە دلىيى
بەكەيتەۋە كە لېھاتوۋىي ۋا شارمزايت ھەيە
(بەلام كەمتر لەبەر پېۋەبەركەت) نەمەش لە
رېڭاى كارى رۆژانەت بە كىردار نىشانى بەدەيت
چەند جار پېش ئەۋەدى باسى بەكەيت.
نەگەر گىرەكە لە كەمى شارمزايتەۋە
بېت ئەۋا مجادەلەي لە گەل مەكە بۇدەست
خستنى زۆرتى دەسەلات، چۈنكە لەۋ كاتەدا
ۋا ھەست دەكات دەتەۋىت شوپنى ئەۋ داگىر
بەكەيت، لەۋ كاتەدا ھىۋادارم بە سەلامەتى لەۋ
ئىدارىيە دەرىجىت ؟!

۸ بەريۋەبەرى راۋجى ھەلەكان:

ئاسۋى فېكرى كورت بىنە، ھەلچۈن بە
شوپن ھەلەدا گەران لە سىقاتەكانىيەتى بە
شېۋىيەكى مىسالى دەيەۋىت كارمەكان ئەنجام
بەدريت، پېۋىستە ۋوردى دېقەت بە كاربەينىت
لە كارمەكتەدا پېش ئەۋەدى شتەكان بەخەيتە بەر
دەستى، بىرت نەچى لەۋانەيە شىۋازى كارمەكى
تۆ دروست نەبېت يان دېقەت ۋا تەركىزىت كەم
بۇ بېت، يان لەسەرۋى خۇبەۋە ئەۋ جۆرە
ھەلەنە قىۋل ناكىرت.
بۇ مامەلە/ پېۋىستە تېروانىنى بۇكارمە
قبول بەكەيت ۋا دوور بەكەيتەۋە لە توورە بوون
ھەۋلەدە ناراستى تۋاناۋ لېھاتەكانت بۇنەنجام
دانى كارمەكتە بېت بە شېۋىيەك بە پى
سىستەم ۋا پېۋانە دروستەكان بېت، ئەگەر پېش
بېنى دروستىۋونى ھەلە دەكەيت لە كارمەكتەدا
ئەۋا راۋىژى لە گەل بەكە پېش دەست پېكىردن
بۇدوور كەۋتەۋە لەۋ ھەلەنە، لەكاتى گىفتوگۇدا

جىۋان گۈيى لى بگەرە كار بە رېنمايەكان بەكەۋ
ھەۋلەدە ھەلەكانى رابردوۋ دووبارە نەكەيتەۋە.

۹ بەريۋەبەرى سەرنەكەۋتوۋ

لە پەيۋەندىيە مەۋىي پەكانىدا:

لە ئەنجامى پەرۋەردى نادروست ۋا ھەست
دەكات كە نەفسەرەۋ لە گۆرەپانى مەشقادىيە
پېكەننىنى نىيەۋ ۋادەزائىت كەسايەتى لاۋاز
دەبىت، بۇجۋونى ۋايە تا تۈندۈتېز بېت
راپەراندنى كارمەكان مەۋگەر تر دەكات ھەرچەندە
ئەم بۇجۋونەش لايەنى ايجابى ھەيە.
بۇمامەلە كىردن لە گەلەدا: زىادكىردنى
پەيۋەندى مەۋىيەنى نىۋانتان ھەرچەندە
ئەۋ گىرەكى پى نادان،
لەگەل رەچاۋ كىردنى جىۋان ئەنجامدانى
كارمەكان ۋا بە خىرايى بەدەمەۋە چۋونى ھەر
داۋايەك لە ئەنجامدانى كارداۋ دان نان بە
ھەلەدا كاتېك روۋدەدات لەگەل راستگۈيىۋ
ھەلە نەخستە ئەستۋى كەسانى تر.

پلاندانان (التخطيط) (Planning)

خاوەنی ئیمتياز
نەندازيار / مسعود طاهر بونس

پشت بەم زانیاری و روونکردنە تەواوو راست و نوێیانە بیهستیت کە لەسەر بێنەمای لیکۆلینەو و توێژینەو ئەنجامدراوێت و پشت بە شیکردنەو بیهستیت و بەبێ گومان و دوودلی هەنگاوی بۆ بنریت.

کاتیەک کە زانیان (پیشبینی کردن) یەکێکە لەبێنەما گرنگەکانی پلاندانان و وردبینی پیشبینی کردن نەهێنی سەرکەوتنە، پێویستە ئەوە لەهەڵای هێزی عەقڵ و ژیری شاراو نەبێت کە پیشبینیکردن رواندنی دواوژە نە هەنوکە! واتە: گەر نادیارەکان دەروونی نەک نادیارەکان، ئەوەی مەوێت چاومرپی دەکات مەرج نێه هەمووی راست دەربجێ و هیچ ناراستی تێدا نەبێت، بەلکو دەبێ تێبینی ئەوە بکەیت کە زۆر کەم هەبوو پیشبینی کردنێک هەمووی راست دەربجێ، بەلکو رێژمێک لەهەڵای تێدا دەبێت بۆیە دەبێت ئەو رێژە هەڵە لەمەزەندەدا هەبێت بە پێچەوانەی دیاردە سرووشتیەکان کە ناسراون بەراستی وەک دیاردە (سوورانهووی زەوی، هێزی راکێشانی زەوی، رۆژ گیران و.... هتد).

لەگەڵ ئەوەشدا دەبێ ریز لەو بۆ جوونە بگێریت کە دەلێت: ئەگەر ئەوانەی بە پلاندانان هەلدەستن خاوەن ناسۆ و خەیاڵیکی فراوان بن، ئەوا بۆجوونەکانیان زیاتر گشتییه و بەدەستپێنانی بۆجوونەکانیان نزیکترە لە راستی.

بێهەرت و بێهەماکانی پلاندانان:
لەم پێناسەیهو بەگورتی بۆمان روون دەبێتەو کە پلاندانان مانای (نەخشە دانانە بۆ روو بەرووبوونەو دوا رۆژ لەپێناوی بەدەست هێنانی چەند ئامانجیکی دیاریکراو). بۆیە پلاندانان لەسەر دوو بێهەما بێهەرتی رادەهەستێ:

یەکەمیان: پیشبینیکردنی دوا رۆژ.
دووەمیان: خۆ ئامادەکردن بۆ رووبەر و بوونەو دواوژ.

۱- پیشبینی کردنی دوا رۆژ:
ئەمەیان بە ناوەرۆکی پرۆسە پلاندانان دادەنرێت و بناغەیهکی سەرکەوێ بۆ راگرتنی، پلان پشت بەمەزەندەو گریمانانە دەبەستیت کەخاوەن پلان دايدەنیت و بەدەستی دەهێنیت لە دواوژدا.

پلاندانان هەروەکو (کرۆکر) دەلێ: (مانای دەسەلاتی ناخ نێه لە دواوژدا، بەلکو مانای هەولدانە بۆ دەرخستنی مەزەندەو گونجاندن و گریمانانە کە چاومروان دەکری بە دەست بهێنرێن لە دوا رۆژدا).

بۆ تۆکمە بوونی پلاندانانەکەو سەرکەوتنی دەبێ ئەو مەزەندەو گریمانانە لەسەر بناغەیهکی زانستی داریژراو بنیات بنرێن، نەک هەر بۆجوونەکانیان بێرو باوەریکی سادەو تاکسی بیت، بەلکو دەبێ لەسەر لیکۆلینەو مەیهکی گرنگ دامەزراوێت و

بۆ زانیان و ناسینی پلاندانان، پێویستە بێهەماکانی بناسین و، ئەو هۆناغە جیا جیا یانە بزانیان کە پێیدا دەروات لە کاتی دانانی هەر پلانیکی، پاشان هۆکارەکانی سەرکەوتنی پلان دانان و رێگرەکانی و گرنگترین گرتەکانی بەدیار دەخەین.

ئێستا یا بزانیان پلاندانان چیه و بێهەماکانی چین؟

زاراوی پلاندانان زاراوییهکی زۆر باوە، نەک هەر لەبەواری زانستە ئابووریەکاندا، بەلکو لەبەواری زانستە رامیاری و کۆمەڵایەتی و کارگێریەکانیشدا، زاراوییهکی بێسراو و کاریگەرە لە ولاتانی پیشکەوتوو و گەشەکردوودا.

پلاندانان: کاریکی مەوفایه تێیه، پەيوەندی بە هەولدان بۆ نەخشەکیشانی رێچکەکانی دواوژەو هەیه لە ژبانی تابهت و گشتیی لە هەموو رێخراوەو دامەزراوە گشتیەکاندا.

لەبەواری کارگێری دا لەمەوسف کردنی پلاندانان (هێنری فایول) دەلێ: (پلان دانان بریتییه لە پیشبینی (التنبؤ) بە دوا رۆژو خۆئامادەکردن بۆ).

زۆر لە راشەکان دەلێن: پلاندانان پەيوەندی بە ئامانجیکیان چەند ئامانجیکی دیاریکراوی دوا رۆژەو هەیه، کە پێویستە جێبەجێ بکەین، ئەویش لە رێگەی پیشبینی کردنی دواوژو خۆ ئامادەکردن بۆ.

۷- بەربەست و تەنگو چەلمەكان.
۸- چارسەرو گرتتە بەرى رېڭاكانى تر
بۇ جىبەجى كىردى پىرۇژەكە.
جىبەجى كىردى پىلان، قۇناغى جۇراو
جۇرى ھەپە ھەر قۇناغى كىش كە پىيدا
تىپەر دەپىت، جۇرەھا چالاكى دەپىت، ئەو
چالاكىنەش نارامى ماندو پىوونى پىووستە،
چونكە لىرە بەربەست سەر ھەلدەتات و
دەپىتە رېڭر لە پىشيدا، بەلام ئەنجام ھەر زال
بوونە بەسەر ئەو بەربەستانەدا، ئەویش بە
بەكار ھىنانى رېڭاى تىرو دۆزىنەموى ھەلەى
ناو ئەو پىشېپىنەنى كىردەكانى كە نەخشەت
بۇ كىشابو و مەزەندەت بۇ كىردىبوو.
بىزانە بىزار نەبوون و ھەلدانى بەردەوام
باشترىن رېڭان بۇ جىبەجى كىردى پىلانەكان و
گەپىشتن بە ئامانجەكان.
بۆيە لەكاتى راپەراندنى كارەكاندا بۇ
گەپىشتن بە ئامانج دەپى ئەم جوار ھۆكارى
خواردە ھاوشانى چالاكىيەكانى رۇژانە بن:

۱- رېنمايى كىرد.

۲- رېڭكەشتن.

۳- بەخشەت كىردن و ھەماھەنگى.

۴- بەدوادا چوون.

**شكىست ھىنان لە پىلاندا،
پىلانە بۇ شكىست !!**

دەتوانىت پىشت بېبەستى بەو زىادە سامانە
بېگانەپەى كە لەخەيالتداپە بۇ بەكار ھىنانى، و
پىشت ئەستور پىت بەھىزو تواناى ھونەرى و
ھىزى كارى پىووست بۇ گەپىشتن بە ئامانجى
پىلانەكە.

ھەروەھا پىلاندا ئان پىووستى بە
ماومەپەى دىارى كراو ھەپە تا دەگاتە ئامانجە
دىارى كراو ھەپە، كە ھەندىكىان درىژن و
ھەندىكىان كورتىن و ھەندىكىان مام
ناومندىن بەگۇپەرى پىووستى پىلانەكە.

كەواتە بۇ جىبەجى كىردى ھەر پىلاننىك
واتە (پىرۇژمەك) ئەم پىكەتاتەنى خواردە
دەپىت دىارى بىكرىن:

۱- ناوېك بۇ پىرۇژەكە، واتە (پىلاننى
جىبەجى كىردى پىرۇژەى.....).

۲- سەرماپەى دىارى كراو بۇ پىلاننى
جىبەجى كىردى پىرۇژەكە.

۳- دىارى كىردى ئامانجەكان.

* ئامانجە ھەنوگەپەيەكان.

* ئامانجە ستراتېژىيەكان.

۴- دىارى كىردن و پاپەند بوون بە
ماومەپەى دىار.

۵- چالاكىيەكان:

* بوونى توانا ھونەرىيەكان.

* بوونى توانا مەروپەيەكان.

۶- ئەنجامە چاومروان كراو ھەپەكان.

لەپەر ئەو ئەو پىرو باومرە ھەلەپە كە
بىلەت: پىشېپىنى كىردن ئەنجامىكى چەسپ
پىشكەش دەكات، پان وەلامىكى راستى سەد
لەسەد دەكات بەدەستەو، بەلكو تەنھا دەكاتە
ئەنجامىكى راست، بەرپۇمەپەى دىارى كراو
ھەر لەپەر ئەو ھەشە دەپى ئەوانەى پىلان
دادەننىن رەچاوى ئەو دوو خالە بىكەن:

* دەپى مەزەندەو گىرمانەو
پىشېپىنەكان بەشېو پەى مەنتىقى پىت
تا رادەپەى دىارى كراو.

* رېژمەپەى دىارى كراو لەھەلە بە
ھەند بىكرىت لە پىشېپىنى كىردندا لەو
مەزەندەو گىرمانەدا.

۲- ئامادەكارى بۇ دوا رۇژ:

ھەستان بە پىرۇسەى پىلاندا ئان تەنھا
دانانى چەند ئامانجىك نىپە بۇ بەدەست
ھىنانى لە دوا رۇژدا، بەلكو دەپى لەو زىاتر
ئەو ئامانجە راستەپەنە بىت و تواناى
بەدەستەپەنە ھەپەت و بىكرى جىبەجى
بىكرىن، بۇ ئەو پىكەتە لەگەل ئەوتوانا
ماددى و مەروپەيەنى كە ھەپە و تەرخان كراو
بۇ جىبەجى كىردنىان.

سەرەتا بۇ دانانى پىلان دەپى
ھەمووسە رچاود و تواناكان ئامادە بىكرىن،
باشترىن رېڭا دىارى بىكرىت بۇ سوود لى
ومرگرتنىان، دواپى دەپىت پىلانەكان بەگۇپەرى
ئاستى سەرماپەى سامان دىارى كراو بىت،

كىشەو بريار

م. رېياز

وەك بايە خدانىكى زياتر بە واقىيى
نەمروى بوارى كارگىرى و بازارسازى
(بريار) لە دووتوپى گۆشەيەكى نويدا
«كىشەو بريار» ھەلدەستىت بە خستە
رووي كىشەيەك ئەھەر ژمارەدىكداو
ھەولەدەت چارەسەرى نمونەيى بۇ
ئەو كىشەيە ديارى بكات، بۇ ئەو
دواتر خاوەنى كىشەكە بريارى
سەرگەوتووي خۆى بدات، بۇ زياتر
ناشانبوونى ھەمووانو سوودوەرگرتن
لە بۇچوون و راي جياوازي يەكترى،
بۇ گەيشتن بە بريارىكى سەرگەوتووي
دەرگاي «كىشەو بريار» كراودىە بۇ
ھەر چارەسەرىك كە تۆي خويىنەر بە
پەسەندو شياوتري دەزانيت.

ناسوودەيى كارمەندەت - ناسانى سەرگەوتت

چىشتخانەى (سولتان موزمەر) ى گەشت وگوزارى
لەشارى ھەوليرە، رووبەرى تەرخان كراو بۇ پيشوازي
(480)مەتر دوچايە، لەپەك كاتدا دەتوانى پيشوازي
زياتر لە (150) ميوان بكات، لاى خەلكى دەرەو
ناوھەى ھەولير ناوبانگىكى باشى ھەيە نەمەش
بەھۆى، تەمەنى رېستورانىكە كە (28) سالە شوينى
جوگرافى، بەتامى خواردن، خزمەتى باش.

مەغىدىدى حاجى موزمەر بەريومبەرى
چىشتخانەكەيە. برا بچووكيان بەرپەرسى كرىنى شەمكى
رۆژانەيە، براى ناوھەش چىشتانەيە، سەرپەرشى
ھۆلى پيشوازي و بەريومبەرى پارە وەرگرتن، لاى كاك
مەغىدە، ھەر خۆشى خەزەندە(امین صندوق).

كىشەى سەرمەكى پرۆژەكە لە ئىستادا سەقامگىر
نەبوونى كارمەندە، زۆرىنەى ئەو كارمەندەى دەست
بەكارەمىن پاش مانگىك يا دوو مانگ دەست لەكار
دەكەشەنەو. نەمەوای كردووە ناستى خزمەتى مادى و
مەعنەو چىشتخانەكە دابەزىت، جار جارىش دەپتە
ھۆى بشويى لە بەرپەردى مىوانەكاندا دووبارەو سى
بارەو چەندبارە بونەو ئەو كىشەيە بۆتە زەنگىكى
ترسانك بۇ مەغىدو براكانى، داھاتووي پرۆژەكەيان
كە برىتپىيە لە، بەيەكەم كرىنى رېستورانىكەيان
لەسەرناسى ھەرىم، لەمەترسەيدە بەتايپەت كەومەزى
گەشت وگوزار نەزىك بۆتەو نەمسال بەھۆى باش بوونى
بارودۇخى ناوھەست و باشوورى عىراق، بە دۇنيەيەو
خەلكانى زياتر بەمەيەستى گەشت وگوزار بەھەوليردا
تەيپەر دەپن، ئەمە وەزىكى بە پەيتە بۇ چىشتخانە،
بەلام ھۇناغىكى سەخت دەپ بۇ رېستورانى (سولتان
موزمەر).

كارپەگەرى كىشەكە كاردانەو سلبى لاى مەغىدى
دروستكردو، تۆرە بوون و كرىو پەستى و سەرزەشتى
كارمەندەكان بۆتە سىماي كەسپى بەريومبەر.
نايا تاجەند پرۆژەكەو بەريومبەرىكە دەتوانىت
خۇگربىت و نەروخى لەمەرامبەر ئەو ھەيرانە؟

ھەستكردن بە شكست و ھەستكردن بە سەرگەوتن ھەمان كار يگەرييان ھەيە

پيش ھەموو شت، ئاشكرايە بەريومبەرىكە نەك
ناتوانىت بەردەوام بىت و بەرگەى ئەو ھالەتە بگريت،
بەلكو ھەرلەو كاتەو روخواو كەكاردانەو دەرەوونى
بەرامبەر كارمەندەكان و كارەكانيان ھەيە. بۆيە گەر
كارپەگەر نەبوپى بەو شكستە ئەو كارپەگەرىش نەيە
بەو سەرگەوتنەى كە پىي بووترى باشتىن چىشتخانەى
گەشت وگوزارى لە ھەرىمى كوردستان.

پىويستە خالىك باسپەكەين وەك بىنەمايەكى نەگۆر
لە كارگىرى كارمەندەكاندا، ئەويش زانىنى ئەو راستىيە
كە كارمەندە مولكى خاوەنكار نەيە بەلكو خاوەنكار
كپارىي تواناو چالاكى كارمەندەكەيە.

يەكەم ھەنگاو، چارەسەر لە خۆدى كاك (مەغىد) ھو
دەست پەيدەكات، ئەو پىويستى بەپىداچونەو پەيە
گەشتگر ھەيە بە بۆچونەكاندا لەسەر كارمەندەكانى،
پىداچونەو شىوازي بەريو بەردى، پىداچونەو ھۆى
ھەلوپەست و مەملەكانى، پاخود بەدەر برىنكى تر، ھەموو
ئەو وينا (تصور) سەلبەيەكى لە مەشكى ئەمدا دروست
بوو پىويستىيان بەسەرىنەو، تاوەكو ھەر لەسەرتاوە
خۆى لەو تەنگرە دەرەوونى رزگار بكات.
دووم ھەنگاو، برىتپىيە لە دەستنىشانكردنى
فاكتەرمەكانى ئەو بارو دۆخە، ئەم ھەنگاوە خۆى لە

خۆيدا نەوھى چارەسەر بەگەشتى، سى فاكتەرى سەرمەكى
بۆتە ھۆى دروستبوونى ئەو ھەيرانە،
يەكەم، گەشەكردنى ناستى بازارى رېستورانىكە،
بەتايپەت لەم چەند سالەى دوايدا كەھەولير گەشەى
بەرچاوى بە خۆيەو ديو، ژمارەى ئەو خەلكانە
زىادى كردووە كەروژانە سەردانى شارى ھەولير
دەكەن، ئەمە خالىكى زۆر ئىجابىيە بۇ رېستورانىكە
بەلام كەمەتر خەمى مەغىدىد لەو دايە كە بەپىي
نەشوونماي شارەكە ئەم ھەولى ئەداو ناستى لىھاوتوى
چىشتخانەكەى زىاد بكات، بۆيە نەمرو فشارى ئەو
دواگەوتنەى پىو ديارە.

دووم، لە خستە رووي كىشەكە لەسەرتادا
باسكرا كەمەغىدىد زياتر لەتواناى خۆى ئەركى
گرتۆتە ئىستۆ، خۆى خەزەندە، بەريومبەرى گەشتىيە،
سەرپەرشى ھۆلى پيشوازيە، كاشىرە، بىگومان ئەمە
لانى كەم كارى دوو كەسە، ئاشكرايە گەر كاك مەغىدىد
نەوھى بەراست زانىووە دەرەق بەخۆى ئەو ھەمان
(فەركار) يش بۇ كارمەندە بە رەو دەزانىت.

سى يەم، ئەو كەسە دەپتە كارمەندە لاى مەغىدىد،
مەيەستى داپىنكردنى ژيانى خۆيەتى بەسەربەرزانەو
دەپوئەت پاروى ھەلال بخت، بەلام كاتىك دەست لە
كار دەكەشەنەو ديارە ھەست بەناسوودەيى ناكات و
دەخۇش نەيە بەكارەكە كەواتە جۆرىك لە نادروستى
ھەيە لە مەملەكى نىدارى رېستورانىكە لەگەل
كارمەندەكان.

لە روانگەى ئەوسى فاكتەرمەو مىكانىزىمى
چارەسەر برىتى دەپتە لەم چەند رىنەمايە،
بەھوكەى كارەكەى كە برىتپىيە لە
گەشت وگوزار سەزى، مەغىدىد دەتوانى پرس و راونىز
بەچەند كەسەيك بكات كە پەسپۆرن لە بوارى گەشت
وگوزاردا، بەمەيەستى شارەزا بوون لەو ستاندرە

چاوپېښه وټن

وههاب دهسيب - كۆليښى بازارگانى

۲- چاوپېښه وټن يەمەبەستى ھەلسەنگاندىن (التقييم): جۆرپكە لە چاوپېښه وټن، سازدەگرىت بەمەبەستى ھەلسەنگاندىن تواناى كارمەندان يا بەرزگردنەووى پلەى فەرمانبەر، ياخود پېداچونەووى بودجە.

۴- چاوپېښه وټن بەمەبەستى ھاندان (التحفيظ): مەبەستى سەرەكى برىتيە لە ھاندانى لايەنى بەرانبەر بە مەبەستى پېسپاردنى كاريكى ديارىكراو بەنموونە كرپن وفرۆشتن.

۵- ديدەنى بەمەبەستى نامۆزگارى و رېنمايى (النصح والإرشاد): تيايدا يارمەتى ھاوون كېشە ددرېت، بەمەبەستى دۆزىنەووى رېكە چارەپەك بۆكېشەكەى لە ميانەى گوڭگرتن، گرنگيدان، تېكەل بوون بەگرفتەكەى بەمەبەستى دانانى ستراتيژيەتى چارەسەر بۆكېشەكە.

۶- چاوپېښه وټن بەمەبەستى سەرزەنشتكردن (التوبيخ): ئامانجى بنەرەتى برىتيە لە راستگردنەووى رەوشتى نەگونجاوى فەرمانبەر ياخود كارمەند نەك سزادانى، واتە بەدەر خستنى ھەلەكانى و راستگردنەووى...

۷- چاوپېښه وټنى ستم لېكراو (التفلم): تيايدا فەرمانبەر ياخود كارمەند گازندە لەلېرسراووكەى دەكات، بەشيوەيمەكى گونجاو كارەكانى ھەلسەنگىندريت واتە ستمەى ليدەكرىت بەلايەنى كەمەوە لە جىيە جىكردىن كاره كانيدا. گرنگرتن شيوەى چاوپېښه وټەكە ئەوەيە كە شيوەيمەكى فەرمى لەخۆ ناگرىت. بۆنەووى پرپارى ھەلە دەرەكەين يان نەكەوينە ھەلەوە، پېويستمان بە ئارامى و كاريگەر نەبوون بەحالەتى دەرروونى فەرمانبەر ھەيە لەگەل گوى لىكرتنى بەشيوەيمەكى باش، پيشاندانى راستى، رونگردنەووى ئەو ھەلانەى بووتە ھۆى نزم بوونەووى بەجىيەننى (الاداء)

۸- چاوپېښه وټن بەمەبەستى وازھىنان لەكار: ئەم جۆرە ديدەنەى لەگەل ئەو كەسانەدا دەكرىت كە وازلەكار دەھىن، بەنارەزوى خۇيان بىت يان دوور لە ويستى خۇيان، مەبەست لىى — زانىنى ئەو ھۆكارانەيە دەبىتە ھۆى دووركەوتنەوويان لەكار.

چاوپېښه وټن: جۆرپكە لە جۆرەكانى پەيوەندىكردن ئامانجىكى ديارىكراوى ھەيە برىتيە: لە (دامەرززاندىن، ھەلسەنگاندىن، ياخود دانوستاندىن).

ديدەنى پشت دەبەستىت بە: داواكارى، گۆزىنەووى پيدانى زانىارى. ھاوكات بەشداربووان تاويك گوى دەگرن و ھەندى كات قسە دىكەن.

ئە ھۆكارانەى كاريگەرييان ھەيە بەسەر چاوپېښه وټنەووى برىتين لە:

* شيوەى لايەنەكانى بەشداربوو.
* زويان (ھۆكارىكى كاريگەرەبۆتېگەياندىن لايەنى بەرامبەر).

* ئامازەكانى چاوپېښه وټن.
* رېكخستنى پيش وخت بۆچاوپېښه وټەكان.

* سازگردنى دانىشتنەكان و شوينى چاوپېښه وټەكان.

* مەوەداى كۆنترۆلگردنى كاتى چاوپېښه وټەكە.

* دىنگ (تۆنەكانى دىنگ و شيوەى دەرپرېنى رستەكان و بەكارھىنانى وشەكان كاريگەرى راستەوخۇيان ھەيە لەسەر كەسى بەرامبەر).

* جوولەى لەش.

* ھىزوپايەى لايەنەكانى بەشداربوو.

* ئاشنايەتى لايەنەكانى بەشداربوو بە يەكترى.

* ئاشكرارگردنى بابەت يان بابەتەكانى چاوپېښه وټن.

جۆرەكانى چاوپېښه وټن:

۱- بەيەك گەيشتنى تاكەكەسى: جۆرپكە لە پەيوەندىكردن، كە دوولايەنى بەشداربوو پېكى دەھىن، بەلايەنى كەمەوە (يەككيان) ئامانج يان مەبەستى چاوپېښه وټەكەيە، ھەردوولا ھەندى جار قسە دىكەن و ھەندى كات گوڭدەگرن. ئەم جۆرەش بەگرنگرتن جۆرەكانى چاوپېښه وټن دەرپرېدريت...

۲- چاوپېښه وټن بەمەبەستى دامەزراندىن: تيايدا گونجاوترين پاليوراو ھەلدەبىرېدريت بۆ كاريكردىن لەكارىكدا يان لەبوارىكدا.

جىيەنيانەى كە دەجەسپى بەسەر (بەرپويەردنى رېستۆرانت)دا. بۆ نموونە: ستاندرى جىيەنى بۆ جىشخانەيمەكى گەشت وگوزارى (۴۸۰) مەتر دووجا؟ ئەو رېستۆرانتە چەند كارمەندى پېويستە؟ چەند كارمەندى خزمەت گوزار و چەند كارمەندى چاوپېښه؟

پېويستە پرۆژەى لەو جۆرە ھاوونى پەيگەرپكى كارگېرى (ھىكل ادارى) بىت تا نەرك و ماھى كارمەندانى پەيوست بەو رېستۆرانتە ديارى بكات، بونى پەيگەرپكى ئيدارى لەو جۆرە بۆ بەرپويەمەر كارناسانيەكى زياترە بۆياشتر ھەلسەنگاندىن ئەدى كارمەندەكان، لە نەبوونى پەيوەندى پەيگەرى بەرپويەردن نەگەرى دروستبوونى قىرە بەرپويەرى ديتە ناراد، ئەم ھالەتمەش بۆ كارمەندانى خزمەتگوزار و كارمەندى نوى ھالەتېكى ماندوكەرە.

۲- رەچاوكردنى راستى (كارمەنديش وەك من مەوۇە) پېويستېيەكى ھەموو كاتى ھەموو پرۆژەكەيە، پېويستە كاك مەغلىد رېزى ھەست و سۆزى كارمەندەكانى بگريت و وەك ھاكتەرى سەرەكەوتنى پرۆژەكەى سەپريان بكات، نەك وەك دەزگاپەك بۆ كارگردنېكى ريووت. ماھى تەواويان دابېن بكات، رېز لە ماوەى كار گردنيان بگريت، قسەى بە تويكل و توانج و وشەى ناشيرين لە فەرھەنگى خۇيدا لايەرت.

لايەنى مەعنەوى بەشپكە لە چارەسەر و بەشەكەى تريشى لايەنى مادديە، ھەر كاريكارىك ھەستى گرد ماندو و بوونى زياترە لە دەستكەوتەكەى، ئەو ھەميشە عەودانى كاريكى ترە كەلانى كەم دەرمانەكەى ھاوتى ماندو و بوونى بىت.

بۆ زامەنگردنى زياتر ئەو ئامازەيەى باسكرا، جىشخانەى (سولتان موزفەر) دىتوانيت پەيوست نامەيەك (عقد) دروست بكات بۆنيوانى ئيدارى رېستۆرانت و كارمەندەكان، تا لەكاتى ھەر كېشەيەك يا بېزاربوونى كارمەند لەكارەكەى يان لە كارمەندەكانى تر، لەسەر رۆشناي پەيوست نامەكە، ئاراستەى كارگردنيان رېك بىخەنەو، دىكرى ئەم چەند خالەى خوارەو لە پەيوست نامەكەدا ئامازە پېيكرى.

۱- ماوەى كارگردنى كاترۇمير () ي بەياني بۆكاترۇمير () ي ئوراو.

۲- ئامازەگردن بە ماھى كارمەند لەكاتى كارگردنى زيامدا (نۆفەر تايەم).

۳- ئامازەگردن بە جۆنيەتى مۆلمەت وەرگرتن و دايېنكردىن پشوو.

۴- برى مووچەو رۆزى وەرگرتن.

۵- بىشت بىستىن بەسيستەمى دەستخوشى و سيستەمى ھاندان و سزا.

۶- ئامازە بە جۆنيەتى واز ھىنانى كارمەند، بۆ نموونە بيش دەستكېشانەو بە (۱۵) رۆز ئيدارە ناگاداربكاتەو.

ئەمانە و چەندىن خالى تريش پېويستە لە نيوان ھاوونكارو كارمەندانى ھەرپرۆژەيەكدا ھەبىت، بەلام بەيى جۆرى كارمەند خالەكان گەلە بگريت.

دوا ووتە: ناي ئەو لە ياد بىكەن كەسەرمايەو ووزى مەوۇسى يەككە لە بنەماكانى سەرەكەوتنى ھەرپرۆژەيەكى ئابوورى، چەند بە ووردى مامەلە لەگەل ئەو بنەمايە بگريت، ھىندە زامنى سەرەكەوتنى پرۆژەكە زياتر دەبىت.

لە كۆتاييدا وەك لە سيستەمى كارگېرى دا بە (چاوپېښه وټنى وازھىنان) (مقابلات الاستقاله) نازەد كراو پېويستە بەرپويەمەر خۇى لە نزيكەو لە رىگى چەندىن پرسىيارەو كە شارەزاپانى كارگېرى ئامازەيان بۆ كردو و چاوپېښه وټن لەگەل ئەو كارمەندەكان بكات كە دىيەويت واز بېيىت، تا بزانيت ھۆكارى سەرەكى وازھىنانى جىيە؟ ياخود وپراى قەيرانى كارگېرى و گرفت و كېشەى دىكە، كېشەى ياساي، وەك نموونەيەك، نايەتە گۆرى بەوازھىنانى ئەو كارمەندە.

مواصفات الساندویچ پنل PU Sandwich panel specification

1. Rain and vapor resistance
هڙ به باران و شبنم

2. Rusting resistance
هڙ به ڙنگ

3. Wind resistance
به رڼه کړ هڙي رڼه بيا

4. Sun Light resistance
سولنې ته ځان ته ځان ته

5. Chemical resistance
به رڼه کړ هڙي موادو ته ځان ته

6. Fire Resistance
به رڼه کړ هڙ به ځان ته

7. Heat insulation
رڼه کړ له ځان ته

8. Sound insulation
رڼه کړ له ځان ته

9. Thrust and earthquake resistance
به رڼه کړ به ځان ته

10. Insects resistance
هڙ به ځان ته

11. Nice appearance
روڼه ځان ته

12. Protective against pollution
ځان ته ځان ته

13. Cost effective
ځان ته ځان ته

14. Variable colors
ځان ته ځان ته

15. High durability
ځان ته ځان ته

16. Recyclable
ځان ته ځان ته

بەرھەمھەككى كارگەرى (رەسەن) بۇ ساندوویچ پەنالى (سەقف و دیوار)

۱ - پلېت + فۆم + پلېت

۲ - المنيوم + فۆم + المنيوم

۳ - سمنت بۆرد + فۆم + سمنت بۆرد

۴ - پلېت + فۆم + MDF

۵ - MDF + فۆم + MDF

بەكارھيئەت:

ماددە (پۆلیرېتھېن) ماركە (Bayer) ى ئەلمانى.

باشترین جۆرى پلېت بە قەبارە (0,4 - 0,5) ملم.

ئامادەين بۇ:

دروستکردنى خانووى ئامادەكراو.

دروستکردنى ھەموو جۆرە كەرقانەيەك.

- دروستکردنى كۆگای ساردكەرەو.

- دروستکردنى بىناى پيشەسازى و گشتوكالى.

- دروستکردنى ھەموو جۆرە بىنايەكى خزمەتگوزارى.

ئاونېشان: كاركەس رەسەن بۇ
دروستکردنى ساندوویچ پەنال

ھەولېر - پيشەسازى باشوور

ت : ۰۶۶۵۲۶۲۱۴

موبایل : ۰۷۵۰۴۴۵۱۴۲۷ ۰۷۵۰۴۳۰۳۲۵۰

۰۷۷۰۱۵۴۳۹۷

نېمیل: rsngroup@yahoo.com

S P F

محمد هاشم محمد

iraq@edara.com

بازاریابی بازاریابی

زنجیره‌ی سیبهم

به‌خشه بۆ ئەو کەسانەى نازان و گرفتیار ههیه له نرخ دانان، له‌سه‌ر به‌ره‌مه‌کانیان و زانینى به‌های به‌ره‌مه‌کان، به‌لام به‌ره‌نگار بوونه‌وى راسته‌قینه نه‌وه‌یه که تۆ بتوانى تێچووێ به‌ره‌مه‌که کهم بکه‌یتمه‌وه بى نه‌وى کاریه‌گرى دروست بکات له سه‌ر گواڵتی به‌ره‌مه‌کان و نه‌مه‌ش نه‌یه‌یه هوى به‌رز بوونه‌وى رێژه‌ى قازانج.

۲- دانانى قازانجیکى کهم، بۆ نه‌وى بیه‌ته‌خاوه‌ن رێژه‌یه‌کى فروشتنى گه‌وره له بازاردا، واته بۆ نه‌وى بتوانیت زۆرترین ژماره له به‌کاربه‌ره‌وه هه‌میشه کڕیاره‌کان بۆلای خۆت رابکشییت، نه‌مه‌ش رێگایه‌کى به‌سووده بۆ بنیاتنانى زانیاریه‌کى ته‌واو له‌سه‌ر به‌ره‌مه‌که‌ت یان دروستکردنى به‌مه‌یه‌کى ته‌واو له‌سه‌ر نه‌وى که به‌ره‌مه‌که‌ت نرخى که‌مه‌تر له بازاردا و پاشان ده‌توانیت نرخه‌کى به‌رز بکه‌یتمه‌وه.

۳- ژماردن به‌های راسته‌قینه‌ى به‌ره‌مه‌که‌وه دانانى قازانجى زۆر کهم یان که‌مه‌ترین نرخ که کڕیاره‌کان بتوانن به‌ره‌مه‌که‌ به‌ده‌ست به‌یئن و بیکرن.

۴- پابه‌ند بوون به‌و نرخانه‌ى که‌زال و دیارن له‌بازاردا و له‌لای که‌سانى شارم‌زوه دانراون له‌بازاردا.

۵- دانانى نرخیکى بى وینه‌وه به‌رز له سه‌ر به‌ره‌مه‌که‌ت نه‌گه‌ر هات و به‌ره‌مه‌که‌ که‌میو له بازاردا و بى هاوت و به‌هادر بوو له‌لای کڕیاره‌کان، لێریدا ده‌توانى نرخیکى به‌رز دا بنییت.

۶- داشکاندنه‌کان: ده‌توانیت:

* هه‌ندى داشکاندن دیارى بکه‌یت بۆ ئەو کڕیارانه‌ى که به نه‌مى به‌ره‌مه‌که ده‌کرن بۆ نه‌وى رزگارت بێت له کێشه‌ى فروشتنى به‌هه‌رزو به‌مقیست، چونکه باره‌که زۆر دره‌نگ به‌ده‌ست ده‌گه‌تیه‌وه سوودیکى کهم له پاره که ده‌که‌یت.

* دیاریکردنى داشکاندننى گه‌وره بۆ ئەو کەسانه‌ى به‌ بریکى زۆرشت ده‌کرن.

* دیاریکردنى داشکاندننى وه‌رزى یان له بۆنه‌کان و کاتى جه‌ژنه‌کان، نه‌مه‌ش یارمه‌تى ده‌رى فروشتنى بریکى زۆر ده‌یه‌ت له‌و به‌ره‌مه‌.

ده‌ربارى نرخ و تێچوو (السعر والتكلفه).
تێچوو ده‌کان (Cost) بریتیه: له کۆى به‌های سه‌رف کراوه‌کان، سه‌رف کراوه‌کان جیگه‌ریه‌ت و ده‌و کړی جیگه‌کان و سه‌رف کراو گۆزاره‌کان و ده‌و نرخى که‌مرسته‌ خاوه‌کان بۆ به‌ره‌مه‌ هینانى به‌ره‌مه‌وه کالاکان و نه‌مه‌یه‌ دروستکراوى کاره‌کان ده‌یه‌ت.

نرخ (Price) بریتیه له به‌های به‌ره‌مه‌یک کاتیک که به‌پارى فروشتن ده‌ده‌یه‌ت، نه‌مه‌ش تێچوو ده‌کان ده‌گه‌یه‌ته‌وه + رێژه‌یه‌که له قازانج. نرخ دانان ناسانه‌ترین به‌مه‌وه بیکه‌ته‌کانى بازارى، که به‌هه‌یه‌وه کڕیار ده‌توانى له به‌ره‌مه‌که‌ى بگات به‌خیرایى، چونکه تابه‌ته‌مه‌ندیه‌کانى به‌ره‌مه‌که‌وه بۆلا و کردنه‌وه ریکلام کردن بۆ کاتیکى زۆر ده‌یه‌ت له‌لای کڕیار، که ناشنایى به‌ره‌مه‌که‌ بێت و لێ تیبگات، به‌لام له‌راستیدا نرخ دانانى گونجاو باش داده‌یه‌ت به‌به‌مه‌یه‌کى سه‌رمکى بۆ سه‌رکه‌وتنى به‌ره‌مه‌که‌ له بازاردا، لێریدا گه‌یه‌شتنه‌ نه‌وه نه‌جامه‌ى که نرخ بریتیه: له‌و به‌هایه‌ى که کڕیاره‌کان ته‌رخانى ده‌کهن و ده‌یه‌دن بۆ به‌ده‌ست هینانى به‌ره‌مه‌ى گونجاو به‌یه‌یه‌ت که کڕیار ئاره‌زووى لێ هیه، نه‌مه‌ش جارى و هیه به‌پارده‌دان ده‌یه‌ت یان گۆرینه‌وى به‌ به‌ره‌مه‌یکى تر یان خه‌مه‌ت گۆزاریه‌ک یان ده‌نگ دانه له هه‌لبێژارده‌کان یان هه‌رشیک بێت که نرخدار بێت له‌لای لایه‌نى به‌ره‌مه‌یه‌ر.

نرخ دانانیش راده‌وه‌ستى له سه‌ربه‌نه‌مای به‌های تێچوو راسته‌قینه‌کانى به‌ره‌مه‌که‌وه نه‌و کات کړی کړیاره‌کان و تێچوو نه‌وه که‌مرسته‌ خاوه‌نه‌ى که به‌ره‌مه‌که‌ى لى دروست ده‌کړیت.

تێچوو به‌ره‌مه‌کان چه‌نده؟ نرخ و به‌ره‌مه‌وه خه‌مه‌تگۆزاریه‌ جۆراو جۆره‌کان چه‌نده؟ چۆن نه‌م نرخانه‌ دیارى ده‌که‌یت؟ نایه هه‌میشه کړیاره‌کان رازین له سه‌ر نه‌م نرخانه؟ نه‌و کاریه‌ریانه چۆن ده‌ین کاتیک نه‌م نرخانه ده‌که‌ونه بازاره‌وه؟ بۆیه چه‌ند رێگایه‌که هیه که بتوانین نرخى به‌ره‌مه‌کانمان دا بنیین:

۱- نرخ دانان له سه‌ر هه‌مان به‌ره‌مه‌ که له بازاردا هیه، نه‌مه‌ش رێگایه‌کى باش و ناسانه و سوود

له زنجیره‌کانى پێش‌ه‌ویدا باسى نه‌وه‌مان کرد، که بازارسازى جیه و کۆمه‌له پێناسه‌یه‌کى شارم‌زایانى نه‌م یاره‌مان خسته‌ روو، پاشان باسمان له بیکه‌ته‌وه بیه‌مه‌کانى بازارسازى کرد که جوار بیه‌مای سه‌رمکین.

۱- به‌ره‌مه‌ (المنتج) (Product).

۲- نرخ دانان (التسعير) (Price).

۳- ریکلام کردن (الترويج) (Promotion).

۴- شوین (الكان) (Place).

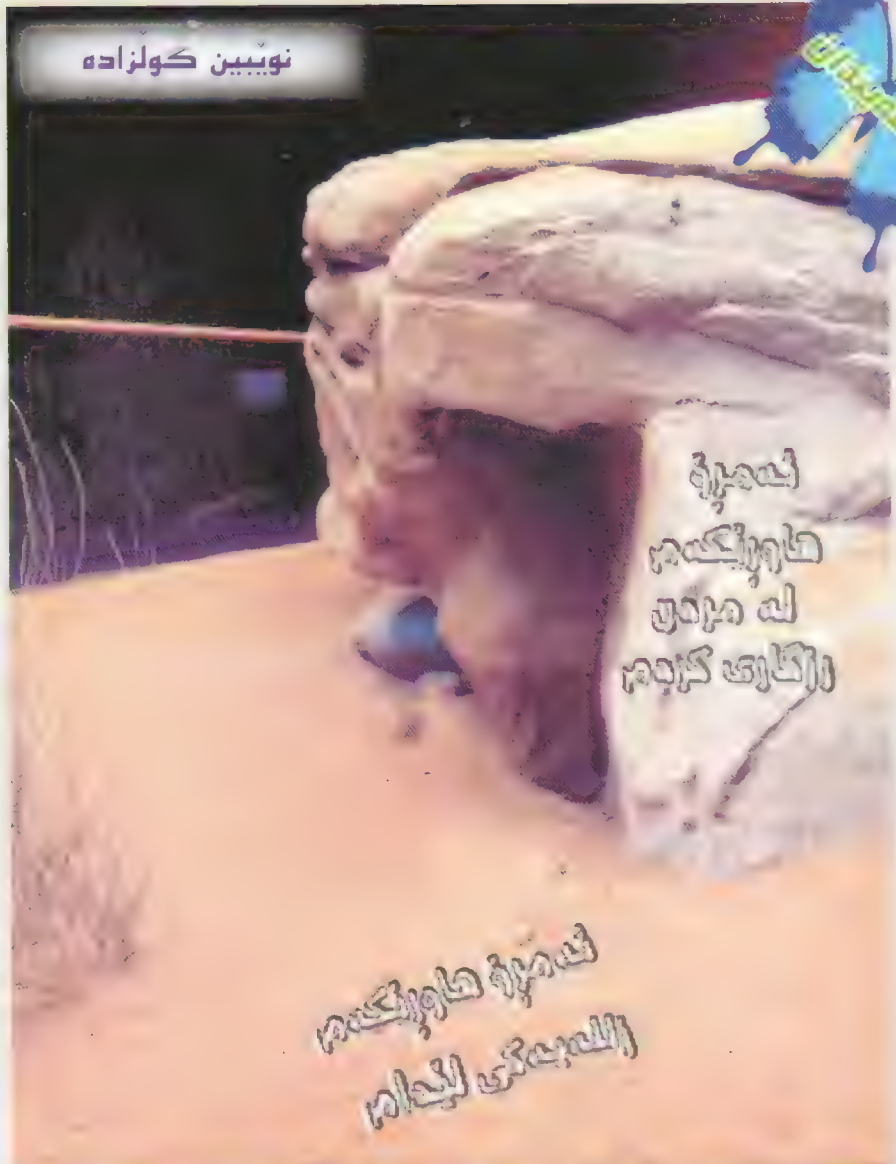
نه‌مانه هه‌ر جواریان ناو ده‌یه‌ین به (Ps) (و له زنجیره‌ى دوو ده‌ما باسى به‌مه‌ى یه‌که‌مان کرد، که به‌ره‌مه‌کان بوو، له زنجیره‌یه‌شدا باسى بیکه‌ته‌وه به‌مه‌ى دوو ده‌مى بازارسازى ده‌کهن که نه‌ویش نرخ دانانه بۆ به‌ره‌مه‌کان.

پێش نه‌وى به‌جینه ناو باسه‌که، ده‌مه‌یه‌ت به‌پێناسه‌یه‌کى تری بازارسازى ده‌ست به‌یه‌یه‌وه بۆ نه‌وى هه‌رده‌م له‌پادمان نه‌جیت، نه‌ویش پێناسه‌ى پرۆژه‌سۆرى بازارسازى به‌ناو بانه‌که (فلیپ کۆتله) که وه‌سفى بازارسازى (Marking) ده‌کات به‌م شویه:

بازارسازى پرۆسه‌یه‌کى کارگیرى و کۆمه‌لایه‌تیه، تاکه‌کانى ناو کۆمه‌لگاو ناو بازاردا نه‌و به‌ره‌مه‌وه که‌مرسته‌ و پێداوێستیه‌یان ده‌ست ده‌که‌وێت که ده‌پانه‌وێت، نه‌م پرۆسه‌یه‌ش ده‌یه‌جى به‌رێگای به‌ره‌مه‌ هینان و گۆرینه‌وى به‌ره‌مه‌وه کالاکان که نرخ و به‌هایان هه‌یه‌له‌گه‌ل یه‌که‌یه‌دا.

نرخ دانان (السعر) (Price): نرخ دانان دوو ده‌م به‌مه‌وه بیکه‌ته‌کانى بازارى، نرخ دانان له سه‌ر نه‌و به‌ره‌مه‌مانه‌ى که ده‌یفروشتن، داده‌یه‌ت به‌ گرنگه‌ترین نه‌و به‌پارانه‌ى که به‌یه‌یه‌سه‌ به‌ر بۆ به‌رده‌وام بوونى بازارگه‌یه‌که‌ت، بۆیه به‌یه‌یه‌سه نرخیک دا بنییت بگۆجیت و به‌ناسانى بگاته ده‌ست کړیار و نامانجى خۆى بیکیت و له هه‌مان کاتدا له پادى نه‌که‌یه‌ت که به‌یه‌یه‌سه نرخه‌کان تێچوو ده‌کان دا بۆشیت و جگه له‌وه‌ش رێژه‌یه‌که قازانج هه‌یه‌ت بۆ به‌ره‌مه‌که بۆ به‌رده‌وام بوونیان له بازاردا.

لێریدا ده‌مانه‌وى جیاوازییه‌که به‌هه‌ره‌وه

لم و بهرد

بهلام که رزگارم کردی لهسر بهردهکه هه لکه نه؟

هاوریکه و دلامی دایه و وتی؛ کاتیک که سیک نازاریکمان دمدات وا باشه لهسر لم بینوسین، بۆته و دی کاتیک شه مالی لیپوردن و سینه فراوانی و به خشندهی هه لدهکات بیسریته و و دیار نه مینیت! بهلام که چاکه به کمان له گهل دگریت وا باشه لهسر بهرد هه لی بکه نین، بۆته و دی کاتیک رشه پای بیر جوونه و هه لدهکات نه توانیت بیسریته و!

یافیر بین نازارمان لهسر لم بینوسین و چاکه کانیش لهسر بهرد هه لکه نین!! چه کیمان و توپانه؛ نیمه به ساتیکی که مروه باشه کان دمناسین، به کاتر میریک فیر دمین ریزیان بگرین، رۆژیکمان دهویت تا خوشمان بوین، بهلام هه موو ته مهنمان بهش ناکات نه گهر بمانه ویت له بیر خۆمانیان بهرینه و!

دوو هاوریکه گیانی به گیانی به بیابانیکه وشکو کاکه به کاکیدا سهفه ریان ده کرد جاریک لیان بووه ناخوشی و به کیکیان زلله یه کی لهوی تریاندا، نه وهی که زلله کهی بهر که و تپوو زۆر نازاری پیگهشت، بهلام بیته و دی هیچ بلیت لهسر له که نه م رسته یی نووسی؛ "نهمرو هاوریکه خوشه و یستم کهم زلله یه کی لیدام" له سهفه رکه یان بهرد و امبوون تا گه یشته دورگه یه کی راز و ووه قه شه نگ، پاش حه سانه و بهر یاریان دا له ناوی دهر یاجه که دا مه له بکه ن، نه و دیان که زلله کهی خوارد بوو، پاش مه له ی نه دد زانی، خهر یکیوو له ناو دهر یاجه که دا بخنکی، بهلام هاوریکه فریای که و توو له مردن رزگاری کرد، له پاش نه و دی له ناو دکه هاته دهر و و هاته و سه رخ و ی، له سه ر بهردیک نه م نووسینه ی هه لکه نه؛

"نهمرو هاوریکه له مردن رزگاری کردم لیردا هاوریکه هه لو یسته یه کی کرد و تی؛ بۆ که زلله کهم لیدای لهسر له که نووسیت،

سامان و ژیان

تا زانا کوریم

سامان ناتوانیت به خته و دی دروست بکات، بهلام به خته و دی له هه موو سامانی دنیا بهر خته!

سامان ده توانیت زۆر شتی به نرخ بکریت، بهلام هه رگیز ناتوانیت به خته و دی بکریت!

سامان ده توانیت دهرمان بکریت، بهلام هه رگیز ناتوانیت چاره سه ر بکریت!

سامان ده توانیت په رتوک و نوسراو بکریت، بهلام هه رگیز ناتوانیت زانست و رۆشنیری بکریت!

سامان ده توانیت بمینیت، بهلام نه که بۆ هه تا هه تایی!

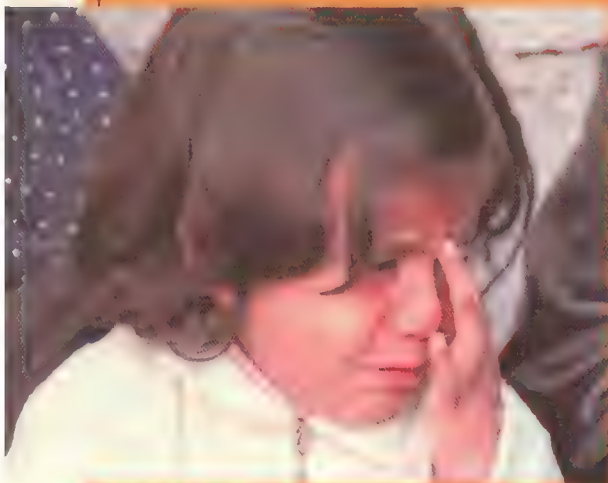
بەرنامەى

يېڭى سەرىپەرستان

aro tv

با ئەگەن بەرنامەى فرەيسىگەكان بىگۇرېن

۲۰۰۹

با ئەگەن بەرنامەى

«يېڭى سەرىپەرستان» دا

فرەيسىگەكان بىگۇرېن بە خەلدە

رۇتۇنلى سىنى شەمە كاتتۇمىز

۷:۱۵ . شەمە

رۇتۇنلى ھەيىتى كاتتۇمىز ۷:۱۵ .

شەمە دەۋىيارە دەگىرىتەۋە

ئىرادەمۇ سەرىكەۋىتىن

ن / مىلىيىمىرەمى - و / دانا فوناد خەمەتجان

ماندوو بوونۇ ئارامگرتىنۇ ئىرادەى خۇيانەۋە ئەۋمىيان بەدەست ھىناۋە كەشايەنى خۇيانە، ھەرگىز رۇتۇنلى ماندوو بوونىيان بىرناچىتەۋە كەچۇن گەپىشتون بەۋ نامانجە!

ھەندى جارى مەرۇف بەۋ رىتەردەدا دەۋات كەخەلىكى پىيادەدەرۇن، ئەگەرىيىتو بەرىكەۋەت سەرىكەۋىتىن بەدەست ھىنا ئەۋا لوتى بەرزەدەكاتەۋە بەرامبەر خەلىك لۇمەيان دەكات لەۋەى كە بەدبەختىيەكەيان لەدەستى خۇياندايە... ئەۋەى جىگەى سەرسورمانە ئەۋمىيە كە بەخت ئەۋكەسانە باۋەريان پىيەتى كەشكىستان ھىناۋە، ھەۋلىدەمدەن ھۇكارىك بۇ شكىستەكەى خۇيان بدۇزىنەۋە، خەزناكەن كە ھۇى شكىستەكەيان بىخەنە سەرخۇيان، بۇيەپەنا دەپەنە بەر بەخت بۇنەۋەى كەبەسەرياندا ھاتوۋە...

(ئىرادە ئەۋەستەيە كە مەرۇف دەتۋانىت بەۋەپەۋە ھەۋەكارىك بىكات)، دەگىرەنەۋە كە دارتاشىك كورسىيەكى بۇ ھاكىمى شارىك دروست دەگىردو زۇر خۇى تىدا ھىلاك دەگىردو زۇرگىرىكى پىدەدا، لىيان پىرسى- بۇچى ھىندە بەم كورسىيەۋە خۇت ماندوو دەكەيت؟ ۋەلامى دانەۋەۋە ۋەتى- چۈنكەرۇتۇك دىت مەنىش لەسەر ئەم كورسىيە دابىنىشە!

ئەم قەسەپەى كابرش ھاتە دىۋ زانستى ياساى خۇيىندو بوو بە ھاكىمۇ لەسەر كورسىيەكە دانىشت.

ھەرلەكۈنەۋە دىدو بۇ چۈۋىنى خاۋەن بىرەكان جىرپۇتەۋە لەسەر بەرزى نىرخاندىن ئىرادەۋ ئەۋ رۇلە گىرگەى دەپىيىنىت لەسەرگەۋەتەدا، ھەرگەسەك لەكارىكەدا سەرىكەۋەتنى بەدەست ئەھىنايە لاۋازى ئىرادەۋ ماندوو بوونى كەمىيان دەدايەپالۇ نامۇزگارىيان دەگىرد، تابتۋانى سەرىكەۋەتنىك بەدەست بىيىنىتو پىشت بەخۇى پىستىتو ئىرادەى خۇى تىدا بەھىز بىكات، ھەرگىتەپىكت بەرچاۋىكەۋەتايە بەتازەۋە كۈنەۋە لەسەر ئەم بىرۇكەيە دەۋىشت، بۇ ھەرشۈنىك بچۈتايە ئەم نامۇزگارىيەيان دەگىردەپت- سەرىكەۋەتن بەتەكۋىشان دەپىت، ھەرگەسەك بەم رىگەپەدا بىروات پىيى دەكات كى داۋاى بىكات بەدەستى دەھىنىت كى بەدەستى ھىنا سەرىكەۋەتوۋە.

زۇرپەى ئەۋ كەسانەى كەھەلىيان بۇ رەخساۋە لەرىى ۋەستەى گەۋرەۋە سەۋەتو سامانەۋە دەستكەۋەتەكەيان بەدەست ھىناۋە لەئەنجامى ھەۋول ماندوو بوون بەدەستىيان ئەھىناۋە بۇيە بەزۇرخۇيان سەپاندوۋە بەسەر خەلىكداۋ خۇيان بە گەۋرە دانەۋە ۋەك ئەۋەى كەبەھەۋول ئىرادەى خۇيان ئەۋەستەكەۋەتەيان بەدەست ھىنايىت، ئەۋەيان بىرچۇتەۋە كەئەۋباروۋەخە خۇشە ناۋى ئەۋانى خىستۇتە لىستى خۇا پىداۋانەۋە لەم ۋولتە ئاساپشەدا، ھەندىك لەۋانەى كە لەئەنجامى ھەۋول

بىر كىرىندەۋە داھىيەرانە!!

شېركو

بىخەينە نىۋان بىر كىرىندەۋە سادە بىر كىرىندەۋە مەنتىقىيەۋە، زۇر جار كىشەكانمان بەرپىگە بىر كىرىندەۋە سادە ئاساسى چارەسەر ئاكرېن، بەلكو پىۋىستە بۇ ساتىك ھەموو پەيۋەندىيەكان راگرېن ۋە ھەموو ئاۋاۋا وزى بىر كىرىندەۋەمان ئاراستە ئۇ كىشەيە بگەين كە چارەسەرى ھەنوۋگە پىۋىستە!

بەپپى ئۇ بىر كىرىندەۋە سەرۋە باسماڭا، قوتاربوۋى ئۇ كىرۋەلەپە ئەستەمە. باشە ئۇۋە چى دەللىن؟ ئەگەر كچەكە بەم شىۋە چارەسەرى كىشەكە بگات:

دەست بگات بەتۈرەكەدا يەككىك لەبەردەكان ھەلپىرېت يەكسەر بى ئۇۋە شىتى بگاتەۋە، ۋەكو يەككىك پىۋى لەبەردىك ھەلپەۋىت بگەۋىت ۋە بەردەكەش فرېداتە نىۋ بەردەكانى رېگە جەو رېزكراۋەكو دواتر بىلىت:

ئاي چەند بەدبەخت بووم، بەلام دەتوانىن تەماشاي تۈرەكەكە بگەين بزانىن ئۇ بەردى كەماۋەتەۋە چ رەنگىگە؟ ئەۋكات دەزانىن مە كام بەردەم ھەلپىرېتدوۋە؟ بى گومان بەردى نىۋ تۈرەكەكە رەشە ھەموو ئامادە بوۋان دلىيان لەۋە كە ئەم بەردى كچەكە ھەلپىرېتدوۋە سىپى بوۋە كاپراپش ئاتۋانېت ئابروۋى خۇى بەرېت دان بە فىلەكە خۇيدا بىنىت!

بەم شىۋە كچەكە لە ھەلۋىستىكا كەلای ھەندى كەس چارەسەر كىرىندى مەحالە، تۋانى سەرەكەۋتۈرېن چارەسەر بىۋىتەۋە:

كەۋاتە دلىياپە كە ئالۋىزىن كىشەو گرىت چارەسەرى ھەيە، بەلام پىۋىستە بەزىرەكى بىر بگەينەۋە، ئەك بە ماندىۋىتى ۋە شىۋاۋى.

يەككىك رەش ۋە يەككىك سىپى دەخەمە نىۋ تۈرەكەيەكەۋە، جا ئەگەر كچەكەت بەردە رەشەكەي ھەلپىرېت ئۇۋا دەپتە خىزانى مەن ۋە مەش لە قەرزەكەي خۇم دەتەخەم.

ئەگەر بەردە سىپەكەي ھەلپىرېت ئۇۋا ۋە لە كچەكەت دەپتە ۋە قەرزەكەش ئاۋىتەۋە.

ئەگەر ھىچچانى ھەلپىرېت ئۇۋا باۋى دەخەمە زىندان. ھەموو خەللى ئاۋىي لەسەر رېرەۋىك كە جەۋرېز كرابوۋ راۋەستابوۋ چاۋەروانى بىننى ئۇ دىمەنەيان دەكرد، پىرەمىرد جەمىيەۋە بۇ ھەلگرتى دوۋ بەرد بۇ نىۋ كىسەكەي! لەم كاتەدا كچەكە زۇر بەردى تەماشاي دەكرد سەرنجى دەدا، بىنى كاپرا دوۋ بەردى رەشى ھەلگرتو كىرەپە كىسەكەيەۋە!

ئىستا ۋاى دابنى كە تۇ لەگەل ئۇ خەلەدا لەۋى راۋەستابوۋ! چ رېگەكە نىشانى ئۇ كچە دەدەيت؟

ئەگەر مەسەلەكە بە وردى شىپەكەينەۋە دەگەينە ئەم ئەگەرەنە خوارەۋە:

۱- كچەكە ھىچ بەردىك ھەلپىرېت! ۲- پىۋىستە لەسەر كچەكە بۇ ھەموو خەلەكە دەرىخات كە دوۋ بەردى رەش لە تۈرەكەكەداپە پىرەمىردى خاۋەن قەرز كاپراپەكى ساختەچى ۋە تەلەكە بازە!

۳- بەردىكى رەش ھەلپىرېت ۋە قوربانى بە خۇى دەدات لە پىناۋ رزگار كىرىندى باۋكىدا! بۇ ساتىك لەم روۋادەۋە راپمىنەۋە بە وردى ھىزى بىر كىرىندەۋەت بىخەرەكار!

ئەم چىرۋەكە بۇ ئەۋەپە بىتۋان بىۋاۋى

بىر كىرىندەۋە گەۋرەترىن بەھرى مەۋقە، مەۋق بى بىر كىرىندەۋە گىرنگى خۇى لە دەستەدەت ۋە زەخمەتە بىتۋان بۈۋى خۇى بىسەلېنىت، ئەمەش ۋاى لەۋ زانايە كىرەۋە كە بىلىت: (مەن بىر دەكەمەۋە كەۋاتە مەن ھەم)!

زۇر گىرنگە خۇمان راپېنېن لەسەر بىر كىرىندەۋە ھەۋلەپەن پەرە بەم كارە بەدەن ۋە بگەينە قۇناغى بىر كىرىندەۋە داھىيەرانەۋە بىتۋان بىر ھەۋۋى بىر لە كىشەۋ چارەسەر روۋادەكان بگەينەۋە لە بەرامبەر ھىچ گىرنگىك دۇش دانەمىن ۋە بۇ ھەموو كىشەيەك چارەسەرمان پىۋىت.

لەم روۋادەۋە خوارەۋەدا گىرنگى بىر كىرىندەۋە قوۋل داھىيەرانەمان بۇ دەردەكەۋىت:

دەگىرەۋە لە گۈندىكى بچكۋانەى ھىندستاندا، كشتىپىكى داماو كەۋتەۋە ژىر بارى قەرزىرەپەۋە خاۋەن قەرزەكەش كاپراپەكى پىرى چاۋچىۋك بوۋ، چاۋى پىرەۋە كچە جۋانەكەي كاپراى ھەزارو بەھەلى زانى ئەم مەسەلەپە بىۋىتەۋە بۇ بەدبەيتانى مەرامى خۇى، بۇ ئەم مەبەستەش پىشنىارى كىر، كە ئەگەر كچەي لى مارە بگات ئۇۋا لەبەرامبەردا ئەۋىش لە قەرزەكەي خۇى خۇش دەپتە!!

باۋى ھەزارو كچەي داماو لەم پىشنىارى پىرى دەۋلەمەند دلىان راپچەكەي ۋە لە تاۋا نەپاندەزانى چى بگەن!!

پىرەمىردى چاۋچىۋك لەسەر پىشنىارى خۇى بەردەۋام بوۋ گۈتى: مەن دوۋ بەردى

پرنسپه کانی

سەرکەوتن !!

نا / سەرکۆ پوتس

بەش یەکم

پیشەکی :

نەم پرنسپه تافیکراوە نوێ نامۆزگارییه راستگۆیانەت پێشکەش دەکەین، گرنگ لە پرنسپه کاندایە نوێیە کە بەرزوویی سوود پێ دەگەڕێت بۆ ئەوەی تۆ لەلایەن خۆتەوه هەولێکی زۆر بەدەیت. ئەوەی کە لەسەر تۆ پێویستە ئەوەیە بەنارام بیت و پشوو درێژ بیت و کەمێک بخوینیتەوه و بێر بکەیتەوه. بەدەست خۆتە لەساتیکی کەمدا ژیاوت بەروو باشتر ببەیت، هەروەها بەدەست خۆتە هەر نێستا بێراریک دەربەگەیت وات لێ بکات کە شێوازیکی نوێی ژیاوت بۆ خۆت هەلبێژێریت و توانایەکی زیاتر هەبێت لەدیاریکردنی رێگە بەروو بەختیاری. لەبەر رۆشنایی ئەم بۆجۆونەداو دەتوانیت لە رێگای پرنسپه کانی سەرکەوتنەوه چالاک بیت و کارا بیت و زۆرتر ببیستی و زیاتر خەندەت لەسەر لێوینیت و بەنارام تر بیت و زیاتر ئازەزووی بەخشش بکەیت. دەتوانیت جەلەوی کارەکانی خۆت بگەیتە دەست و کۆنترۆل بەدەست بیت و بەدەستی خۆت دەتوانی ئەوە هەلبێژێریت کە مەروڤێکی باشتر بیت، هەریەک لە نێمە دەتوانیت ببیتە کەسێکی چاکتر.

بەگورتی، پەروەردگار توانای باشکردنی ژیاوتی خۆی پێ بەخشوویت و بەو شێوەیە کە خۆت هەلبێژێریت، هەروەها توانای ئەوەی پێ داویت کە یارمەتی کەسانی دی بەدەیت و ئەم توانایەش کەس ناتوانیت لێت زەوت بکات و بەو پێیەش دەتوانیت ژیاوتی ئارام ببەیتە سەر و کارا سەرکەوتوو و بەختەوەر بیت لە ژیاوتدا. بێهەمەکانی سەرکەوتن بۆ تۆ گشت کەسانی دی گونجاو. ئەم بێهەمەکانە بۆتۆن وەک مەروڤێک کە پشت بەخۆت دەبەستیت و بەرپرسیاری دەگەیتە ئەستۆ ئازەزووت هەیه کە لە پێناوی بەرزوونەندی خۆت و خێزانەکەت و کۆمەڵگەکەت کار و کۆشش بکەیت. لێرەدا مەبەستیش ئەوەیە کە ئەم پرنسپه کانی بەریتە جوارچێوەی نامۆزگاری نایینیەوه، هەرچەندە ئەم نموونە

بەلانیەتی تێدا بە کەله گشت نایەکانەوه وەرگیراون. هەروەها مەبەست لە پرنسپه کانی سەرکەوتن ئەوە نییە کە بێهەمەکانی نامۆزگاری زۆرە مەلێ، چونکە ئەوان تەنها رێنمایی بۆ چەسپاندنی ئەو پرنسپه کانی کە خۆیان لەتۆدا هەن و یارمەتیدەرت بۆ بێر کردنەوهی راست و دروست بۆتەوهی هەلسەفەیهکی سەر بەخۆ بۆخۆت دا بنییت و سەرکەوتن بەدەست بهێنیت و ئەو هەلسەفەیهیە بێهەمەکانی جوارچێوەی پلانکاری رۆژانەت و لەتۆمارگەیی بێهەمەکانی رۆژانەتدا بینووسیت، هەروەها دەیت لەرووی خۆتدا بوەستیتەوه ئەوەش لەرێگەیی هەولێدان بۆ ئەوەی لە کەسی دیکە باشتر بیت. مەسەلە کە زۆر بەسادەیی ئەمەیه: یارمەتی خۆت دەدەیت کاتێک یارمەتی کەسانی دی دەدەیت، کاتێکیش کە خوو بەووە دەگەیت رۆژانە بە پرنسپه کانی لە پرنسپه کانی سەرکەوتن دەچیتەوه، خۆت سوودمەند دەبیت و سوودی داڕایت بەدەست دەکەویت و دەتوانیت یارمەتی بێهەمەکانی یان کاریکی باشتر یاخود تەندروستییهکی بێهەمەتر بەدەست بهێنیت، هەروەها سوودی دیکە بەدەست دەیت وەک خۆشەویستی و رێزو هاوڕێیهتی و بێ گەرتی. کاتێکیش نامانجە تاپەتیهکان و داڕایی خۆت بەدی دەهێنیت، دەبیت هێندە داهاوت و کات و ئارامی دەروونیت هەیه کە بتوانیت بەشێوەیهکی باش و لەبار لەگەڵ کەسانی دیکەدا بەشداری بکەیت، هەروەها ژیاوت دەگۆریت: دوا ئەوەی کە تەنیا بۆدەستکەوت هەولت دەدا، دەبیتە کەسێکی جیاواز کە توانای ئەنجامدانی هەیه. دوا ئەوەی سەرکەوتن بەدەست دەیت و دەبیت هەر رۆژێک ئەوی پێشووت چاکتر ئەوێت بۆدەردەدەیت - دوا سوربوون و کۆنەدان. توانای گەورە بێ سەرت هەیه کەس نییە تۆ بۆ سەرکەوتن هەلبێژێریت، بەلکە تۆ خۆت بۆ سەرکەوتن هەلبێژێریت. ئەوانەیهی زۆری خەلی ئەو تێنەگەن کە نەمە و شانه، هەرچەندە گەلێک سادەن، هێزێکی شاراوێ پان تێدا یە.

بەلام ئەوانەیهی ئەوان گۆیی پێ نەدەن و بەرێی خۆیانەوه بێرۆن. بەلام ئەوانەیهی تۆ ئەوە هەلبێژێریت کە بێهەمەکانی نااسایی و ئەوسا دەتوانیت پرنسپه کانی سەرکەوتن هەلبێژێریت تاوەکو لە ژیاوتدا بێهەمەکانی رێ نیشاندەرت.

پرنسپه کانی سەرکەوتن:

پرنسپه کانی سەرکەوتن یارمەتی دەرت لەهێنانە گۆرینی ژیاوتی ئەگەڵ ژیاوتی سەر دەمدا گونجاو بیت. ئەو پرنسپه کانی بریتین: لە کۆمەڵێک نامۆزگاری پراکتیکی بەنرخ کە رێ نیشاندەرت لە ژیاوتدا بەروو کامیوونیکسی سایکۆلۆژی و ناپدۆلۆژی، هەروەها بەروو تەندروستی باش و خۆشگۆزەرائی داڕایی. ئەم بێهەمەکانی لەچەند وانییهکی گرنگ وەرگیراون سەبارەت بە پشت بەخۆ بەستن، هەروەها بێر و بۆجۆونەکان پێشکەش دەکات سەبارەت بەو فۆناغە کە پێی گەشتووین و ئەو وێستگەیهی کە خاوازیارین لەگەشتی ژیاوتدا پێی بگەین، ئەم بێهەمەکانی گەلێک پەندێشان تێدا بە کە کورتە نەزموونی چەندین سالە، پێویستە پرنسپه کانی سەرکەوتن یارمەتیدەرت لەبەر کردنی هێزی بێر و هێزی جەستەیهی کە پێویستە بۆ مامەلە کردن لەگەڵ تەنگ و چەلەمەکانی رۆژانەدا، کەرووبەر و بێهەمەکانی نامانجەکانمان دەبێتەوه، هەروەها پێویستە بۆ گەشتە پێدانی بێرێکی کرۆوە نەرم و نیانی لە مامەلەدا کە رۆژێک دانەوهی ئەو ئاسایش و ئارامە سایکۆلۆژییه کە هەممانە، چونکە نێمە لە پێناو بەدەستەنانی نامانجەکانماندا هەموو کاریک دەکەین. گاری رۆژانەت دیاری نەکەیت مانای وایە گرنگی هەموو کارەکان لەلات وەک یەکە. دیسان مانای ئەوەش دەدات کە ئەنجامدان و ئەنجام نەدانی کاریک لەلات وەک یەکە بەلام تۆ هەندێک چالاکسی گرنگت بۆخۆت دەوێت و دەخوازیت هەر چالاکیهکیشت لەو چالاکیهکانە مەبەستێکی دیاری کرۆی هەبێت. لەبەر ئەوە پێویستە تۆماریکی بێر خەرمەوهی رۆژانەت هەبێت و روون کردنەوهی ئەو کارانە تێدا بیت کە پێویستە هەر رۆژێک ئەنجامیان بدەیت.

تەبىئەت

تەبىئەت

سىما رووكەشى جان

دەركەۋىتىنى مەۋەقە بە رووكەش و رەۋنەقەكى جان و دەرۋەنەۋە، پەيامىكى ناسك و نازدار بە بەرامبەر رادەگەيەنى و نامازە بە زەۋەقەكى جان دەكات، وپراى ئەۋەى كە خاۋەنەگەى ھەست بە دىلنەيى و ئاسوۋدەمى دەكات، بەرامبەرەش بە خۇشخالىيەۋە دەروانىتە ئەۋ كەسەۋ بە ھاۋدەمى كەردنى دلخۇش دەمىت. پاك و خاۋىنى و بۇنى خۇش ھەمىشە رووكەشىكى جان و شارسانىمان بى دىبەخس، خاۋىنى زەۋەقەكى جان ھەمىشە بۇنخۇش و پاك و خاۋىنەۋە كاتىك لىنى نەزىك دەمىتەۋە بە ھاۋدەمى خۇشخالى دەمىت. دەتوانىن بۇ ئەۋەى ھەمىشە دلخۇش و تەپۇش بىن و خاۋەنى سىمايەكى جان بىن پىۋىستە رەچاۋى ئەم خالانەى خاۋەۋە بەكەين:

۱. پاك و خاۋىنى بەكەين بە درۋشەۋ سىماي ھەمىشەيى: ئەۋ راسىتەيەش كە پىۋىستە ھەۋەۋەمان بىزانىن ئەۋەىە كە خۇشترىن بۇن لە جىھاندا بۇنى (ئەۋە) مەۋەقە پاك و خاۋىن بۇنى خۇشە با ھىچ گولەۋەكىش بەكار نەھىنىت.

۲. بەكارھىنانى بۇنى خۇش و فەنك ئەمەش دۋى پاك و خاۋىنى، چۈنكە بە ھەلەدا دەچەين ئەگەر واپزانىن عەترە بۇنى خۇش دەتوانىت عەيىپ و ناتەۋاپىيەكانى پاك و خاۋىنىمان بۇ داپۇشەيت، ھەر كاتىك لاشەۋ جەۋ بەرگەكانەمان پاك نەۋەۋە ئەۋە بۇنى خۇش سوۋدى نابىت!!

۳. بەكارھىنانى (مەطر) لاپەرى بۇنى ئارەق ھەۋەۋە رۇۋىك، زۇرەك لەۋ (مەطر) انەى بازار بۇ ماۋەى (۲۴) كاتۇمىر ئەكتىش و

كارىگەرەيان دەمىنىت، جۇرەكىش ھەيە كە بۇ ماۋەى (۷) رۇۋ بە ئەكتىش دەمىنىتەۋە:

۴. خۇشۇرىن: خۇ ئەگەر بەكرىت بە تايىمەت لە ھاۋىندا مەۋە ھەۋەۋە رۇۋىك خۇى بشوات ئەۋە كارىكى زۇر چاكە، وەكو لەسەرەۋە نامازەمان پىكرد ھىچ بۇنىك ئەۋەندەى بۇنى ئاۋ خۇش نىيە.

۵. خۇپاراستن لە ھەۋەۋە ئەۋ شتانەى دەمىنە مايەى بۇنى ناخۇش وەك بۇنى پىلاۋ، ئارەق، خاۋەنى سىرو پىاز، جەگەرە، نەخۇشەيەكانى دەۋەۋە ددان....ھتە.

۶. بۇنخۇشكەردنى جەۋەبەرگ: دەتوانىت لە رىگەى ئەۋ گىراۋانەى لە بازاردا ھەن وەكو (Confort) و جۇرى دىكە جەلەكانەمان دۋى شۇرىن تىيىدا ھەلەكەشەين و بۇ ماۋەيەك بىيەلەنەۋە، تا بۇنىكى خۇش و مەركىت.

۷. گرەنگىدان بە پاك و خاۋىنى و تەندروستى دەۋەۋە ددان: ددانى سىرو رىك و جان جۈنترىن دىمەن بە مەۋە دەبەخس، بە تايىمەت لە كاتى قەسەردەن و پىكەنەندە، كەۋاتە گرەنگىدان بە پاك و خاۋىنى ددانەكانەمان زۇر پىۋىستە، وپراى ئەۋەى كە كەمتەرخەمى لەم بۋاردا دەمىتە ھۇى زەردىۋەنى ددانەكانەمان و درۋستىۋەنى بۇنى ناخۇشى ناۋدەم كە دەۋەۋەبەرمان بىزار دەكات.

۸. گرەنگى دان بە قىز و خەمەتەكەردنى و شانەكەردن و پاك راگرتنى.

۹. پاك و خاۋىنى جەۋ بەرگ بە تايىمەت يەخەى كراس و سەرقۇلەكان و گرەنگىدان بە ئوۋتەكەردنى.

۱۰. گرەنگىدان بە پاك و خاۋىنى و

گەشاۋەيى و رەۋنەقى رووخسار و ھەۋەۋەۋە بۇ جۈنكەردن و رازانەۋەى، جۈنترىن رووخسارىش رووخسارى سىروشتىيە:

۱۱. نىنۇك بىرىن و پاك راگرتنى پەنچەكان و بە كارھىنانى كرىمى گونجاۋ بۇيان بە تايىمەت لە ۋەزى زستاندا.

گرەنگى دان بە پىلاۋەكانەمان و بۇياخ كەردنىان جۈنكە پىلاۋى جان و بىرەقەدار دىمەنى جەۋ بەرگ و رووكەشمان جۈنتر دەكات.

۱۲. رەچاۋەكەردنى رەنگ و ۋەزى گونجانى جەۋەبەرگ لەگەل يەكەردا، زۇر گرەنگە بۇ ھەمەھەنگى و گونجانى جەۋ بەرگەكانەمان.

۱۳. بە ھەر كارىك جەلىكى تايىمەتەمان ھەيىت، بۇ نەۋەنە جەۋ بەرگى تايىمەت بە كار، بە مال، بە خەۋەن، بە مىۋەندارى، بۇ بۇنەكان و دەۋەۋە....ھتە.

۱۴. جان بە كارھىنانى گىرەفانى كراسەكانەمان، نابىت ھەرچى ناسنامەۋە كاغەز و كارتە بىناخىنە گىرەفانى پىشەۋەى كراسەكانەمانەۋە، چۈنكە ئەم كارد شىۋازىكى ناشىرىنەۋە گىرەفانى كراسەكە دە ئاۋسەنىت و ۋەكو جانناپەك دىتە پىشە چاۋ!

۱۵. ھەلگرتنى دەسمال و دەسەسرى كلىنىكىس بۇ كاتى پىۋىست.

تەيىنى: زۇر گرەنگە بىيەنە پىشەنگىكى باش بۇ نەۋەكانەمان و لەسەر ئەم ئەتىكىتەنە رايان بېنىن، تا لە ئىستەۋە لەگەل ئەم ئاكارە جۈننەندە دەق بگرن.

كچان و كوران له نيوان نازارو ئاواتدا

خويندنهوه

زانكۆي چەند مەلزمەيەكى لاوازو ناتەواو
بىت و دواي دەرچوونى لە زانكۆ ناو چوار
كتىب لە بوارەكەى خۆيدا نەزانىت.

پىيوستە ئاشنا بگرين بە بەناوبانگزين
نووسەرو كتىب لە بوارەكەى خۆيان و ھەر
بوارىك كە پەيوەندىدارە بە پىپۆرى ئەوانەو.
ھەر وھا پىيوستە كەسانى پىپۆر ديارى
بكرىت بۆ بەردەوام نۆژەنكردى كتيبخانەكان و
ھىنانى نويترين كتيب و بلاوكرەو.

ھاوكان پىيوستە مامۇستايان خۆشيان
خويندەريكى باشين، لە ھەموو وانەيەكى نويدا
ئامارە بە چەندىن سەرچاوى گرنگ و نو
بكەن، كار لەسەر ئەو بەكەن كە زانكۆ تەنھا
دەروازەيەكە بۆ نيو دونياى زانست و خويندن،
خويندكار پىيوستە بۆ زياتر شارمابوون پشت
بە خويندنهوه موتالاي خۆي بىستىت.

ويپراي راھينايان لەسەر نووسىنى
راپۆرت و كورتە ياس و ليكۆلنەوى زانستى
ھەموو پرۆسە رۆشنيرى و چاكسازى و
پەرەردەيەكان پىيوستيان بە ھاوکارى
ھەمە لایەنە ھەيە، مال، زانكۆ، دەولەت،
دامەزراوەكانى كۆمەلگا، ويپراي پيشەشكردى
پىنمايى و ھۆشيارى پىيوست.

خالىكى زۆر گرنگ كە لە راپۆرتارەكەدا
ئامارەى پى كرابوو: دروستكردى رۆحى
ھەستكردى بە بەرپرسيارىتى لاى لاوان، بۆ
ئەوى بزائن كە ئەوان بەر پرسيارن بەرامبەر
بە خۆيان، لە كۆتاييدا پىيوستە گەنجان و
لاوانى خۆشەويست ئەو راستىيە بزائن كە
خويندنهوه واتە خۇراكى رۆح و گيان و مېشك،
ھەموو كتيبيك واتە ژيانىكى نو، ھەموو
نوسەريك واتە تەمەنىكى نو، ئيتەر خۆتان
ئازادن لە ھەلبژاردندا !!

مەندالەكانيان بە خەويكى خۆش بىسپاردايە،
لە قوتابخانەش ويپراي وانەكانى قوتابخانە،
بەشى خويندنهوهى چىرۆك و شيعرو كتيبي
تايبەت بە مەندالان گرنگى تەواوى پى بدرايە،
لە ھەموو قوتابخانەيەكدا كتيبخانەيەكى
خنجيلانە ھەبووايە، ويپراي ئەوى پىيوستە
لە وەزارەتى پەرەردەدا بەشىكى تايبەت بە
كتيب و بلاوكرەوى مەندالان و مېرد مەندالان
ھەبىت و بەشىومەيەكى زانستى و ستاندرى
جىھانى كەسانى پىپۆر بۆ مەندالان بنووسن،
چونكە نووسين بۆ مەندالان رۆي رەسمى
تايبەتى خۆي ھەيە.

زۆر پىيوستە بەرپۆمبەرايەتى پەرەردەو
رۆشنيرى دامەزراوەكانى كۆمەلگاي مەدەنى
كۆرو فيستيفال و كتيپرۆي و خەلات تەرخان
بكەن بۆ ھاندانى خويندنهوه چەندىن يانەى
خويندنهوه بكرىتەو، ويپراي كرىدەوى
پيشانگاي كتيبي بەردەوام، خۆزگە لە
ھەموو گەرەكەكدا كتيبخانەيەك و يانەيەكى
رۆشنيرى ھەبووايە و ببوايەتە جى ژووانى
گەنج و لاوەكانمان.

ئەگەر قوتابيان لە سەردەمى مەنداليەو
بەم شيوە ئاشنا بە كتيب و خويندنهوه بووبن و
ئيتەر لە قۇناغى زانكۆشا ھەر ھاوړيەكى گيانى
بەگيانى كتيب دەين و ئەو كات ھەست دەكەن
كە ھىجرانى كتيب واتە تيرۆر كرىدى مېشك و
ھزرو بىرو ھۆش و راوەستانى ژيانى بەگشتى.
ويپراي ئەمە لەم قۇناغەشدا دەبىت ئەو
پرۆسەيە ھەر بەردەوام بىت و خويندنهوه
رەوتىكى فراوانتر و قوتەر بگرىتە بەر، بۆ
ھەر وانەيەك چەندىن سەرچاوەى نو و
بەسوود ديارى بكرىت و خويندكار لەم قۇناغە
تيپەريت كە تەنھا خەرمانى چوار سالى

لە ژمارەى راپردوودا راپۆرتار [كتيب و
خويندكارى زانكۆ لە يەكتر زىزن!!] جىگاي
سەرنج و تيرامان بوو، چونكە دوورى لاوان لە
كتيبەو بەگىكە لەو كيشانەى كە كارىگەرى
خراپى ھەيە لەسەر ئىستائو نايندەى ئەوان.
چونكە خويندنهوه موتالاکردن و عەشقى
كتيب و شاكارە جوانەكانى عەقلى پى سنوورى
مرووف سەرچاوى سەرەكى رۆشنيرى و
ھۆشيارى و گۆران و بىر كرىدەو تىگەيشتە
لە ژيان و دەوروپەر، ولاتانى پيشەكەوتوو بە
خويندنهوه گەيشتە ئەو ئاستە، خۆ ئەگەر
تەماشاي ژيانى رۆژانەيان بەكەيت دەبىت
ويپراي ئەوى كە زۆر لە ئيمە سەرقاتر لە
ناو پاس و شەھەندەفەر و فرۆگە و گازينۆ
شوينە گشتىيەكاندا سەريان بەسەر كتيبدا
شۆركردتەو!!

كەواتە دورگەوتنەوى لاوانمان لە
خويندنهوه زەنگى خەتەرەو پىيوستى بە
چارەسەر كرىدى ھەنووكەيى ھەيە.

لە ژمارەى پيشوودا چەند پرسيارىكمان
وروژانديو، با پىكەو ھەولى ولامدانەميان بەدين:
سەرەتا بۆجى خويندكارانى زانكۆ ناخويندنهوه؟
ھۆكارى ئەم ئەنجامە سەرەتا دەگەرپتەو
بۆ قۇناغەكانى باخجەى ساوايان و بئەرمەتى
نامادەمى كە تيايدا نەتوانراو كتيب لاى
نەوكانمان خۆشەويست بكرىت، نەوكانمان
دەبو لەو كاتەو زامانيان بە خويندن و
خويندەوارى دەپژىت كتيبيان لا خۆشەويست
بكرايە و بىونايتە نزىكرىن ھاوړى كتيب و
شەيدايەكى ھەميشەيى بۆ كتيب، دەبو دايك و
باوك بە شيوەيەكى خولى و بەردەوام كتيبيان
بۆ مەندالەكانيان بكرىبايەو دايكانيش شەوانە بە
چىرۆك و بەسەرھاتى خۆش و پەرەردە ئاميز

شېخانى

لە پېناۋى ئامانجىكا بىرى

بۇ ئەۋمى لە پېناۋى ھىچدا ئەمىت!!

دواتر ناتوانىت بەسەرۈمتو سامانى
 ھەموو دىنيا ساتىك خوشبەختى بىرىت!
 ئامانجىك لەم ژيانەدا دىارى بىكە:
 پېش ئەۋمى ژيانىت ھەموۋى بىيىت بە
 ھىچ!
 دواتر لە پېناۋى ئەۋ ھىچەشدا
 بىرىت!
 بى گومان ھەزناكەيت لەسەر گۆرەكەت
 بىنۈسن: ئەمە گۆرى كاك (ھىچە)!
 بەرپىزىان لە پېناۋى ھىچدا درىژەى بە
 ژيان دەدا!
 ھىچ ئامانجىكى نەبوو لەم ژيانەدا،
 لەبەر ئەۋە پاش ھەند سالىكى ھىچ لە
 پېناۋى ھىچدا مرد!
 لەدۋاى خۆى ھىچى بەجى نەھىشتو
 بە مردنى ئەۋ ھىچ شتىك روۋى نەدا!
 تەنھا ئەۋە نەبىت سىفرىكى ھىچ، لە
 سىفرەكان سىرەنەۋە!

سەلماندى بوۋنى خۆتو دوستىكردى
 پىگەيەك لەسەر نەخشەى ئەم جىھانەدا
 پەيۋەستە بە كىردارو جالاكىيەكانى
 خۆتەۋە!
 تۆماركردى ناوت لە دلۋ ھەزرى
 مەۋقەكاندا پەيۋەستە بەۋ خەزەتەنى
 پىشكەش بە مەۋقايەتتە كر دوون!
 تۆ كىي؟ چىت؟ نەيىنى بوۋنت
 لەم گەردوۋنەداچىيە؟ ھەموو ئەمانە
 پەيۋەستەن بەۋ ئامانجەى كە لە پېناۋىدا
 درىژە بە ژيان دەدەيت!
 بى بوۋنى ئامانج ناتوانىت ھەرگىز
 جىژ لە ژيانىت ۋەرىگىت!
 بى بوۋنى ئامانج ناتوانى كەرامەتو
 سەربەرزىو سەرفرازى ئادەمىزادىي خۆت
 بىارىت!
 بى بوۋنى ئامانج دىيات لى دىبىتە
 دۆزەخ، خوشبەختىو كامەرانى مالاۋايت
 لى دەكەن!

نەگەر نازانىت بۇ گۆى دەجىت ئەۋا
 ھەر رىگايەك بىگىتەبەر ئاسايىە!
 نەگەر ھەموو شەۋىك چاۋەروانى
 ھەلەتەنى خۆرىكى نوۋى ناكەيت ئاسايىە
 لەژىر پىخەفەكەتدا نەيەيتە دەرى!
 نەگەر لەم ژيانەدا ئامانجىكت دىارى
 نەكر دوۋە، ئاسايىە ۋا ھەست بىكەيت كە
 بوۋنت لەم ژيانەدا زۆر بى مانايە!
 نەگەر نەتتوانى جەلەۋى نەفسى خۆت
 بىگىتە دەست، لات ئاسايى بىت كەسانىكى
 تر جەلەۋى خۇيان بىكەنە گەردنت!
 نەگەر نەتتوانى رىزى خۆت بىگىت،
 ئاسايىە ئەگەر كەسانى تر ھىچ رىزىكىان
 بۇ دانەنايت!
 نەگەر نەتتوانى خۆت خوش بوۋنت، گەلىي
 لە دەۋرۈبەر مەكە ئەگەر خوشيان نەۋىستى!
 بوۋنى تۆ پەيۋەستە بەۋ ئامانجەۋە كە
 لە پېناۋىدا دەرىتو كاركردى رۆژانەت بۇ
 ئەۋ ئامانجە مانا بە ژيانىت دىبەخشىت.

ما قناس / نىبراھىم بەھادىن نەخمەد

با ساتىك ۋەك خۇمان بژىن!

خۇشبات، ياخۇد ساتىكى جەۋانەۋە بۇخۇى بەدەست بېنىت، بەلام لەۋانەيە منى رۇژھەلاتى بەلامەۋە شەرم بېت بەيانىان بە دووچەرخە (پاسكىل) بەردە فەرمانگەكەم بىكەۋمە رى، ھەرچەندە ئەگەر ئەۋ كارە جەزىكى ناخى خۇم بېت و سوودىكى زۇرى لاشەيى و نابوورى بۇخۇم و جەندىن سوودىشى بۇ دەۋرۋەرم ھەبىت!

ئىتر ئەۋ جۇرە بۇچوونە بەگشتى لە ژيانى زۇرىك لە ئىمە رەنگى داۋەتەۋە و بگرە لە ھەلبىژاردنە گرنگ و چارمىووسازمەكانىشدا كارىگەرى بەسەر ژيانى ئىمەۋە ھەيە، بۇيە بېۋىستە ھەرتاكىك لە لاى خۇيەۋە ھەول بەدات لەۋ بازنە داخراۋە دەرېچىت كە دەۋرۋەرم بۇى دروست كىردۈۋە، بۇ ئەۋەى سوود و پېشكەۋەتن بۇ خۇى و كۆمەلگەكەى فەراھەم بېنىت، ھەرچەندە لەۋانەيە ئاسان نەبىت، بەلام ئەگەر بمانەۋى بگەين بە گول... دەبى لەبەرامبەر ئازارى دىرەكانىدا نارام بگرىن... بۇ ئەۋەى ناخو روۋكەشمان بەيەكتەر شاد بگەين و بۇ ساتىكىش بېت بتوانىن ۋەك خۇمان بژىن.

ئاسوودە نەبىن! ديارە رەۋرەۋەى داھىنان و پېشكەۋەتن ھەر بەردەۋام دەبىت لەھەموو بۋارەكانى ژياندا، بەلام بېۋىستە تاكى مرۇف كەسايەتى تايەت بەخۇى ھەبىت و ھەرچى سوودمەندە بۇ ژيانى گولبىژىرى كات و ھەرچى لەبەرژەۋەندى ئەۋدا نىيە ۋەلاۋەى بېنىت، لەبىرى ئەۋەى ھەر لىشاۋىك بېت و بەلايەكدا بىبات و رېرەۋى ژيانى خۇى لى ون بېنىت، زىدەرۋى لە خۇخەرىك كىردن بە ويستى كەسانى تر مرۇف لادەدات لە گرنگىدان بە ھەلبىژاردنە گرنگەكانى ژيان، لەۋانەيە بېىتە ھۇى لەدەستدانى ھەلە زىرەنەكانى سەرگەۋەتن، ئىمە زۇر جار كارىكمان لەبەردەستدايە كە لەبەرژەۋەندى خۇمانە بەنەنجامى بگەيەنن، بەلام لەبەرئەۋەى دەۋرۋەرممان ئەم كارە بە نامۇ دەبىنن لىي پاشگەز دەبىنەۋە دواترىش تەنھا بەخۇمان زەرەرمەند دەبىن.

تەنھا بۇ روۋنكىردنەۋەى مەبەستەم ئەم نمونەيە دەھىنەۋە: مرۇفكى رۇژناۋايى بەلايەۋە ئاسايە لە پاركىكى شاردا كۆلارە ھەلبەدات تەنھا بۇ ئەۋەى دلى جگەرگۆشەكەى

مرۇف ھەر لەسەرەمتاى ژيانەۋە لە ھەۋلى دابىنكىردنى پىداۋىستەيەكانىدا بوۋە. لە دىرژەمان، جل و بەرگو ناۋمال و ھۇكارەكانى گۋاستەۋە پىداۋىستەيەكانى تىرى ژيان سادە ساكاربوون، بەلام بە تىيەربوۋنى كات بەرمەبەرە گۇرانى بەسەرەداتوۋە لە روۋى جەندىتى و چۆنىەتتەيەۋە. بە ھاۋارىك ژيانى تاكەكانىش بەردە ئالۇزتر ھەنگاۋى ناۋە.... بەۋ بېيە ئامانجى بەكارھىنانى ئەۋ پىداۋىستەيەنەش گۇرانى بەسەرەداتوۋە تاۋاى لىيەتوۋە لە ھەندىك كاتدا ئامانجى سەرەكى خۇى لەدەستداۋە. بۇ نمونە سەرەتا بۇشاك بۇ خۇ گەرم كىردنەۋە خۇ داپۇشىن بەكارھاتوۋە، دواتر جوانكارى و داھىنانى تىداكاراۋە بۇ ئەۋەى كەسايەتتەيەكى وىستراۋ بەداتە خاۋەنەكەى. دواتر پەيتا پەيتا ۋاى لىيەتوۋە خەرىكە ئامانجى سەرەكى خۇى لەدەست بەدات و پانتايەكى زياتر لە بېۋىست لە ژيانى تاكەكاندا داگىر بكات بە جۇرىك رەنگە بەرگىك بەيەنە بەرمان لەبەر خاترى دەۋرۋەرممان ئەگەرچى لە ناخىشماندا پىي

دەتە ویت خویلدکاریکی نەوونەیی ییت؟

۲۰ ھونەری زیرەکانە لە کاتی خویندنەدا

دیاریکردنی ئەو شتانەى كە تۆ لەكاتى
رافەكە لە مامۆستاكەوه فيرى دەبیت، لەج
شتیكدا بىروبۆچونت نزیك و گونجاوه و لەج
شتیكدا بىروبۆچونت حیاوازه.
ئەو پوختانەچین كە مامۆستا لە كۆتایی
رافەكەدا ناماژى پێدەكا.
لەقوتابخانە پشت بەستى بەرافەكانى
مامۆستا و لەكاتى خویندن + تیگەيشتنى
خۆت پێش مامۆستا = گۆئ گرتنى گونجاو.
۱۱- خۆگونجاندن و ھاوڕیپەتى لەگەڵ
مامۆستا.
۱- سەیرکردنى رووى مامۆستا لەكاتى
رافەكەدا.
۲- چاودێرىکردنى جۆلەكانى دەست و
جۆلەكانى تر.
ج- چاودێرى دەنگى مامۆستا و چۆنیەتى
نزم كردن و بەرزكردنى دەنگەكە.
د- بايەخدان بەو دەستەواژانەى كە لە
سەر تەختە دمنوسرى.

گرنگەكان لەكاتى رافەكەدا.
۹- جەقاندن (تركيز).
چۆن فيرى كارامەيى تەركيزكردن
ببين:
۱- نوسين، ب- پرسىار، ج- بەشدارى
كردنى رافە، ه- بەستنى بەشە بنەرمەتیهكان
بەپەكترى.
۱۰- گۆئ گرتن.
بەربەستەكانى گۆئ گرتن:
۱- سەرنجدان بەشیوازی قەسەكردن زیاترلە
ناوەرۆكى رافەى وانەكان.
ب- زیندەخەون و رۆيشتنى بىرو ھۆش
لەكاتى رافەكەدا.
ج- خۆش نەويستنى وانەكە.
چۆن دەبیتەبیسەرێكى باش
- دیارى كردنى ئەو خالانەى كە مامۆستا
داواى دەكات.
تەركيزكردنە سەر ووشەكانى مامۆستا، نایا
ج شتێك زۆر دووبارە دەكاتەووەو گرنگى پێدەكات.

۱- زوو لە خەو ھەلسان، ھاندەرە بۆ ئەم
كارانە
- پشوو دەروونى.
- نامادەبوون بۆخویندن.
- لە رەوشەكانى قوتابى زیرەكە.
۲- سوربوونى قوتابى لەدانیشتنى ریزى
پیشەوہ
- بەجوانى و رێكوپێكى تەختەى رەش
دەبینى.
- زۆر گۆرج گۆل دەبى لەبەشدارى كردنى
رافەكان.
- مامۆستاش زیاتر بايەخ بەرپزى پیشەوہ
دەدات.
۳- نامادەكردن و خویندنەوہى دیراسەتیكى
گونجاو
۴- دوو بارەكردنەوہو چاوخساندنى
وانەكانى پیشوو و دۆزینەوہى خالى ھاوبەش
و پەيوەندى لەنیوان وانەى كۆن و وانەى نوێ.
۵- خویندنەوہى وانەى نوێ دەبیتە ھۆى
يارمەتى دانست لەتەركيزكردنى رافەكەو
تیگەيشتنى رێكوپێك.
- نامادەكردنى پرسىارى نوێ.
۶- دوور كەوتنەوہ لەو كاروشتانەى كە
دوورت دەخاتەوہ لە تەركيزكردن لەكاتى
رافەدا.
ا- شوین، ب- ھاوړى، ج- دەنگ، د-
رووناكى، ه- پشوو دەروونى.
۷- ناسینی بىرو بۆچونى مامۆستاكەت:
ا- چۆن بربار دەدات لەكاتى رافەكەدا و
شیوازی چۆن بەكاردێنى.
ب- رێگاكانى رافەكەدا.
ج- چ شیوازیك بەكار دێنى لەكاتى دانانى
پرسىارەكانى ئەزموونى.
د- مامۆستاكەت بايەخ بەچى دەدات
لەكاتى رافەكەدا، واتە: بە شیوازی
پرسىار، لەقوتابى دەپرسى یان بەگشتى یان
باسكردنیكى كورت و پوختى دەوێ.
۸- دوور كەوتنەوہ لە قەسەكردن و خەيال
رۆيشتن.
ماندو بوون + شوینی نەگونجاو +
بەكارھێنانى شیوازی نەگونجاو لەلایەن
مامۆستا = چوونى خەيال و بىرلەلای قوتابى.
بىزارى و بیتاقەتى واتە: وەرەس بوون
= قەسەكردن = تینەگەيشتنى زۆر لەخالە

بەرپەستەكان بىكە بە پەيزتە!

بىر كەم دەۋر بىر پىشتى ئەسپەكە دەكەتەۋە پاشان پىشتى رادەۋشان دەۋە. خاشا كەكە بەناۋىرەكەدا بىلەۋ دەۋە دەۋە ورتە بەر زىر دەۋە دەۋە. دىۋى ماۋە پىۋىست بۇ پىر كەتەۋە بىرەكە، ئەسپەكە لەسەر روى زەۋى نىزىك كەتەۋە پاشان بە ناسانى بازىدا بەسەلامەتى ھاتە دەۋە.

بەھەمان شىۋە ژيانىش ئىش و نازار و قورس سەختىيەكانى فرى دەداتە سەرت، تاتۇكەمە پتەۋىيىت بۇ زالبون بەسەرياندا پىۋىستە لەسەرت وەك ئەسپەكە بىجولنىتەۋە جا لەبەر ئەۋە ھەمۇ ئەۋ كىشەنى توۋشت دەمىن لەجىنى ھەرىدەۋدار و ئاستەنگە لەمپەرىكە كەلەرى ئاندا دىنە سەر رىت، رار و دودل و نىگەرەن مەبە، چۈنكە بۇخۇت فېرېۋىيىت چۈن لە قۇلتىن بىر و چالى كىشەكان ھوتار دەمىت؟ ئەۋىش بەۋە كىشەكان لەسەر پىشت پەرزەن بەكىت تا بەمبىشى ھەنگاۋىك بەردە بەر زىر ھەنگەرىيىت.

ئەسپەكە شەش ياسا ناسودىمەن بەم جۆرە خوار دەۋە بۇ پۇخت دەكاتەۋە:

۱. دل و دەرونت، لەخەم نازاد بىكە.
۲. ھزرو ھۇشت، لە شېر زەۋى بىتارىنە.
۳. بەسادىي ژيان بىبە سەر.
۴. زۆر چاكە بىكە پىش بىنى گىرە كىشەش بىكە.
۵. جاۋەرىي كەم وەرگرتن بىكە.
۶. پىشت بەخا بىبەستە، لەدادگەرىشى دىنەبە.

پەندە نامۇزگارى ئەم جىرۇكەش ئەۋمە: ھەروەختىن ھەۋلىدا، خەم و پەروشىيەكانت لەبىر بەكىت، ئەۋا ئەۋان ھەركىز لەيادت ناكەن دواتر خۇيان دەگەپەننە سەر پىشت، بەلام بەردەۋام دىتوانىت بازيان بەسەردا بەدەيت، تا بىيانكەيتە مايە بەھىزى بۇ خۇت و بىخەنە سەر رىبازى سەرگەۋتن.

چارىك ئەسپە جوتىيارىك كەۋتە ناۋ بىرىكى قولى ووشكەۋە، ئەسپەكە لەتاۋ نازارى كەۋتە خوار دەۋە، چاۋى پىرېۋ لە ناۋ بۇماۋە چەند كاتىمىرىك لەۋ بىرە قۇلە ووشكەدا مايەۋە، لەم سەروپەندەدا جوتىيارەكە بەدۋاى رىگە چارەپەكە دەگەرە بىرى كەردەۋە چۈن ئەسپەكە دەرىپىننىتەۋە؟

ئەم بارودۇخە زۆر دىرېۋى ئەكىشا كاكى جوتىيار ھاتە سەر ئەۋ بۇچۈنەي بلى: ئەسپەكەم بىر بوۋە ئەۋ خەرجىيەش لەبىرى دەرىپىنەۋەدى دەپدەم نىزىكە لەخەرجى كىرىنى ئەسپىكى تر، ئەمە بەلەپەكە لەلەپەكى دىكەۋە بىرەكەش دەمىكە وشكى كەردەۋە پىۋىستە بەھەر جۆرىك بىت پىرېكىتەۋە.

ئىدى جوتىيارەكە دەرودراسىي بانگ كەردە داۋاى ھاۋكارى لىكەردن بۇ پىر كەتەۋە بىرەكە، تا بەتيرىك دۋو نىشان بىشكىنى، ھەم لەبىرە وشكەكە رىزگارەن بىتەۋە كەس و مەرومالاتى دىكە تى نەكەۋىت، ھەم ئەسپەكەش زىندەبەچال بىكات. ھەمۇۋىان پاچ و بىليان ھىنا، دەستىان كەردە خىر كەتەۋە خۇل و خاشاك و پاشان فرىدانى بۇ ناۋ بىرەكە.

سەرتە ئەسپەكە ھەستى كەرد راستىيەك ھەپە روۋدەدات ئىنجا دەستىكەرد بەخىلاندىن خىلەپەكى بىر لەھانو ھاۋار، پاش كەمىك لەبىرە پىرەمە خىلەي ئەسپەكە ئەمە، بۇيە ھەمۇ ھەپەسان دىۋاى تۈزىكى دى جوتىيارەكە تەمەشاش ناۋ بىرەكە كەرد وختى رۋانى چاۋەكانى ئەبەلق بوۋن، چۈنكە بىنى ئەسپەكە سەرگەرمى راۋەشاندىن خۇيەتى! ھەركەخۇل و خاشاك فرى دەدراپە سەرى ئەۋ بە چاۋەدورى خۇيدا دەپەررەنە، ھەنگاۋىك بەردە سەردەۋە سەر دەگەۋت ئىدى ھال و پال ھەروا بەردەۋام بوۋ ھەمۇۋىان خاشاكانى ھەلدەپە ناۋ

ھە چاۋدېرىكەردى نوۋسىنى مامۇستا، پاشان ووتەكانى ۋەگە بەگورتى (دوۋبارەى ناكەمەۋە دۋا ووشەپە.

۱۲. نوۋسىنى دەستەۋازە گىرەكەكان.

۱۳. فېرېۋىنى لىكۈلىنەۋە چۈنەيتى پىرسىار كەردن:

- چۈن؟ چ كاتىك؟ لەبەر چى؟

- بەشدارىكەردى قوتابى لەگفت و گۇدا.

۱۴. نوۋسىنەۋە لەكاتى رافە كەردىدا دورت دەخاتەۋە لە:

- بىزارى و وريايى و تەركىز.

۱۵. ھىچ كاتىك رىگا بەخۇت مەدە بىرت بىرواتە دەردەۋى بابەتەكە.

۱۶. ۋەگە:

۱. گىرەتە تايپەتەكەكان.

۲. ئەزموۋى داھاتوۋ.

۳. ترسان لە دۋارۇژ، ئايەنمە دىنە پاشان؟

۱۶. جىا كەردەۋە بىرە سەردەكەكان لە

لەكەكان و زانىنى سەردەكە رافە لەگۇتايى رافە

، بۇتەۋە خالە ھاۋبەشەكان دەرىپىن و

پىۋىستە بىزانىن:

۱-چ كاتىك مامۇستا دەنگى بەر زىر دەكات؟

ب-چ كاتىك مامۇستا توۋرە دەپىت؟

ج-چ كاتىك مامۇستا لەسەرتەختە دەنوسىت؟

د-چ كاتىك مامۇستا بەخىرايى قسە دەكات؟

ھ-چ كاتىك دەلا يەكەم و دوۋەم وىيەم؟

و-بۇ ئەۋەدى خالى گىرەكە لەرافە باس بىكات؟

ز-چ كاتىك پىرسىار ئاراستەى قوتابى دەكات؟

۱۷. بەكارەينانى ھىما ۋەگە:

زىاد كەردن X

مىيە، نىرە

پۇختەى ووشەكان ()

تا كۇتايى

گىچكەترە > ، گەۋرەترە <.

سودەكانى بەكارەينانى ھىما:

خىرايى - تەركىز - بە بىرەينەۋە

ھۇشيارى.

۱۸. ھەۋلىدان بۇ بەشدارى كەردىكى

بۇزەتەپەنە.

۱۹. پارمەتيدانى مامۇستاكەت لەرىكەختىنى

ھەمۇۋىتىك.

۲۰. چالاك كەردى مىشك.

۱. خواردەۋە ناۋ.

ب-نوۋسىنى ژمارە (۸) بۇ ماۋە نىۋ

خولەك لەگەل سەرنەچدان بەسەرى پىنوس،

بەشدارىكەردن لەرافە، چۈنكە دانىشتىنى دوۋرو

دىرېژ توۋشى بىزارىيىت دەكات.

راھینانی میڤشك

بە وردی ئەم وینەییە وردبەرەووە
ھیزی میڤشك و بیرکردنەووت
بخەرەکار، بزانی چ دەبینیت؟ تا
چ راددییەك دیدی تیروانینت وردە؟

ناسۆی وینەییەك

سەرنجی ئەم وینەییە یدەو بە دیدو خەییالی تیرۆ ھەستی ناسکت بۆی بنوارەو
پاشان خامەكەت ھەلبگرەو گوزارش لەو ھەستە ناسك و خەییالە وردو سۆزە
بی سنووردت بكە، تا ببیتە خاوەنی یەكێك ئەم دوو خەلاتە ی خوارەو:

- بەشداری بی بەرامبەری سالیکی گۆقاری بریار
- بەشداری بی بەرامبەری شەش مانگی گۆقاری بریار

خەلاتی یەكەم

ھاوشان عبدالرحمن مستەفا

كۆلیش پزیشكیی ددان

لەناو جەرگە ی تاریکید، كە بێدەنگی داپیۆشیووە
لەم ژینەدا كە ھەژاران بەرزترین شوپنیا شيوە
تروسكە ی لالەییەك بەسە پشتی تاریکی بشكێنێ
ترۆپکی ھیوايەك بەسە قژی شۆرشێ دابینێ
لەناو خاكی وەك بیابان، لەناو جەرگە ی نوگرە سەلمان
كە چەند خۆنچەیان ھەلومراند، ئەنقاليان كردە میژووومان
ھەتاو تۆرەو ناسمان بێدەنگ، خاكیش دەستی كردە گریان
ھێندە ھرمیسکی ھەلومراند، پێست وشك بوو لیو قلیشان
لەم كاتەدا تۆوی گۆلی نیژراوی گیرفانی كوردی
لەژێر خاكا چەكەرە ی كرد، بەسەر بەرزی ھاتە دەری
بەدیكتاتۆرانی فەرموو: گەر بیابان رێسای ھەبێ!
گەر زۆرداری تاكو ئەبەد رەگ و ریشە ی پتەو نەبێ!
دنیابن كە شەووە زەنگ، گزنگ كۆتایی پێدینێ
دەركەوتنی گۆلیکی تەر، یاسای بیابان ئەشكێنێ
رەنگی سور ی پەری منیش، خۆینی گەشی كورد ئەنوینێ
كێبە ی سەركەوتنی ئیمەو داروخانی ئیوہ دینێ

خەلاتى دووھە

ھېمەن مەھمەد ھەسەن

جەندە فراوانە سەنەت ج جوانىيەكت لە ناخدايە
 رووخسارت شەقى بىردووە خاكىتەت لە سىمادايە
 خۆنەويستى دروشمە خەزىنەى ھەموو جوانىيەكان
 بە عىشقەووە رەونەقى خۆت دەبەخشییە بوونەموران
 بە ئەسپایى و بى باكانە سەنگى خۆتى بۆ لەت دەكەى
 گەر بەووردى لىت بنوارىن وانەى ئەوینمان ھێردەكەى
 بە دیدىكى بەخشنەدەى ئەووى ھەيە لە بوونتدا
 ھىدى ھىدى پى دەبەخشی تا سىماى جوانى نیشاندا
 ھەيدى ناگا خۆت چیت لىدى سەلامەتى ئەوت دەوئ
 بەھەر جۆرى ئەو بىھوئ خۆت دەگۆریت تا سەرکەوئ

خۆشم دەوین... خۆشم دەوین!!

باش ئەووى يەكێك لە ژمارەكانى (بىر بار)
 خۆپىندەو، ھەستەم گەرد ئەوشتانەى من
 لەمەندالەو بە دواياندا وێڵم... ئا لێرە...
 بەلى ئەوشتا، ئۆخەى دۆزىمەو، چونكە
 ھەرگىز ئەوشتانەى لە دەورووبەرمدا بوون
 نەمەتوانى بەم شىوانە دەريان بىرم...
 ئۆخەى ئەوشتا ئەو منم لەناو پێناسەكان...
 ئەو منم لەناو بۆجوونەكان، ئەو منم لەناو
 بىر بارەكان... ئەو منم بىووم و بىووم لە
 بىيابانى وشك و گەرم و تۆزاوى سەرگەرداندا،
 بەپێچەوانەى تىرەكان دەرویشتم... ئەو تۆى
 بىر بارەكەم ھەلەوستەت بەمەن گەردو جامىك
 ئاوى ساردو شىرىنت بۆ من راگرتو ووتت:
 بووستە!! بووستە بىخۆرەو، سەرئەبە
 تۆ لەكوئى؟! بەگەرێو لایەكەى تر!! بۆ رىگای
 ئاودەدانى و بەختىارى و سەرھەزى!!
 ئۆخەى ئەوشتا جەند شىرىن بوو... توند
 توند دەستەكانى (بىر بار)م گۆشى ودام نا لەسەر
 سىنگەم.

بىر بار لە دلە
 خۆپىندەوانىدا

بىر بار لە دلە

خۆپىندەوانىدا

جاربەجار جوان و باشتر و ستايلی تايبەت بەخۆى
 دروست دەكات!

چاودەرى وەرگىرانى كتيبي تايبەتەتەن
 لىدەكەين لەبوارى كارگىرى، بەريۆمبەر و
 سىفەت و بنەماكانى كەسى پەريۆمبەر، بەراستى
 پىويستە ئەو نەركە گەركە نەوى شەوا خۆتانى
 لىبەن، سەوز ھەموومان دەزانين ناسبارەزايى
 بەريۆمبەر و سىستەمى كارگىرى ئەم و ئەتى
 بەرمو جى بىردووە! بەريۆمبەرەكانىش چاودەروانى
 ئەو زانست و رىنمايانە دەكەن كەنئوى بەريۆمبەر
 بلاوى دەكەنەو.

دوو بارە پىشنيار دەكەم كارەكانتان نەگەر
 تواناي مادى رىگريتان لىناكات لە بوارەكانى
 كارگىرى و بەريۆمبەرداندا، كتيب وەرگىرنە سەر
 زمانى كوردى بەمەش كارىكى باش و بەريۆمبەر
 دەكەن.

تەكايە ئەم رووناكىيەى گۆفارى بىر بار با
 بەردەوامىت و ھەردەم گەشاووبەيت.
 خۆشەيستم قەبول بفرمون.

دەوى سلاو
 بيش ھەموو شتىك ژمارە (۱) تا ژمارە (۷)ى
 گۆفارى بىر بار بەراستى و بى موحامەلە ھاوکارو
 زانكۆيەكى مەتبۇوعە بۆمەن!! ھاوکارىي كىردوم
 لەھەموو بوارەكانى ژياندا بەتايبەت بەريۆمبەردانى
 كەتەم، بەلام پىويستم بەخۆپىندەو زياتر
 و سە ئالتونىيەكانى بىر بارو سەرنوسەر و سەرناسەرانى
 ئەم گۆفارە ھەيە و سوپاستان دەكەم، بەراستى
 وشە بەوشەى ئەم گۆفارە نەك بۆ بەريۆمبەريك،
 بۆ سەرگەردەيك، بۆ ئەكادىميەك گرنگە!! بەلگو
 بايەتەكانى ئەوشتە بەپىزن پىويستە ھەموو
 ئەوگەسانەى كە خۆپىندەوارىيان ھەيە لەم كانىيە
 پاك و جوان و رىنشانەردە سوود وەرگرن و لىيەو
 ھىرى خوشەويستى و رىزو ھەدرى مرؤف و خۆيان
 بىن!!

ئەم گۆفارە ستايلی تايبەتى بەخۆى
 دروستكردووە لەبوارى شىوازی نوسىنو
 وەرگىران و زمانەوانىيەو، تانىستا ئەوشتە سودم
 لەھىج نوسراوێك نەپىنيووە و مەشكى بەرمو
 كرانهووە نەبەردووم، لەبوارى دىزاینشەو بەراستى

باوكى رونا / ھەولير

خەۋىكى

ئارام و ئاسوودە

ئا: بەرزان نەبەكەر

ھەندىك لى خەلىكى لىم باۋەردان كە پىۋىستى مەۋى بەخەم بەلگىمە لىسەر لاۋازى رەگەزى مەۋى، بەلام لى راستىدا خەم چاكتىن ھۆكارە بىۋ دووبارە رىكخستىنەۋە پاككردنەۋە بوۋانەۋە ھەمەۋ خانەكان و ئىندامەكانى لاشە، ئىمە كاتىك دىخەۋىن لىناۋ لاشەماندا سەپايەك لى گەردىلە ھەلدەستىن بە چاكتىدىن زۆربەى ئەم شتانەى كە ئىمە لىكاتى بىدارىماندا خراپەمان كەردەن، بىرو ھۆشمان بىچىنە بە رەفەكانى كىتەبخانەيەك، لى ماۋەى بىدارىدا ئەم كىتەبخانەيە زۆر ھەمبالغە دۇسيە پەراۋ تىيىنەكانى تىڧىرئ دراۋ بە شىۋەيەكى ھەرمەكى، ئەم پەراۋانەش بىگومان زۆرىك لى زانبارىيان تىدايە، بەلام ناتوانىت بە ئاسانى سوۋد لىم زانبارىيانە ۋەرىگىرەت لىزىر ئەم بارودۇخە ئالۋەدا.

كەۋاتە مەۋى كاتىك دىخەۋىت رۆلى سەپاي گەردىلەكان دەست پىدەكات كە بىرىتە لى رىكخستىن رىك ۋەپىككىردىن دۇسيە پەراۋەكانەمان كە لى مەشكەماندايە، ھەروھە ھەلدەستىن بە خەزىنەكان پارسىنى ھەمەۋ ئەم شتانەى كە قىرى بوۋىن ۋە لىبەرمان كەردەن تىيان گەپشەۋىن لى كاتى بىدارىماندا لى شىۋى گونجاۋ تايەت دايان دىنىن.

دەپنىت ئەۋەش بىزانىن كە گەردىلەكان تەنھا زىندەۋەر ئىن كە بىسدارن لى لاشەماندا كاتىك ئىمە خەۋەۋىن، بەلكى ئامبىرى بىرگىرەش لى جەلە پۇپەى چالاكىدايە كە لى ھەزاران خانە پىكەتۋەۋە كارىيان بىرگىرى كەردەن پارسىنى لاشەيە لى ھەر ڧايرۇسىك يان مىكرۇبىكى زىيان بەخش، لى ھەمانكاندا ھۆرمۇنانى گەشەكەردىش چالاكەن سەرقالى چاكتىدىن خانە تىكچەۋەكانن لى كەسەنى تازە پىگەپشەۋەدا، ھەروھە خانەى نىۋ دادمەزىن لى مەندالاندا، جگە لىۋانەش سەرقالى كەمكەردەۋەى ئەنجامى زىيان كە پالە پەستۋى خەۋەش سەرقالى كەمكەردەۋەى ئەنجامى دىمار (جەھاز عىصبى) كە رۆژانە پىيدا تىدەپەرىن.

پاش بىسەربىردىن خەۋىكى ھۆل ۋاسوودە دەپنىت مىشك ئەمەدەۋە چالاكە بۇ جىبەچىكىردىن ھەركارىكى گىرەك، لاشەت ئەمەدەۋە بىۋ ئەنجامدىن ھەمەۋ كارىك ئەگەر چى قورسىش بىت.

بەلام بە پىچەۋەنەۋە ئەگەر بە تەۋەۋى نەخەۋىن دەپنىن كە ھەست بىرەدەۋەم بەم لاۋ لادا دىشكىتەۋەم بە دىرۋاى ئەم رۆژە تەركىز ناپىت، لى لاپەنى لاشەيەۋە پىزىشكەكان ئاگادارمان دىكەنەۋە لى لىستىكى زۆر لى نەخەۋى كە ئەنجامى كەم خەۋىيەۋە توشمان دىت ۋەكو (سەرنىشەى بىرەدەۋەم، نەخەۋىشەكانى دىل،

نەخەۋى شەكەر، جەلەۋى دىماغ، قەلەۋى، ھەتدە...). خەۋىكى تەندىرەست ۋاسوودە تەۋەۋە، ھىمەنى ۋارامى دىبەخش بە خەۋەنەكى بەلام ھەمەۋ خەۋىك ۋاسوودە بەخش نىيە. ئەمەش چەند سىراتىزىيەتەكە كە پەسپۇرو شارۋاۋان پىشكەشىيان كەردەۋە بۇ بەدەستەنەنى خەۋىكى ۋاسوودە، دىتەۋىن نەۋى بىننىن سىقەتە گىرەكەكانى خەم؛

يەكەم/خەتەى رۆژانە:-

۱. لىكاتى دىارىكىرادا لى خەم ھەستە: خەۋى تەندىرەست ۋاسوودە بەخش سەرقاۋەى گىرەۋە لى دەستىشەنەردىن كاتى دىارىكارا بىۋ كاتى خەۋەن پاشان بۇ كاتى ھەستە، ۋاى دىبىن سەرقاۋەى خەۋەكە لى شەۋەدەۋە كۆتەپەكەشى لى بەرمەپەندەۋە چۈنكە ھەستە لى بەرمەپەندەۋە كاتى (جىۋەلۇجىت) لىگەن بۈنەۋەردا رىكەدەخەت.

ھەر لىم كاتەى كە چاۋەكانت دىكەپتەۋە رۋناكىەك دىۋەت بىۋ ھەستەۋەرى بىننىت پاشان بىۋ زىرى چالاكى دىكاتە دەست دىكات بە دىردەنى ھۆرمۇنان بىۋ تەۋەۋى ئەندامەكانى لاشە، ھەروھە زىرى مەۋى رۆژانە لى ھەمان كاتى پىۋىستى بەم تىشكە ھەيە بۇ ئەۋەى كارە گىرەكەكانى بە لىئاۋىۋى ئەنجام بەت.

* ئاۋا چ رۋناكىەك دەست دىكەۋىت چاكتىن لى رۋناكى تىشكى خۆر كە سەرقاۋەىكى سىۋىتە؟ دىۋا ماۋەيەك لى جىبەچىكىردىن ئەم خەتەيەدا ۋاتە دىارىكىردىن كاتى ھەستە لىخەم دەپنىت لى ناختەدا بەشۋەۋەكى ئۆتەۋەتەكى ھەست بە كاتى ھەستە دىكەپتە بەم ئەۋەى پىۋىستە بە ئاگادارەۋە (مەنە) ھەپنىت.

۲. كاتىمىرەك يان كاتىك بىۋ خەۋە دىارى كە، لىرەدا مەپەست كاتى پىش ۋەخە بىۋ دىارىكىردىن كاتى خەم، لىم كاتەدا پىۋىستە ۋەكو (كەسەپەتەكى نوۋستۋى جان) دەست لى ھەمەۋ كارۋەچالاكىەك ھەلپەگىرەت ۋەپىتە ھۆنانغى خاۋبۈنەۋە رۋچوۋ لى خەۋىكى قولىدا، ئامادەكان ئامازە بەمە دىكەن كە كچان بەتايەت (ژان) زۆر بەكەمى دىتەۋەن كار بەم ياسايە بەكەن، چۈنكە كاتىمىرە كۆتەپە پىش نوۋستە بىرىتە لى لىكەى كاتە گىرەكەكانى ئەۋەن بىۋ كۆتەپە ھىنان بە كارەكانى ئاۋمال! لىبەرەۋەى شەۋەنە لى پاش ئامادەكەردىن خەۋەى نىۋارە سەرقاۋەى پەشۋەردىن ڧاۋ ڧاچاخ ۋە پاكەندەۋە رىكەستىن چىشتەخەنەكەپان ۋە ئامادەكەردىن جىل بەرگە پىداۋىستى مەندەكانىيان..... ھەت.

۲. خەۋە لى لىكەى پىشەندە دىبىن، پەۋان لىم باۋەردەن كە لى ھەمەۋ كەس زىاتىر دىتەۋەن ئەم ياسايە جىبەجى بەكەن. ھەركات كاتى خەۋەىان نىك بۈيەۋە دەپنىت ھەرىكە لىۋان دىلەت تەنھا خەۋە، تەنھا خەۋە، خۇ ئەگەر پەۋەك ھاۋسەرى ھەپنى ۋە خەۋەنى مەندەلى شىرە خۆرە بىۋ ئەم پەۋە ھىچ كات بەمەم گىرەنى مەندەكەپەۋە ھەلەسەپت بىۋ ئەۋەى بىزانىت ھۆكارى گىرەنى مەندەكەى چىيە پىۋىستى بەمەى ھەپە بەلكى زۆرەكەت زۆرەكەش بەمەى دىلەت بىۋ ھاۋسەردەكەى ۋە دەپنىت زۆرىكى ئامازە بىۋ ئەۋەى خەۋەكەى لى دەست نەچىت، پان ھەر لى بەنەردەۋە ئەۋەندە بە قولى خەۋەى لىكەۋەۋە كە گەپشەۋەتە ئاستىك ھەست بەگىرەنى مەندەكەى ناكات.

بە پىچەۋەنەۋە ئافرىتە ناتوانىت كار بەم ياسايە بىكات بەلكى لى كاتى ھەستەنى ھەر ئەندەمەكى خىزانەكەپەدا ئەۋەش ھەلدەستىن ۋە خەۋە لى چاۋەكانى خۇى ياساغ دىكات ئەمەش بەلگەمە لىسەر مەپەرو سۆزۋ خەۋەۋىستى دىكەن بىۋ مەندەكانىيان، ئەۋەن ناتوان بە ئاسانى لى بۈنەۋەرو دەۋرەۋەردەكەپان خۇيان دابىر، بەلام لى راستىدا پىۋىستە لىسەر ھەمەۋان كاتىك دەپنىت سەرقاۋەى نوۋستە ئەۋە پەرقى ھالەتى ئامادەپەنى كەم بەكەپەنەۋە بىۋ ئەۋەى بە ئارامى ۋاسودەۋەى بىخەۋىن ئەگەر بىۋ چەند كاتىمىرەكى كەمەش بىت.

دوۋە/ (كارەردەن ژان):

۱. كاتىك دەپنىتە سەرقاۋەى نوۋستە بىرو ھۆشە لى گىرەكەكانى ژان پەك ۋە خالى بەكەۋە ئەگەر لى پىش كاتى دىارىكاراۋىشە بىت ۋاتە لىم كاتەدا پىۋىستە بەخەم نەپنىت، لىبەر ئەۋەى زۆرەپەمان كاتىك دەپنىت سەرقاۋەى نوۋستە بىر لى سەدان گىرەتى رۆژانە دىكەپەنەۋە، چەندەپەرسىيار لىلەمان دىۋەست دەپنىت بىۋ ئەۋەن ئەگەر چى؟ پان بىۋەى ئەۋەى كارەم كەردە؟ ياخود چى بەكەم بىۋ ئەۋەى كارە؟..... ھەتدە؟ بۈيە پىزىشكەكان ئاگادارمان دىكەنەۋە لىم جۆرە نەپنىتە لىبەرەۋەى ئەم جۆرە بىرگەپەنەۋە لىكاتى نوۋستەدا بىرىتە لى بىرگەپەنەۋە لى دىۋەلى سەپەرت بەم كارەنى بە ئەنجامەت گەپەندەۋە پان نەت تەۋەۋە ئەنجامەن بەگەپەنەت. ئەمەش دەپنىتە ھۆى ھەندەنى مۇخ بىۋ دىردەنى ھۆرمۇنانى ۋەپەكەۋە كەۋە لى مەۋى دىكات لى ھالەتى بىدارى بىرەدەۋەمە بىمەپەنەۋە.

چاۋەسەرى ئەم گىرەتەش بىرىتە لى خالى كەندەۋەى بىرو ھۆشە، بىر ئەمەندەۋە لى گىرەتەكانى ژان بە تايەت لى كاتى چۈنە سەرقاۋەى نوۋستە. پىۋىستە لى خەۋەى ۋاى دىبىتە كە بىرگەپەنەۋە پان

پەرس شېخ كەرىم

زەعفەرەران

لەسەرمەتاوۋە ئامازدەمان پېكرىد لە (۷۰۰۰۰) گۈلى
زەعفەرەران تەنھا (۵۰۰ گرام) بەرھەم دىت.

بەكارھىنانەكانى زەعفەرەران:

۱- زەعفەرەران بەكاردەھيئەت بۇ كۆمەللى
پېويستى جۇراوجۇر وەك ماددىيەك
بۆرەنگەردىن و تامو چيژ وەرگرتن لە خواردن و
خواردنەودا.

۲- ھەرومەھا بەكاردەھيئەت بۇ ھەندى
خواردن وەك برنج و شوربا و پەنر و دەبىتە
ھۆى ئاسانى ھەرسكردن.

۳- وەك ماددىيەك بەكاردەھيئەت لە
دروست كردنى مەربا و شيريندا بەھۆى
بەخشىنى رەنگىكى جوان و تامو چيژ و
بۆنەكەيەو، بەشيەيەكى گشتى لە ولاتە
عەرمەيەكاندا بەكاردەھيئەت لەچايدا و
رەنگىكى جوانى پەيدەيەخشىت.

۴- زەعفەرەران بە شيەيەكى تەندروستى
ھەرلەكۆنەو بەكاردەھيئەت بۇ نەخۆشى
ھەلامەت و تاندەنەو بەلغەم و چارسەرى
كۆكەرشەو ھيەمن كەرنەو مەعیدەو
ريخۆلەو نەھيشتنى غازات و سووك كردنى
نازارى جومگەكان.

۵- ئىستاش بە شيەيەكى گشتى
بەكاردەھيئەت بۇ نەھيشتنى كرمى گەدەو
ريخۆلەو ھيەمنكەرنەو لاشە لەھەندى
خالەتى گرژى ماسولكەكان بە ھۆى زۆرى
میزو ئارەق كەرنەو دەو.

عالم الغذاء ژمارە ۶/

پېش شەوۋى فەنجانىكى لىخۆيتەو
ھەولەدە بىناسە!

لەكۆنەو زەعفەرەران بەشيەيەكى
تەندروستىيانە بەكارھيئەراو لەلای
ميسرىيەكان و ئىغرىق و رۆمانىيەكانەو،
وەك بەھاراتىك و بۆرەنگەردىن خواردن و
خواردنەو.

لەھەموو (۷۰۰۰۰) گۈلى زەعفەرەران تەنھا
نيو كىلۆ زەعفەرەرانى لى بەرھەم دەھيئەت.

بەشيەيەكى تەندروستىيانە
بەكاردەھيئەت بۇ نەخۆشى ھەلامەت و
كۆكەو بۇ ھيەمن كەرنەو گەدەو و ريخۆلەو
ھيەمن كەرنەو لاشە بە ھۆى خالەتى
گرژى ماسولكەكانەو.

زەعفەرەران بە شيەيەكى كشتوكالى و بازىرگانی:
پېشتر زەعفەرەران بەشيەيەكى سروشتى
لە يۇنان و ئىران لەگەشەسەندە بوو،
بەلام ئىستا بەشيەيەكى گشتى بايەخ بە
بەرھەمەننى دەدرىت لە ئىسپانىا و يۇنان و
ئىران و ھەرنەسا ئىتالىا، بەرھەمەننى
زەعفەرەران يەككە لەو بەرھەمانەى كە
پېويستى بە ماندووبونپكى زۆر ھەيە،
ھەرومەھا پېويستى بە كۆمەللى كرىكارى لىھاتوو
ھەيە بۇ جياكەرنەو گولەكە لە قەدەكى
پاشان و شىكەرنەو بە وورپايى و زىرەكانە،
لە دواى ووشكەرنەو (۲۵) كىلوگرام تەنھا
(۵) كىلوگرامى لى بەرھەم دىت، ئەگەر سەرنج
بەدەين بەرھەمەكە زۆر كەمە، چونكە وەكو

بەرنەكەرنەو لە گەشەكانى ئىران لە پېش نوستەدا
چارەسەر نىسە! كەواتە وستان لە بىر كەرنەو لەم
خالەتەدا وائە لە كاتى نوستەدا ھىچ زىيانكى نىسە بەلكو
دەبىتە مايە بەدەستەننى خەمىكى ئاسودە بەخش.
۲- لە كاتى ديارىكرەو كاركردن زياتر كار مەكە:
ھەندىك لە ھەرمەنەران لەو پروپەدان كە بېدارى لە
كاركردندا و درىز كەرنەو كاتى كاركردن دەبىتە ھۆى
بەدەستەننى دەستكەوتى گەرە!

لېكۆلەنەوكان بۇ سەرنەو دەرخستنى لاپەنە
خراپەكانى ئەم بىر بۆجۈنە، چەند لېكۆلەنەو دەپەكان
ئەنجامداو پېسپۇرانى ئەم بوارە جەختيان لەسەر
نەو كەرنەو كە چيەشتنى كار لە كاتىكى گونجاودا
گەرەنەو بۇ مال و بە دەستەننى بەشىكى زۆرى
خەموتن دەبىتە ھۆى زياتكردنى تواناى مۇخ لەسەر
تەركيز كردن. بە پېچەوانەى بېدارىيەو كە ھەتا ماوۋى
بېدارى درىز زياتر تەركيز لاواز دەبىت.

كەواتە لە پېناو بەدەستەننى دەستكەوتى
گەرە لە كاركردندا پېويستە كاتەكانى كاركردن درىز
نەكەيتەو، لە خىراترەن كاتدا لەسەر جوانترەن شىو
بۇ نەو تەركيزت بەھيز بەكەيت پېويستە لەسەرت
بەخەوت نەك بېدار بىت.

۳- ھەموو نامىرەكان بكونەنەروە: ھىر بون و
بەكارھيئەننى تەلەفۇنى دەست (مۇبايل) و چەندەھا
نامىرى پەيوەندى كردن يەككىن لەرگە سەرمەكەكان
بۇ بەدەست نەھيئەننى خەمىكى ئاسودە بەخش،
كاركردنى ئەم نامىرە بە بەردەوامى لەكاتى نوستەدا
ھەستىكى ساختمەن پەيدەيەخشىت، چونكە مەوۇ لە
خالەتى نامادە باشدا دەبىت بۇ بىستنى ھەر ھەوالىكى
كتوپر كە لەرگە نامىرەكانەو پېمان دەگات، ھەرومەھا
خەموتن لە شىوئى روناكدا تەنانت ئەگەر روناكەكە
كەمىش بىت، ھەستى ھەلە بە مۇخ دىخەخشىت بەوۋى
ھەركات لە خەمەستى كە دەورەبەرت روناك بوو و
دەزانەت كاتى ھەستەنە. بۇ چارسەرى ئەم گەشەش
تاكە رىگە لە بەردەمىدا بىرپەتە لە كۆرەندەوۋى
ھەموو نامىرەكانى پەيوەندى گۆپەكانى دەورەبەرت
بۇ نەو بىتوانەت بەجىگەرى و نارامىيەو بەجىتە
سەر جىگە نوستەن و ھىچ خەمىكى دەرمەكى كارت
تېنەكات.

۴- دوور بەكەو دەو لە ھەموو ئەو شتەنەى
نەعصابت ماندو دەكات:

خەمەندەوۋى چىروكى ترسناك پان بىيىنى
دەمەنەكانى فېلمى نەكشەن و تۆھانەن، كە لە ناوياندا
دېاردە توند رەوۋى كۆشتەن ھەيە، ئەمانە دەبەن ھۆى
زىادكردنى دەردانى ماددى (ئەدرېنالين) و كار دەكاتە
سەر مېشكت و وات لى دەكەن لە خالەتى بېدارى نامادە
باشدا بىيىتەو.

لەمەرنەو پەزىشكەكان ناموزگاريمان دەكەن كە
بە ھىچ شيەيەك سەبرى ئەو جۆرە فېلمانە نەكەن و
ئەو شتەنەش نەخۆيتەو كە دەبەن رېگەر لە بەردەم
خەمىكى ھۆل و ئاسودە بەخشدا!

خواردن و خواردنەو:

۱ تەنھا ناو و شەربەت بۇجۇرەو، خواردنەوۋى ناو و
شەربەتى سروشتى پارمەتى لاشە دەدات لەسەر خا
بونەو نامادە باشى بۇ خەمىكى ئارام.

لەمەرنەو ھىچ جۆرە خواردنەوۋى بېداركەروە
مەخۇرەو لە پېش كاتى نوستەدا لانى كەم بە شەش
كاتمىر پېش نوستەن، ماددى (كافېين) كار دەكاتە
سەر ميز كردن لە ماددى (ئەدنىوزىن) كە ماددىيەكى
كىمىياويە لە مۇخدا ھەستى خەم دەبەخشىت
بەمىشك.

۲- لە ئىپاراندە نىشاستەمەنى بۇخ: نىشاستەمەنى
پارمەتت دەدات لەسەر ھەست كردن بەخەو، ھەرومەھا
خواردن بىسكوتى و برنج لە ئىپاراندە، بەلام لانى كەم
بە دوو سەعات پېش خەوتن.

خېزانى بەختەۋەر

«ئىككىنچى سەرۋىش»

با ھۈسەرەكانمان لەسەرۋى ھەموو كارەكانمانەۋە بىن!!

ئەو لايەنە روو لەدايىكى يا خوشكى يا كەسكى يا ھۈرپىيەكى دەكات بۇ بەدەست ھىنانى.

بە كورتى بۇ ئەۋەى ئافەرتىكى نمونەيى بىت و رەجاۋى ماھدارىتى ھۈسەرەكەت بگەيت رېنمايى ئەم خالانەى خوارەۋە بگە:

* ھەرگىز باسى سەرۋەت و سامانى پياۋانى تر مەكە، چونكە ئەمە كارىكى زۆر ناشىرەنە و ھۈسەرەكەت بەمە زۆر دلتەنگ دەبىت، ئەو ھەمىشە ھەزەدەكات خېزانەكەى شانازى پېۋە بگات.

* بە جۆرىك گەفتۇگۆى لە گەلدا مەكە كە خۆت بە زىرەكەت و باشتر و دەۋلە مەندىتر بزانىت، چونكە تۆ رازى بوويت بەۋەى كە بىيە ھۈسەرەت، پىۋىستە لە سەرت رېزى بگريت، ئەۋەش بزانە كە كەمبۈنەۋەى رېز دەبىتە كەمبۈنەۋەى خۆشەختى ژيانى ھۈسەرەتتى.

* جوانى و نارايىش و جوانكارىيەكانت تەنھا بۇ سەردان و ئاھەنگە كان نەبىت، چونكە ماڤى ھۈسەرەكەت لە پېشترە!

* ھەلۋىدە كە ھۈسەرەكەت بزانىت كە ھەمىشە تۆ لە ھەموو كارىكدا بە پېشەنگى دەزانىت و پرس و راى ئەۋەت بەلاۋە گرنگە.

* وورپا بە كەمتەرەخمەى نەكەيت لە جىبەجېكرنى كارە پىۋىستەكانى مالاكەت، وەك بايەخدان بە پاك و خاۋىنى و چىشت لىنان و ميوئادارىتى و رېزگرتنى ئەو كەسانەى كەلەى ھۈسەرەكەت بەنرخ و بە بايەخ.

بۇ زانىبارى زياتر لەم بوارەدا دىتوانىت سۈۋد لەم سەرچاۋىيە وەرېگريت:

اكتشفى السعادة الزوجية عبر العناية الخاصة بزوجة.

د. لورا شلنجر.

سەبەرى دارىكى جوان ھەمىشە مالاكەتان دابېۋىت.

ھەرەك دەزانىن ئىمەى ئافەرت كارەكانمان رۆژ لەدۋاى رۆژ روو لە زىادى دەكات، ئەو كارانەى كە لە ناۋ مالدە جىبەجېكى دەكەين و ئەۋەنەى دەرەۋە، بەلام پىۋىستە ئەو كارانەى كە گرنگ بۇ ھۈسەرە خېزانەكەمان، بىيەنە خستە سەرەكەكانى ژيانمان بە جۆرىك بەرنامەپىرتى بۇ كارى رۆژانەمان بگەين كەمافە ھۈسەرەى و خېزانىيەكانمان زەۋەت نەكەين، نەك كۆمەلى ئەرك ماندوۋىيەتى بىيەنە ئەستۋى خۇمان لە پىناۋ زەۋەت كەردنى ماڤى ھۈسەرەكەماندا.

بۇ نمونە ھەندى لە ئافەرتان بە جۆرىك ژيانى رۆژانەيان دابەشكردوۋە بە بەسەرېردنى كاتىكى زۆر بە سەردانكەردنى ھۈرۋى خەزم و دۆستان، لەكاتىكدا ھىچ كاتىكىيان بۇ ماڤى ھۈسەرەكەيان نەھىشتۆتەۋە، بە واتايەكى تر نواندىنى رېز و خۆشەۋىستى و دەقادارى بەرامبەر ھۈرپىيەكانيان زياترە لە ھۈسەرەكەيان.

دايىكىك ئامۇزگارى كچەكەى دەكات و دەلىت: ((كچم ھۈسەرەت ھەيە پېش ئەۋەى كورت ھەبىت)) واتە ھەموو شتىكت دۋاى ھۈسەرەكەت دەست كەۋتوۋە.

لە لىكۆلىنەۋەيەكدا دەرەكەۋتوۋە پياۋان زۆر زياتر لە ئافەرتان پىۋىستيان بە پتەۋكەردنى لايەنى سۆزدارى ھەيە ((التغذية العاطفية))، چونكە پياۋ تەنھا بە نواندىنى ھەست و سۆز و رېزى خېزانەكەيان دلخۆش دىبن، بەلام ئافەرت ئەگەر پياۋەكەى كەمتەرەخمە بىت لە گەلدا بۇ بەدەست ھىنانى

ھەرەكەس لە ئىمە ئاۋاتە خۈزە لە ژيانى ھۈسەرەيدا سەرەكەۋتوۋ بىت و ھەموو ئەو شتانەى كەلەرەپردودا خەۋنى پېۋە بىنيون بىتەدى، بەبى ھىچ كەم كۆرى و گىرۋگرفتىك، بەلام ژيانى ھۈسەرەتتى كەۋتەنە نېۋ ئەزمۈۋىنىكى نۆيىيە و پېك ھاتوۋە لە كۆمەلى مەرج و داۋاكارى و چەند بىنەما و رېسايەك كە بىناغەى خېزانى لېۋە دروست دەبىت.

گومانى تىادا نىيە كە ھەردوۋلا لېپرسراۋ لەسەرەكەۋتنى ژيانى ھۈسەرەيدا، ئەۋىش بە رېزگرتنى ھەست و سۆزى يەكترى و پېشخستى مافەكانى يەكترى لە ھەموو ئەو كەسانەى كە لەدەۋرە بەرياندان.

لەم ژمارەيدا بە پىشتىۋانى خودا، باس لەۋە دەكەين كە پىۋىستە ئافەرتان، ئەرك و پىداۋستىيەكانى ھۈسەرەكانيان بىيەنە پېش ئەرك و داۋاكارى ھەموو كەسكىكەۋە:

ئافەرتى نمونەيى ئەۋەيە كە بايەخ دەدات بە ھەست و سۆز و پىداۋستىيە مەنەۋىيەكانى ھۈسەرەكەى و بە توانايە لە دلخۆشكردنىداۋ داۋاكارىيەكانى ھۈسەرەكەى دەخاتە پېش داۋاكارى ھەموو كەسكىكەۋە، چونكە خۆى بە لېپرسراۋ دەزانىت بەرامبەر خوداۋ پاشان ھۈسەرەكەى لە كاتى پېشلىكەردنى فەرمانەكاندا.

بىگومان رېزگرتن لە مافەكانى يەكترى ھەموو نارېكى و نا ناسوۋدىيەك لەنيۋان يەكترىدا كەم دەكاتەۋە.

سوۋرېۋون لە بەجىيەنەنى ئەو كارانەى كە ھۈسەرەكەت دلخۆش دەكات سەرەكەۋتنىكى كەۋرەيە لە ژيانداۋ وادەكات بەختەۋەرى وەك

گرانگترین كىشەكالى قوتابى لە قۇناغى بىنەرەتيدا

نەرخەوان فەناج

كىشانەنى كە قوتابى بەرەو شىكىست دەيات لە بوارى خويندندا بەجۇرىك لەزۇرىك لە وانەكان نامادە نابىتو تاقىكرەنەوكان لەدەست دەيات، زۇرىك ھۇكار ھەن وا لەقوتابى دەكەن كە قوتابى دوابكەوئىت، لەوانە ھەزەنەكرەن لە خويند، بەجىنەھىنانى ئەركى رۇژانەو ترس لە مامۇستا لە بەكارھىنانى سزا، ھۇكارى ئابورىش يەككە لە ھۇكارە سەرمەكەكان بەجۇرىك ھەندىك قوتابى ھۇكارەكانى كات بەسەربردنى وا بۇ دەستەبەر گراوہ لەلايەن خىزانەو كە گوى بەخويند نەدات و نەروايت بۇ خويندنگە، ھەندىك قوتابىش بوارى دارايان خراپەو مالەوہ ناتوانن پىداويستىەكانى خۇى خويندنگەكى بۇ دابىن بىكەن، سەرمەراي ئەمەش لىنەپرسىنەوہى مامۇستا ئاگادارنەكرەنەوہ ياخود بانگ نەكرەنى كەسوكارى قوتابىكە بۇ ئاگاداربوون لە ھەلسوكەوت و كەمتەرخەمىيەكانى ھۇكارىكى دىكەى ئەم كىشەيەن.

پىيىنجەم: بىناى خويندنگەو سىستەمى پەرۋەردەيى:

نەپوونى بىنايەكى خويندنگەى وا كە لەگەل تەمەن و ژمارەى قوتابىندا گونجاو بىت و شىۋازى بىناكەى كە بە جۇرىك بىت رەجاوى لايمەنى جولەو دەرۋى قوتابىان نەكات يەككە لەو ھۇكارە بەربلاوانەى كە لەمرۇدا قوتابىيان لە زۇرىك لەخويندنگەكاندا پىۋەى دىمەلن، زۇرى ژمارەى قوتابىيان لە پۇلىكدا دىمىتە ھۇى كەمبونەوہى رىژى بەشدارى و زىادىبونى دىنگەدەنگو كەمى چالاكى نىۋېۋل، سەرمەراي ئەووش خراپى سىستەمى پەرۋەردەيى لەرووى دابىنكرەنى پىداويستىيە سەرمەكەكانى خويندنگەو قوتابى و پەرۋەردى خويندەنەو ھۇكارىكى دىكەن بۇ كىشەكانى قوتابىيان.

پىۋەى دىمەلنن خراپى بارى تەندروسىتيانە، بەدخۇراكى و نەخۇشىيە درىژخايەنەكان لەو ھۇكارە سەرمەكەكانە كە رووبەرۋى ئەم قوتابىانە بۆتەو، بەجۇرىك كاريگەرى لەسەر رىژى نامادەبونى قوتابىيەكە لە وانەكاندا كەم دىمىت كە ناتوانىت بە وانەكانى رايگات و دەرەنجامى تاقىكرەنەوہى مانگانەو كۇتاپى سالىان مانەوہ دىمىت لەزۇرىك لەوانەكان بەتايىبەت ئەو وانانەى زياتر ھىكرىن، لەوانە بىركارى كە پىۋىستى بە بىركردنەوہى زياترە بۆيە دىمىنن بەھۇى شەژانى دەرۋىيانەوہ ئەم قوتابىانە لەو وانانەدا خراپ.

سىيەم: كىشە دەرۋىيەكان: قوتابى لەم قۇناغەى خويندندا زۇر ھەستىارە، ھەر وەك چۇن پىۋىستە پەرۋەردىيەكى ئەخلاى تەواۋى ھەبىت ناواش پىۋىستە دەرۋىيىكى تەندروسىت و ئارامى ھەبىت تاوەكو ئەو ژىنگەيەى تىپىدا دەرۋى بەجاۋىكى گەشەبىنانەوہ لىي پروانى و بە ژىنگەيەكى پەر مەترسى بۇ سەر ژيانى نەيەتە پىش چاۋى، كىشەى دەرۋى قوتابى لەم قۇناغەدا زۇر جار بەھۇى مەلەلنى نىۋ خىزانەوہى ياخود بەھۇى نەخۇشىيەكى درىژخايەنەوہى كە توشى بوو، ياخود ھەندىكجار بەھۇى دەستدرىژى قوتابىيانى قوتابىخانەكەيەوہ دىمىت بە لىدان و قسە بى وئىسى، زۇرگات خراپى مامۇستا ھەلوئىستى توندوتىژ نواندن بەرامبەر بە قوتابىكە يەككە لەو ھۇكارە سەرمەكەكانى كىشە دەرۋىيەكانىيان، كە وادەكات قوتابى خويندنگەى لەبەر چاۋ بىكەوئىت و سستى و لاۋازى رووى تىبكات لەرووى ھاتن بۇ خويندنگەو باش و خراپى لە وانەكاندا.

جوارەم: دواكەوتنى بەردەوام: نەھاتنى قوتابى بۇ قوتابىخانە ياخود دواكەوتنى بەشۋەيەكى بەرچاۋ يەككە لەو

زۇرىك كىشەو گرىفت ھەن كە بۇ قوتابى لەماۋەى خويندنى بىنەرەتيدا دىمەنە ناستەنگ لەبەردەم پەرۋەسەى پەرۋەردەو فېربونىدا، ئەو گرىفتانەش وا لە قوتابى دەكات رۇلىكى سىليانەى ھەبىت لە خويندنگەداو سەرمەراي دەرەنەجوونى لە خويندنگەدا، كىشەكانىش زۇر، ھەندىكجان پەيوەندى بە خودى قوتابى و خىزان و ژىنگەى دەرەوہى خويندنگەمەتى و ھەندىكشىيان پەيوەندىيان بە خويندنگەو ژىنگەى پەرۋەردىي قوتابىخانەوہى، ھەريەك لەو گرىفتانەش پىۋىستى بە ھەول و چارەسەرى گونجاو ھەيە جا چ لەلايەن خودى قوتابى يان مامۇستا و خىزانەوہ بىت ياخود لەلايەن پىسپۇرانى كۆمەلەيەتى و دەرۋى بىت كەرۋلى كارايان دىمىت لەم بوارەدا، بەلام نىمە لىردا سەرمەنجى خوينەر بۇ خودى ئەو كىشانە رادەكىشىن ئەوەك چارەسەرمەكانىيان، دىمەلن دىارترىن ئەو گرىفتانەش لەم خالانەى خوارەوہدا كۆبكەينەوہ:

يەكەم: دىاردەى توندوتىژى: توندوتىژى لە مەدالدا بە گىشتى و لە نىۋ زۇرىك لە قوتابىاندا بەتايىبەتى، يەككە لەو گرىفتانەى كە قوتابى رووبەرۋىيان دىمىتەوہ، توندوتىژى لە قوتابىاندا بەزۇر جۇر خۇ دەنوئىت لەوانە جويندان و قسەى ناشىرىن بەيەكتر وئەن لەنىۋ خۇياندا، لىدان و ئازاردانى ھاۋپۇلەكانىيان ياخود ئەوانەى تەمەنىان لەخۇيان بچوكتە، ئازاردان و نارەحەتكرەنى مامۇستايان بە رىگە گەلى جۇراۋچۇر و تىكەدان و شىكاندى كەل و پەلى خويندنگە، ئەم توندوتىژىش زياتر ھۇكارەكى ژىنگەى دەرەوہى خويندنگەيە لەوانەش پەرۋەردى خىزانى قوتابىكە كە ئەووش زۇر ھۇكارى لاۋەكى دىكەى ھەيە.

دوۋەم: تەندروسىت خراپ: يەككە لەو گرىفتانەى ھەندىك لە قوتابىيان

نهم کتیبه بخوینهوه:

گرنگی نهم کتیبه لهو مدایه که جاوی خوینهر دهکاتهوه بو نهمهوی ناگاداری جیهان و گرنگترین رووداو و ههر شه گه وره کان بیت و بزانیته مرؤفایه تی به شیوهیه کی گشتی بی ره جاو کردنی زه مان و مه کان، له قهیراندایه و مه ترسی گه وره ی له بهر ده مدایه.

هاوکات نهم کتیبه، لهو کتیبانهیه که خوینهر واقیعین دهکات و وای لیدهکات و ردبینتر بروانیته جیهان و دهو روبهرو بزانیته پیشکوهتن و تهکنه لوژیا و مؤدیرنتی و سردهمی جیهانگیری و مافی مرؤف روویه کی تری ههیه که له زور کهس شاراوویه.

نهم کتیبه (۵۰) حهقیقهتی گه وره ی خستوته روو، له وانه:

۱- سئ یه کی جیهان له بارودوخی جهنگدان!

۲- (۲۰) ملیۆن مرؤف له نه فریقادا توشی نه خووشی نایدز هاتوون!

۳- ولاته یه گگرتووهکانی نه مریکا زیاتر له یه کی بلیۆن دۆلار قهرزازی نهتهوه یه گگرتووهکان!

۴- سئ یه کی مرؤفه زور قهله و دهکان له جیهانی سئ یه مدایه دهژین!

۵- ۸۱٪ حوکهکانی له سیداردان بو سالی (۲۰۰۲) له (۲) ولاتدارو ویداوه. بریتیه له (چین، ئیران، ولاتهیه گگرتووهکانی نه مریکا)!

۶- له نیوان ههر پینچ کهسدا یه کی رۆژانه به که متر له (دۆلاریک) دهژی.

۷- له رووسیا سالانه (۱۲,۰۰۰) تا (۱۴,۰۰۰) ئافرم دوو جار کوشتن دهبنهوه له لایه ن هاوسهرهکانیانهوه، جکه له و دی ئاماردهکان رایان گه یاندووه که (۲) ملیۆن دهستدریژی جهسته ییان کراوته سهر له لایه ن هاویری و هاوسهرهکانیانهوه! به پینی راپرسییه که له ههر سئ ئافرم یه کیکیان دهستدریژی سیکسیان دهکریته سهر.

50 حقیقهت

بیویسته جیهان بگوریت!!

جیسکا ویلیامز

کهس له جیهاندا.

۱۵- ۸۲٪ جگهره کی شهکان له جیهانی سییه مدایه دهژین.

۱۶- سالانه ژماره ی نهو که سانه ی خوین دهکوژن (انتجار) دهکهن، زیاتره له هه موو نهو که سانه ی که له جهنگو کی شهکاندا گیانیان له دهستدهدن.

۱۷- له جیهاندا زیاتر له (۲۰۰,۰۰۰) زیندانی هه ن که زۆربه یان زیندانی سیاسین!

۱۸- (۲۶) ملیۆن کهس به شداری دهنگدانیان کرد له هه لبراردنی گشتی بهریتانیادا، به لام (۲۲) ملیۆن کهس به شداری دهنگدانی کرد له یه کهم و مرزی بهرنامه ی (ئه ستیره ی بو ب) دا!

۱۹- نه مریکا سالانه (۱۰) ملیار دۆلار خه رج دهکات بو گو فاره و په خشی بهد نابرووی (ابا ح).

۲۰- سالانه (۱۲۰,۰۰۰) ئافرم تو کج بازرگانیان پیوه دهکریته له بواری سیکسی و بهر دهوشتیدا له نه وروپای رۆژئاوادا!

۸- (۱۳) ملیۆن و (۲۰۰) هه زار له دانیشووانی نه مریکا نه شتهر گه ری جوانکار ییان نه نجامداوه، له سالی (۲۰۰۱) دا.

۹- (۴۴) ملیۆن کهس مندالی کارگهر ههیه له هندستان!

۱۰- سالانه هه موو یه کی که له دانیشووانی ولاتانی پیشه سازی (۷-۶) کیلۆ مه وادی کیمیاوی تیکه لکراو به خواردن دهخوات!

۱۱- نیوه ی نهو لاهو بهریتانیانه ی که ته مه نیان گه یشتووه ته (۱۵) سالان تلایک و ماده ی هۆشبهریان تافیکردووه وهو جواری یه کیان جگهره خوژن.

۱۲- سالانه بازرگانی نایاسایی تلایک و ماده هۆشبهرهکان دهکاته (۴۰۰) ملیار دۆلار که یه کسانه له گه ل پیشه سازی دهرمان سازی جیهانی.

۱۳- (۱۵۰) دهو له مت سیاسه تی نه شه که نه جدهان له گه ل به ندهکراوهکانیاندا پیاده دهکهن.

۱۴- رۆژانه له ههر پینچ کهس، که سیک تووشی بریستی ده بیت، که دهکاته (۸۰۰) ملیۆن

دلى بەردمان

شىنجاڭ ئاۋات ئالامىتى

بە شانى ئاۋ ھەلناگىرى!!

ئاۋ... نەي مەخلۇقى دىل تەر
كاتتى لە شىلپ و ھورى
چەمىكا نەتېنىم
بېم خۇشە ۋەك تىشى خۇر
شۇر بېمەۋە
لە سېئەدى سەھرىكا
تىكەلەۋى رۇخى بىزىوت بىم...
نەمەۋى لەگەلتا بېم
تا لەگەلتا روبرىكا
بۇنى يۇنگە مەستىم گاۋ
بىر ھەست بىم!
لە سېئەرى شۇر بېيەكدا
چىكەمتى كىرۋوش قىرىم
نەي... ئاۋ
نەۋدى مەن لە تۇيا نەيىنىم
مەخالە ھەموان بېيىنى
چون نەۋدى تۇ بەمنى نەبەخشى
مىشكىكە لە بەرائەت
جاۋى سەر
سورد لە ئاستيا... تەنھا دېدەي
دىل نەي بېنى...
نەي... مەخلۇقى جوان
رازى بە
لېو بېنىم بە پلوسكى كانىيەكەۋە!!
دلىيام يەكەم قوم
قۇلچە قۇلى گىرىنم بىر نەجىتەۋە
لە لۇا قوما
قاقاي بېكەنىنى گۈل نەمباتەۋە
بۇ مەملەكەتى منالى...
نەي... ئاۋ
بىتتامى تۇ
بىر لە چىكەمتى لەزەت
بۇلچە لەغىيىبى تۇدا دەشت و دەر
تاۋازى سەۋزى لى ون نەبى
لە خۇرۇزى بىر رەنگىتا
ژيان رەنگى جوانىي نەگرى
لە قۇرىت دېمەنەكانى سەراپ
گالتە بىم نىگامان ئەكا
نەي... ئاۋ
زۇر ھەز نەكەم

لە گەنارى دەريا
كراسى شەپۇل بېكەتتە بەرم
ماسى رۇخىم لە تۇرى
نەم ھەموو خەمە وشكانە بېكەتتەۋە
گۈنم پىر كەي لە خۇرەي ژيان
لە گەل خۇتا بىم بەي
دەستىم لە دەستى ئاۋابى
لە ھەنابوون ناتىرىم
نەۋانەي لە مردن نەترىن
لە وشكانىدا قىرى مەلەي نەۋىن نەبوون
ھەموومان نەم راستىيە نەزانىن و نايلىين!
عېشق نەبى
دلى بەردمان
بەشانى ئاۋ ھەلناگىرى
ئاۋ... نەي مەخلۇقى بىزىو
سىماي تەرت لە بەرگى ھەۋرىكا دەرخە
سۇماي رۋانىم تەزىكە
بە نەسرىنى شادى
نەمەۋى...
فەرشى سېنەم لە بەر پىتا رەخەم
چىرەي ھەنگاۋەكانت خۇشە
لە مۇسقىقاي بىتھۇق
با مۇسقىقارەكان بىم بەخشى
ئاخر ھېچ دەنگى
ناگا بە خىلكە خىلكى كانى و
شېۋ ھورى شەپۇل و
حالى دەرۋىشانەي تاقە
ۋەرن لە بىتتامى ئاۋا
تامى ژيان بېكەين
لە بى بۇنى نەۋدا
ھەست بە بۇنى خۇمان بېكەين!!
ئاۋ... نەي مەخلۇقى جوان
كى ھەيە ۋەك تۇ
بىر پىاۋ رەنگ
لە چەما سەرى لەسەر
بەرد بىت بۇ سۇجەم
لە ژىر بالاي نەمامىكا
رۇچى بۇ نايىندەۋ
بوۋەستى بۇ رى تەي كىردىن ژيان
ئاۋ... نەي بېرەنگ تىرىن مەخلۇقى جوان

كاتتى لە تۇرەيى
لاھاۋىكا نەتېنىم
نەزانم شەر
لە ھەرھەنگى تۇدا نىيە
تەنھا نەتەۋى
خۇ لە لىلى تاۋان بىيارىزىن
كە لە كارىزىكەۋە دىيەتە دەر
كزى نەۋىن زاكىرەم
رون نەكاتەۋە
كە لە بىرىكا نەتېنىم
بىرەۋەرىم نەزىرىكەۋە
لىۋان لىۋ نەبى لە ھېمنى جامى دىم
ساتى لە چەما
چەپەلە لى نەۋدى
چىا نەشكەۋى گۈنى پاك نەكاتەۋە
بۇ بېستىن
ۋەختى لە تاقەيا كالاى سې نەپۇشى
تارىكى نەخمان نەۋەۋىتەۋە
لە دەريا شا...
لەۋ دايكە مېھرىبانە نەجى
كە بەدەستى شەپۇل
بېشكەي مەلىمان رانەزەنى و
نەمان داتە دەست كەنارى كامەرانى
ئاي چەند لە دايكى مۇرۇ نەجى!
داۋىي نىمە
بېشكەي لە نەۋەۋى تارەن
نەۋدى كۆمەلەۋ
داۋىي نىۋەكەي تەر
تۇي ئاۋىشى دايكى گەردۈنى و
سې بەلى مېھرىبانى
زەۋى ھېن تۇيە
ئاۋ... نەي مەخلۇقى بىزىو
لە ناسمانەۋە شۇرەۋە
لەنەرزى جاۋ شارىكى سەكە لەگەنە
ھەمىشە لام بە
قېرى زامانى ھازەتم كە
نەۋىن بېرژىنە بەسە دىكە
تا بىم بەخشى
خالقى تۇي مەخلۇقى تەر

هەلسەنگاندنی خود

بیلال نەبو بەکر

کچیکی بچووک دەجیتە مینی مارکیتیک و
سندوفیک رادەکیشتە ژێر کابیئە تەلەفۆنیک و
دەجیتە سەری تا دەستی بگاتە دوگمە
تەلەفۆنەکەو تەلەفۆنیک دەکات، خاوەنی
دوکانەکش ئەم دیمەنە سەرنجی رادەکیشت و
گۆی لە قسەکانی دەرگیت.

کچەکە دەلێت: گەورەم دەتوانم کارت لا بکەم
بۆ لابردنی گژو گیای ناو باخچەکەم؟
ژنەکش وەلامی دەداتەو: نەخیر کەسیکم
هەبە بۆم دەکات.

کچەکە دەلێت: بە نیوەی گرێی ئەو لات
کار دەکەم.

ژنەکش وەلامی دەداتەو دەلێت: رازیم بە
ئیشی ئەو نامەوێت بپێگۆرم بەکەسیکی تر،
کچە بچووکە زۆرتەری لێدەکات و دەلێت:
صالۆن و شۆستە ی بەردەم مالهەشت پاک
دەکەمەو، باخچەکەم دەکەمە جوانترین باخچە
«فلۆریدا»

ژنەکش جارێکی تر بە نەخیر وەلامی
دەداتەو!

کچەکە پێدەکەنیت و تەلەفۆنەکە دادەخات!
خاوەنی دوکانەکە کە گۆی لەم قسەنە
دەجیتە پێشەووە پێی دەلێت: زۆر موعجیب بۆم
بەو ورە بەرزە و ریز دەرگەم لە بلندی هیمەت و
حەز دەرگەم لە من کار بکەیت.

کچەکش لە وەلامدا وتی: نەخیر سوپاس.
ویستم لە ئەدای کاری خۆم دایا بۆم لەو شیوە
کارکردنەم دایا بۆم... هەرمنم کار بۆ ئەو
ژنەدەکەم کە ئیستا قسەم لەگەڵ کرد!

پرتەقالێکی گەورە!!

هەڵبەت زۆر گەورە بێگەرە بەر کە لەگەڵ ئەو پلەو
خەس خۆیەکی ئەواندا ناگۆتەت و هەڵبەت
تەگەر ئەشتەین و ما فرست پێدە بێگەرە
لەگەڵ ساڵا و بەهەنا خۆلەکانی کۆمەڵە
هەرگیز پلە نەگەورە!

خۆی شەخ کەش وەڵام ئەو پلەو
کە شەخ ئەواندا نەگەورە هەرگیز
لە ناوێدا رازووەو لەگەڵ ئەو ئەو
ئەواندا شەخە پلەوێن خۆی ئەو
بێگەرە هەرگیز خۆی پلەوێنە
هەرگیز ئەوێنە، لەمەش خۆی
ئەواندا پلەوێنە، وەرەو!

هەرگیز کە پلەوێنە
بە هەرگیز و پلەوێنە
هەرگیز بۆ گەورە
ئەواندا و ئەواندا

کۆتێ شەخ ئەواندا
کۆتێ شەخ ئەواندا
تەو و پلەوێنە
کۆتێ شەخ ئەواندا

پلەوێنە ئەو پلەوێنە
پلەوێنە ئەو پلەوێنە
پلەوێنە ئەو پلەوێنە
پلەوێنە ئەو پلەوێنە

پلەوێنە ئەو پلەوێنە
پلەوێنە ئەو پلەوێنە
پلەوێنە ئەو پلەوێنە
پلەوێنە ئەو پلەوێنە

پلەوێنە ئەو پلەوێنە
پلەوێنە ئەو پلەوێنە
پلەوێنە ئەو پلەوێنە
پلەوێنە ئەو پلەوێنە

پلەوێنە ئەو پلەوێنە
پلەوێنە ئەو پلەوێنە
پلەوێنە ئەو پلەوێنە
پلەوێنە ئەو پلەوێنە

پلەوێنە ئەو پلەوێنە
پلەوێنە ئەو پلەوێنە
پلەوێنە ئەو پلەوێنە
پلەوێنە ئەو پلەوێنە

وهرن

با ماسىيەكانمان

بخوين!

ع. ش. شېركو

باچىتر خەرىكى كۆكردىنەۋى پارەو
زىادىكردىنى بالانسى حىسابە يانكىەكانمان
نەبىن! دابىنكردىنى دوارۋى مىندالەكانمان
بەدابىنكردىنى زۆرتىن بىرى پارەو
نۆيتىن جۆرى ئوتومبىل نابىت، بەلكو
بەپەرۋەردىيەكى دروستو نامادەكردىكى
باش دەبىت بۇ روۋبەرۋو بوۋنەۋى ژيان.

باچىتر ھەموو لاۋىتىو تەمەنى جوانى
خۇمان بەراگرىد بىدەۋى پارەو ساماندا
سەرف نەكەين، بەۋخەيالى لە پىرىدا سوود
لەدەۋلەمەندىيەكەمان ۋەربىگرىن، كاتىك
نەخۇشەكانى شەكرەو پالەپەستۋى خوين
گەمارۋمان دەدەن!!

خۇ ئالىين پا كارنەكەين و پارە پەيدا
نەكەين، بەلام دەلىين با ھەموو ژيانمان بۇ ئەم
مەبەستە تەرخان نەكەين، وانەزانىن بەپارە
ھەموو پىداۋىستىيەكانى ژيان دابىن دەكەين.

تا ۋەكو ھاورپى دوۋەم ھەرخەرىكى ماسى
فرۇشتىن نەبىن بىئەۋى نە خۇمان و نە
كەسوكارو ھاۋنىشتامانمان رۇژىك لەرۋژان
تامى ماسىيەكى بىرژاۋ بىكەين، يا كاتىك
شەۋكارە ئەنجام بىدەين كە زۇر درەنگەو دەمو
ددانى ماسى خواردىنمان نەماۋە!!

بۇ ئەۋى بىت بەيەكك لەدەۋلەمەندە
بەناۋىانگەكان.

+ بۇچى بىم بەدەۋلەمەندو سوۋدى ئەم
كارە چىيە؟

بۇ ئەۋى ئەو رۇژە بىت كە بتوانى لەگەل
مال و منالەكەتدا چىژ لەپارەو دەۋلەمەندى
ۋەربىگرىن ۋە زوۋەكانتان بەجى بەيىن.

لەكۇتايى ئەم گەتوگۇيەدا بەھاورپىكەى
گوت: قۇربان ئەۋى كە تۇ باسى دەكەيت من
ھەر ئىستا دەچ لەگەل مال و منالەكەمدا
پىادەى دەكەم بەيەكەۋە ئەم ماسىيە
دەبىرژىن و ھەموۋمان بەۋپەرى خۇشەيەۋە
لەدەۋرى يەك سىفرە كۆدەبىنەۋەو ئەۋپەرى
چىژو خۇشى لەم ژيانە سادىيەى خۇمان
ۋەردەگرىن، چاۋەروانى داھاتسو ناكەين بۇ
ئەۋى دۋى سالانىك لەماندوۋ بوۋن رۇژىكى
ۋەھامان پى بىبەخشىت.

نازىزانم منىش بە ئىۋەى بەرپىز دەلىم:
ۋەرن باماسىيەكانمان بىرژىن و بىان خوين،
نەك ھەرتەنھا خەرىكى ماسى گرتو ماسى
فرۇشتىن بىن، ۋەرن با چىژ لە ژيان ۋەربىگرىن و
بەتەۋاۋەتسى لەگەل مال و مىندالەكانماندا ژيان
بەسەر بەرىن.

دوۋ ھاورپى بەيەكەۋە چوۋنە سەر دەريا
بۇ ماسى گرتىن، دۋى جەند ساتىك يەككىيان
ماسىيەكى گەۋرەى گرتو خستىە نىو
سەبەتەكەيى و خۋى بۇ رۇشتىن نامادە كرد
ئەۋى تىرىان بە سەرسورمانەۋە پىرسىارى
لىكرە بۇ كۆى دەچىت؟

ئەۋىش لەۋەلامدا گوتى: دەگەرىمەۋە
مالەۋە، ماسىيەكى گەۋرەم گرتوۋە بەزىادەۋە
بەشمان دەكات.

ھاورپىكەى بىي گوت بوۋستەو چاۋەروان
بە بۇ ئەۋى ۋەكو من چەندىن ماسى گەۋرە
راۋىكەى.

ئەۋىش پىرسىارى لى كرد: بۇچى ئەۋكارە
بىكەم؟

ھاورپىكەى: كاتىك زىاتر لە ماسىيەكى
گەۋرە راۋدەكەيت دەتوانىت بىفرۇشىت.

+ بۇچى بىفرۇشم؟

- بۇئەۋەى پارەيەكى زۇرت دەست
بىكەۋىت.

+ بۇچى پارەيەكى زۇر بەدەست بىخەم؟

- بۇ ئەۋى بتوانى لىي پاشەكەۋەت بىكەيت و
بالانىست زۇرپىت لەبانكەكاندا.

+ ئەى ئەم كارە بۇچى ئەنجام بىدەم؟

دواين ئىوارمى پايز!!

پەيداۋىكى پاستەقىنە

مارمى رايخەين و لە ژىركەژاۋى ماريىدا بەلپىنى
پىكەۋە ژيان و خوش بەختى و بەدھايى بەيەك
بەدين.

پەرى گيان رۆژى سىشەممە زەنگىك بۇ لېدرا!
سلاۋ جەنابتان خانى مەھتابى رەھىمىن.
بەلى.

من مەريەمى حەيدەر زادەم پەرىستارم لە
نەخۇشخانەى نەخۇششەيە دريژ خايەنەكان لەتارانەۋە،
زەنگ دەدەم ئىۋە ئارشى فتوحى دەناسن؟
زۆر بە پەشۋاۋىيەۋە و تەم: بەلى خانم، شتى
قەۋماۋە؟

پەرىستارمەكە: تەكادەكەم ھەرچى زووترە بگەنە
نەخۇشخانە، خودا حافىز.
مەھتاب گيان لەگەل باۋەك و دايەك ھاتەم بۇ
تاران نازەم رىگەي مەشەد بۇ تاران بۇ ھىندەى
دەيكە دريژبوۋەۋە.

كاتىك گەيشتە نەخۇشخانە مالى باۋەكى ئارشى
بىنى، زۆر ئاناسايى بوۋەن دايەكى ئارشى ئامبىزى پەرى
مىھرىبانى و خۇشەۋىستى بۇ كەردمەۋەۋە گوتى
تۆش ۋەك ئارشى بىيەختى!

من ھىشتا لە قەسەكانى دايەكى ئارشى و
پەرىستارمەكە بەتەۋاۋى تىنەگەشتەبوۋە، دەبىت
ئارشى من چى بەسەرداھاتىت؟

گوتە: توخوۋا چى بوۋە بۇ پىم نالېن؟
بابى ئارشى گوتى: با جەنابى دىكتۇر بلى كەچى
بەسەر ئارشى ھاتوۋە!

مىنىش چوۋمەلە دىكتۇرەكە، دىكتۇر گيان دەكرىت
بەمەن بلىن ئارشى چى بەسەر ھاتوۋە؟

دىكتۇر كامبىز زۆر بە خەمبارىيەۋە سەپىرى كەردم
گوتى: خانمەن نامەۋىت ھىچ كات ھەۋالىكى ناخۇش
بەكەس بلىم، بەلام دايەك بابى ئارشى ئايانەۋىت ئەم
ھەۋالە بەتۆۋ بە بەنەمالى جەنابتان بەدەن بۇيە مىنيان
راسپاردوۋە كە بلىم ئارشى بەھۋى بەربوۋىنى خۇشەۋىيەۋە
نەۋەستانەۋە، لەنەنجامى تاقىكرەنەۋەۋە دەكرەۋەۋە
كە توۋشى نەخۇشى شىرپەنچەى خۇين بوۋە!

مەھتاب گيان ۋادەۋەزنى لە بالە خانەيەكى
بەرزەۋە فرېم دەدەنە خوارەۋە.

ھەمەۋە ئەۋ ۋەشەۋانەنى كە لەناخەمدا خۇيان
ئامادە كەردىۋو بۇ ئارشى لە لىۋەكانەمدا بىنە دەردەۋە،
ھەمەۋىيان لەنەۋ ناخەمدا پەنگيان خوارەۋەۋە بە
گژى يەكتەردا دەچوۋەن، دىلە ھىندە نارەھەت بوۋە
كە بى ئەندازە بىيەزى روى تىكرەدبوۋە.

دىكتۇر كامبىز گوتى: خانمەن گيان دەبىت ئەم
لاۋە بۇ ماۋەيەك لەنەخۇشخانە بىمىنىيەۋە بۇ
ئەۋەى ھەندىك چارەسەرى بۇ بىكرىت، كەمىك
لەنازارە كانى كەم بىيەۋە، نايىت نازارى رۇخى
بەرىت و لە روى دەرونيەۋە نارام بىت، ھەرۋەھا
نابى مەندوۋ بىت لەۋانەيە بۇ ماۋە تەنھا دوۋ تا

دوۋمانگ لە دەرجوۋەم لەزانكۇ چوۋمەتە نىۋ
كەژاۋەى ھاۋسەرىيەۋە ئىستا دوۋ مەندالەم ھەيە
لە كۇمپانىيەى ھاۋسەركەم كارى ئەندازىيەى خۇم
دەكەم.

ئەى تۆچى دەكەيت و خەرىكى جىت باسى
خۇتەم بىكە؟

پەرى ناز كەچاران سەپىرى دەكرەم ناز لە
چاۋانى دەبارى، بەلام ئىستا ۋانە.

پەرى ھەناسەيەكى قولى پەرى خەفەتاۋى
ھەلەكېشاۋ بىرژانگە دريژو جۋانەكەى لىكناۋ
چاۋەكانى لىخەن بوۋىۋەن لە فرمىسك و بەناھو
جەسەرتىكى زۆرەۋە روى تىكرەد و ھاتە گۆۋ
گوتى: مەھتاب گيان سەردەمى زانكۇت بە بىر دىت
كاتىك خۇيىدكاربوۋىن؟

- بەلى گيانى من بەبىرەم دىت.
- لە نىۋ خۇيىدكارە كۆرەكاندا (ئارشى
فتوحى) پەت بە بىردىت.

- ئەى چۆن بەبىرەم نايەت كورىكى قۆزى جۋان
بوۋ لىۋ بەخەندە بوۋ، كەسكى ھىمەن بوۋ ھەمىشە
لەگەل تۆدا كىركى دەكرە بۆنەرى باشت.

پەرى ناز گوتى: ئەرى ھەمەۋىت بەتەۋاۋى
گوت بەلام دۋاى ئەۋە نازانەت!

مەھتاب گيان مەن ئارشى ئەۋەكە كىركىمان
دەكرە بۇ نەمە بۇ ئەۋەى زوۋ زانكۇ تەۋاۋە بىكەين و
بىيەن ھاۋكار و ھاۋسەرى يەكتى.

مەھتاب گيان: دۋاى زانكۇ ئارشى ھاتە
خاۋىيىنى مەن، پاش رازى بوۋىنى ئەندامەنى
مالەۋەۋە باۋەك رۆژى دوۋ شەمەمە دانرا بۇ مارە
بىرىن كە رۆژى دوۋ ھەمەى نەۋرۆزى دەكرە، بەلام
پورى ئارشى كە چەندە سالىك بوۋ

نەخۇش بوۋ دوۋ رۆژ پىش ئاھەنگەكەى نىمە
كۆچى دۋاى كەرد، نىمەش بۇ ماۋەى شەش مانگ
راۋەستاين تا ماتەمىنى كۆتايى ھات دۋاى ئەۋە
مالى باۋەكى ئارشى جارىكى دىكە ھاتەنە پىشەۋە ئەم
چارە باۋەك نارەۋاى دەربىرى دەۋىست مەن شوۋ بە

بىرازەكەى بىكەم، پەرى گيان مەن ھەزەم نەدەكرە
لەگەل ئامۇزاكەم ژيانى ھاۋسەرىتى پىك بىيەن،
چۈنكە ھەر ئارشى خۇش دەۋىست ئەم كىشەيەى
كە باۋەك سەزى كەرد ئەۋىش چەند مانگىكى پىچوۋ،
دۋاى نارەھەتەكى زۆر باۋەك بۇ دۋاچار رازى بوۋ
كە شوۋ بە ئارشى بىكەم، جارىكى دىكە ھاتەنە پىشەۋە
باۋەك رۆژى چۈرەشەمەى دانا كە مارەم بىرەن تىدا،
پەرى گيان رۆژى يەك شەمەمە ئارشى زەنگى بۇ دام
گوتى: سلاۋ دەزگىرانى خۇشەۋىستەم مەن سەفەرىكى
زۆر گرەنگە بۇ ھاتەۋە پىش دەبىت بىچەم باۋەك تۆ
رادەسپىرەم كە سەفەرى مەريەيە بە سەلىقەۋە جۋان و
قەشەنگەكەت لەگەل مالەۋەمان ئامادە بىكەيت.

مەن بەلپىنەم بە ئارشى دا كە جۋانترەن سەفەرى

رۆژ لە نىۋەى دابوۋ لەگەل يەكەك لە ھاۋرى
خۇشەۋىستەكانى سەردەمى زانكۇمدا پەيمانى
دىتىن يەكتەمان دابوۋ، رۆژىكى زستانى سارد بوۋ
مەن زۆر نەبوۋ گەشتەۋىمە پارەكەكە بەفە دەستى
بە بارىن كەرد و كەلۋە بەدەم شەنى باۋە دەھاتە
خوارەۋە، پىش ئەۋ بارىنە ھەندى كرىۋە ھەۋالى
بارىنى بەفەرى دابوۋ مەن چاۋم لە بەفەركە دەكرە
كە دەكەۋە سەرزەۋىيەكە بەخىراى دەتۋايەۋە، لەۋ
كاتەدا بىر كەردەۋەم مەن بىرە دەرىيەى خەيال و
رۆژاننى زانكۇ يادەۋەريەكانى لەگەل ھاۋرىكانەم كە
بەسەرمان دەبەردن، بىرەم لە ھاۋرى خۇشەۋىستەكەم
دەكرەۋە كە زۆر تەمەزۋى بىيىنى بوۋ، بىرەم
لە رۇخسارى دەكرەۋە كە ماۋەى (۹) سال بوۋ
يەكتەمان نەبىنى بوۋ، چۈنكە ئەۋ لە (مەشەد)
دەۋاۋە مىنىش لە (تاران) بوۋ، بىرەم لە رۇخسارى
ھاۋرىكەم دەكرەۋە كە بالايەكى لاۋلاۋى ھەبوۋ
رەنگى پىستى گەنمىكى زۆر جۋان بوۋ چاۋەكانى
خۇرمايەكى زۆر تۆخ بوۋ كاتىك سەرنجى لە
جۋانى سەۋىت دەكرە تىشى چاۋەكانى مەن
سەرسام دەكرە ھەمىشە پىي دەگوتەم جۋان
لە سەۋىت بىرۋانە بادلت ھەمىشە ئارام بىت،
رەۋىتىكى بەرزى ھەبوۋ بەشۋاۋىك بىدەنگى و
ھىمەنى ھاۋرىكەم سەرنجى كەسانى دەۋرەۋەرى
رادەكېشا، لە پەراتەۋە لىۋارى دەرياكەۋ لە نىۋ
خەيالەكانەم دەۋرەۋەتەۋە سەپىرى ئەۋ خىيائەنەم
دەكرە كە نىزىك بوۋ بىزانەم نەھات لە دەۋرەۋە
خانمىكەم بىنى تەم: تۆ بلىيت ئەۋ بىت نا ئەۋ
نەيە خانمەكە ھىدى ھىدى نىزىك دەۋرەۋە ھىندىك
لەۋ دەچوۋ بەلام لە ھەندىك كەردار لەۋ نەدەچوۋ،
چۈنكە جۋان كەيەكەم دەبىنى لەدەۋرەۋە
زەردەخەنەيەكى ھىمەنەى دەكرە، بەلام ئىستا
ۋانە زىاتەر ھاتە پىشەۋە بانگى كەرد (مەھتاب)
گيان ئەۋە چى يە؟ مەن ئاناسىتەۋە؟ ۋا لە جىگەى
خۆت ناپزەۋىت، دەنگى زەنگى ئاگادار كەردەۋەى بۇ
لېدام كە نەمە ھاۋرىكەمە.

- گيانى مەن (پەرى ناز) تۆۋ، باۋەشى
مىھرىبانى و خۇشەۋىستەم بۇ ھاۋرىكەم كەردەۋە
رۇخسارە بىتاقەت و مەندوۋەكەم ماچ كەرد.

- مەھتاب مەن ئەۋەندە گۆراۋەم نام ناسىۋە؟
لەراستىدا ھەتا زۆر نىزىك نەبوۋىتەۋە
نەمەنەسەت، پەرى گيان بۇ ھىندە گۆراۋىت بۇ
رۇخسارەۋەۋەۋە؟ مەن ھاۋرىكەم سەپىرى يەك
دىمان دەكرە مەن چاۋەرى بوۋم ئەۋ باسى خۇى
بىكات لەم چەندە سەلەى كە دەۋرىن لە يەكتى و
ئەۋىش چاۋەرى دەكرە مەن باسى خۇم بىكەم.

بەخىراى دەۋرەۋەى بىدەنگەم شكاندە دەستەم
بە قەسەكەردن كەرد: پەرى گيان باسى خۇمەت بۇ
دەكەم كە لەزانكۇ دەرجوۋىن خۆت ئاگادارىت دۋاى

زېيان محمد رەۋف

بېبو، بەلام دوو دل بووم لە بلاو كردنەو شەو
 بېريارى بلاو كردنەو دەيمدا چووم نامادەم كرد بۆ
 ئەوێ بەيانى چوومە سەرکار لەگەل خۆم بېبەم
 بۆ بلاو كردنەو، نامادەم كرد، بەيانى كەخەرىك
 بووم بۆ دەرەو دەچووم زەنگىك بۆ هات دەستم
 بۆ گۆشەكە بردو وتم دەبىت كىبىت.

بەل...

سلاو مەھتاب گيان من پەرىم لە مەشەدەو
 زەنگ دەدم.

سلاو پەرى گيان چۆنى؟ ھەۋالت چىيە؟ جى
 روويداوە وا بەم بەيانىيە تەلەفۆنم بۆ دەكەيت؟
 مەھتاب گيان لە سەفەرەكەمدا كاتىك چاومان
 بە يەكتر كەوت تەنھا خەفەتم بۆ ھىنايت، بەلام
 ئىستا ھەۋالى خۆشم پىيە بۆت دەى پەرى گيان
 چىيە بۆ ھەسەناكەيت؟

دەمەۋىت بانگىشتت بكم بۆ ئاھەنگى شەكراو
 خواردنەو رۆژى چوارشەممە كە دەكاتە رۆژى
 دووھەمى جەژنى نەورۆز دەكات بەيادى ئارشى
 جوانە مەرگ.

دەى پەرى گيان نەمان زانى كاگى زاوا كىيە؟
 مەھتاب گيان ئارشى كەرىمى ئەوێ سالىك
 لە پېش خۆمانەو بوو لە زانكۆ ئامۇزاي دايكى
 ئارشى رەحمەتە.

زۆرباشە پەرى گيان ھىۋاي ژيانىكى پرخۆشى و
 بەختەو رەيت بۆ دەخوژم ھىۋادارم ھەموو ژيانت
 پرىبىت لەخۆشى و شادى... خودا حافىز.

خودا حافىز.

كاتىك تەلەفۆنەكەم دانا بېريارمدا ئەم كۆتايىيە
 خۆشەش لە نىو چىرۆكەكەدا بنووسم بۆ ئەوێ
 خوينەرىش دلخۆش بىت.

بەينىتو لە ناخۆشەيەكاندا ھاۋەشى خەمت
 بىتو لەكاتى نەخۆشيدا يارمەتيت بىداتو
 ئازارەكانت لەبىر بىباتەو بۆ دواچار پىت دەلەيم:
 مالاوا (پەرى ناز) ى ئازىز!

مەھتاب گيان چىرۆكى ژيانى من كە بۆ ماۋەى
 (۹) سالە منت نەديۋە بەم جۆرەيە.

زۆر داۋاي لىبوردن دەكەم بە لەبىرى ئەوێ قەسەى
 خۆش بكمەين و يادى خۆشەكانى سەردەمى زانكۆ
 بكمەينەو، بەلام من نارەحەتى ناخۆشەم بۆ تۆ ھىنا
 مەھتاب گيان دووبارە داۋاي لىبوردن دەكەم.

پەرى لە جىگاي خۆى ھەلساۋ گوتى: دەبىت
 من بچمەو نەخۆشخانە دايكم لە وىيە. بەيەكەو
 چووين بۆ لاى دايكى پەرى رەنگى ھاتىۋەو سەر
 خۆى تەندروستى بەرەو باشى دەرۆشت گوتى:
 دايەگيان دەبىت چەند رۆژىك ميوانى من بن
 دايكى وتى: زۆر سوپاس مەھتاب گيان پىۋىست
 بەزەمەت ناكات دەبىت لەبەر باۋكى پەرى گيان
 زوو بگەريئەو، چونكە زۆر نىگەرانى ئىمەيە.

منىش خودا حافىزىم لەۋان كردو بەرەو
 مالاۋە دەرۆشتەم لە نىو رىگادا ھەر بىرم لە
 ئازارە زۆرەكانى پەرى ناز دەكردەو، بېريارمدا
 كە ئەمە بكمە چىرۆك و لە نىو گۆفەرەكاندا
 بلاۋى بكمەو، چونكە ئەم بەسەرھاتە بەراستى
 رويداۋە، خامەكەم ھەنگرتو دەستم بە نووسىنى
 چىرۆكەكە كرد كە دەگەيشتمە ئەو شوپانەى
 نارەحەتى تىدباۋو چاۋەكانى پەرىم دەھاتە بەرچاۋ
 بەفرمىسكەو نەمەدەتوانى تەۋاۋى بكمە منىش
 فرمىسكەم بۆ ھەردوو ھاۋرىكەم دەريژا، ئارش
 كە ھاۋپۆلم بوو، پەرى ھاۋرىي زۆر خۆشەويستەم
 بوو، ئەم چىرۆكە ماۋەى دووھەفتەى پىچوۋ تا
 تەۋاۋم كرد، ماۋەى دوومانگ زياتر بوو تەۋاۋ

سنى مانگى دىكە بۆى!

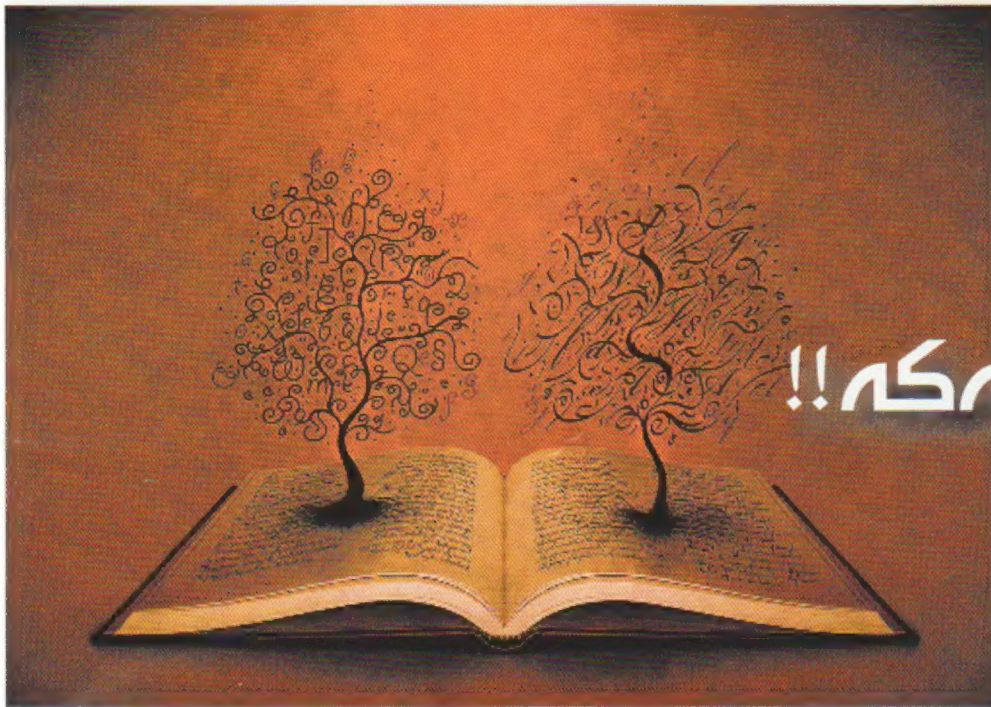
مەھتاب گيان ئارش نەك دوومانگ بەلكو
 تەنھا سنى ھەفتەى تەۋاۋىش نەژيا.

تەنھا دىارى و يادگارەيەك بۆ من مابىتەو
 تەنھا ئەم ئەنگوستىلەيەيە لە سەفەرەكەيدا بۆ
 منى بەدىارى كرى ھىناۋو! نامەيەكىشى لەلاى
 دكتۆر كامبىز داناۋو كەداۋى مردنى بەمنى بىدات
 لە نىو نامەكەيدا نووسىۋو:

سلاو...

دەزگىرانى خۆ شەۋىستەم (خاتوو پەرى ناز)
 پەرى گيان زۆر خۆشحال دەبم ئەگەر چارەسەرى
 نەخۆشەيەكەم بكرىتو لەگەل تۆى گول بىتوانم
 ژيانى ھاۋسەرىت پىك بھىنم، بەلام ھەرچۆنىك لە
 ئازارەكانەو ترپەكانى دلم وورد دەبەو ناتوانم
 لەگەل تۆدا ژيانىكى پىر ئاسوودە بېمە سەر،
 خۆشەويستەم ئەگەر من بھىنم دلنىام لە نىۋەى
 ژياندا بە جىت دەھىلم تەنھا ئازارو خەفەت بۆ تۆ
 بە جىدەھىلم ئازىزم تكام وايە لە داۋى مردنم من
 زۆر زوو لەبىرم بكمە، بۆ ئەوێ بىتوانىت لەگەل
 كەسىكى دىكەدا ژيانى ھاۋسەرىت بېيەيە سەر،
 ئازىزم من نامەۋىت رەشبين و نارەحەتى بال بكىش
 بەسەر تۆداۋ سەرىنى خەموۋىپەرژارە بختەيە ژىر
 سەرتوۋ رەشبينى پەتۋوى خۆى بىدات بەسەرتدا،
 من دەمەۋىت وەك ناوەكەت بىت پەرىيەكى بەناز
 بىت.

وەك چاران ناز لە چاۋانت ببارىتو خەندە
 لەسەر لىۋەكانت نەپرىت، ئازىزم ھىۋاي ژيانىكى
 پرخۆش و كامەرانىت بۆ دەخوژم ھىۋادارم
 كەسىكى زۆر لە من باشتىر بىتە ھاۋىيەشى ژيانتو
 بە باشى لە ماناي ژيانى ھاۋ سەرىت تىبگاتو
 لە خۆشەيەكاندا پىكەنىتو دىارى چاۋانت بۆ

ده کتیبه که!!

له بهر جهند هۆکاریک که بهیهوئندی به پرۆگرامدانانهوه ههیه، نالییم ئەم (۱۰) پهرتووکه گرنکترین پهرتووکی بواری کارگیرین، به لکو پيشنيار دهکهه که ئەم (۱۰) پهرتووکه بخوینریتهوه له لایهن ههموو ئەو کهسانه دیانهویت به کردوهه له چه مکی کارگیری تی بگهن.

پهرتووکی یهکهه: (فن الحرب) که (صهن تسوی) چینی نووسیویهتی، وای دادنهیم که یهکهه پهرتووکه لهو بوارد، ههرچهنده بهرواری دانانهکهی دهگهریتهوه بۆ شهش سهده پيش زاین، بهلام بووته ریخۆشکهريک بۆ تیۆری پلاندانانی ستراتیشی و کارگیری ململانی.

پهرتووکی دووهه: پهرتووکه به ناوبانگهکهی (ابن خلدون) که به (مقدمه ابن خلدون) ناسراوه له سهدهی چواردهی زاینیدا دایناوه، زۆر ئاستههه کۆمه لگا و ریخخراوهکان بیر له پيشکهوتن بگهنهوه بهبی خویندن و لیكۆلینهوه لهه پهرتووکه، ئەم پهرتووکه زۆر شیاوتره بهو شهرفههه کهبه پهرتووکهکهی (ماکس ویر) که له سالی (۱۹۲۴) دایناوه بهخساره، له تیۆری کۆمه لایهتی و ئابووریدا. **پهرتووکی سییهه:** پهرتووکی (الامیر) له سهدهی شانزههه (ماکیافلی) نووسیویهتی، بۆ ئەوهی بییهه یهکهه پهرتووکی پرۆگرامی له بواری سههرگرديهتیدا، وپرای ئەوهی که زۆربهی ئەو کتیبانهی که دواي ئەو هاتوون زۆربهی ئەو بنه مایانهیان ههلوه شاندهووتهوه که لهو پهرتووکهدا هاتوون بهتایبهت بنه مای (الغایه تبرر الوسيله) بهلام دوواتر

بیردۆزه نوویهکانی سههرگرديهتی ههستاه به بی لایهنکردنی بنه مای ناکارییهکان له پیناوی بهرژهوئندی هینانهدی نامانجهکان و بهرهمهکان به ههموو هۆکاریکی گونجاو.

پهرتووکی چوارهه: بریتیهه له (الإدارة العلمیه) (فریدیک تایلور) له سالی (۱۹۱۱) دایناوه، ههرچهنده قوتابخانهی پهیهوئندییه مرۆفایهتییهکان روویهرووی بوونهتهوه، بهلام تیگههشتن له خودی تیۆری پهیهوئندییه مرۆفایهتییهکان.

پهرتووکی پینجهه: بریتیهه له (ممارسه الإدارة) (بیر دراگر) له سالی (۱۹۵۵) نووسیویهتی، ئەم پهرتووکه پيشکهوتوترین پهرتووکی بواری کارگیریه، تا ئیستاش یهکیکه لهو پهرتووگانهی شیاوه بۆ جیهه جیکردن، (دراگر) ههردوو بیردۆزی ئاکاری و مرۆیی تیکه لاوکردوهه ههروهه ریگهه خۆشکردوهه بۆ تیگههشتن له (إدارة المعرفة)، جگه لهوهش (دراگر) پيشبینی رووخانی یهکیتی سۆفیهتی کردوهه.

پهرتووکی شهشهه: (مدیر الدقیقه الواحده) (کن بلانشارد) که له سالی ۱۹۸۲ دایناوه نووسیویهتی، ههرچهنده قهباریهکی بجووی ههیه بهلام به پهرتووکی ناوازه دهرمیردریت له بهکارهینانی شیوازی چیرۆکا له خستهه رووی بیردۆزی سههرگرديهتیدا که ههردوو بیردۆزی ئاکاری و مرۆیی تیکه لکردوهه، بهمهش نموونهیهکی نایابی لئ دهرچووه بۆ پراکتیزه کردن.

پهرتووکی ههوتهم: بریتیهه له (العادات السبع) که نووسهری به ناوبانگ (ستیفن کوپی) له سالی ۱۹۸۹ دایناوه، که زۆرتترین ناوبانگ و

زۆرتترین فرۆشی ههبووه، نرخه ئەم کتیبهش دهگهریتهوه بۆ حهوت بنه مای یه که له دواي یه که بۆ شههکردن و پیکههشتنی سههرکرده بۆ ئەوهی بییهه ئەو ناوهی که (کوپی) لئیناوه (نموونهی کاریگهری مرۆفایهتی) که بریتیهه له بناغه و بنجینهی سههرکرده.

پهرتووکی ههستهه: (المبدأ الخامس) (بیر سنج) له سالی ۱۹۹۰ دایناوه، که چه مکی (ریخخراوی خویندهواری) کرده بواری پراکتیزهکردنهوه، ئەمهش بووه هۆی که مکردنهوهی رۆلی سههرکردهی تاک له ریخخراودا، که به سودی سههرگرديهتی دابهشکراو که ههلهدهستی به گونجاندن و هاوبهشی کردن تهواو بوو.

پهرتووکی نۆیهه: (الهندرة) کورتکراوی (الهندسة الإدارية) (مایکل هامر) له سالی ۱۹۹۲ دایناوه، دواي (۱۰) سال له کزبوونی تیشک دوباره بنیاتنانهوهی ئەندازیاری کارگیریدا، ئەم پهرتووکه یارمهتیمان دههات له سههر تیگههشتنمان له رۆلی چالاکییهکانی بهرپوهبردن به تایبهتی و بیردۆزی کارگیری به گشتی، جاریکی تر تیشکی خستهه سههر چالاکییهکانی کارگیری و نایابی.

پهرتووکی دهیهه: (أكسر القواعد السائدة) (مارکوس باکنجهام) له سالی ۱۹۹۹ دایناوه، ههروهه پهرتووکی (من جید إلی رائع) (جیم کولنز) له سالی ۲۰۰۱ دایناوه پهرتووکی دهیهمی دوباریه، چونکه ئەم دوو پهرتووکه شایستهی خویندنهوهن به شیویهه که ههچیان بی ئەوی تر سوودی نیه، وپرای ئەوهی خاله هاوبه شهکان کۆیان دهکاتهوه.